

54-55
56-57-58
59-60 -61

Handelingen

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1989-1990

Vergaderingen van juli 1990

ACTUELE INTERPELLATIES
ACTUELE VRAGEN
BIJZONDER FONDS VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN
BUITENLANDS BELEID
GEMEENTEFONDS
INTERPELLATIES
MILIEUBELEIDSPAN EN NATUURONTWIKKELINGSPLAN
ONDERWIJS
POLITIEK VERLOF PERSONEEL VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST
REKENING VLAAMSE RAAD 1989
VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT
VLAAMSE COMMISSIE VOOR PREVENTIEF BEDRIJFSBELEID
VLAAMSE VERVOERMAATSCHAPPIJ
VLAAMS FONDS VOOR DE INTEGRATIE VAN KANSARMEN
WERKGELEGENHEID NIET COMMERCIELE SECTOR
WERKINGSBEGROTING VLAAMSE RAAD 1990

Inhoud

Nr. 54 **Donderdag 5 juli 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1931

Ontwerp van decreet houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest — 368 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 1931
Sprekers : de heren I. Egelmeers, verslaggever, J. Laverge, J. De Roo, mevrouw M. Vogels, mevrouw M. De Meyer en Minister R. De Wulf

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1937
Sprekers : de heer J. Laverge en Minister R. De Wulf

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan — 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs — 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs — 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs — 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lesurenpakket — 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer — 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstschoolen met beperkt leerplan in Brussel — 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artike-

len 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Beyesen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving — 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendbrieven in het onderwijs — 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Interpellaties (Regl. art. 76)
1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs
2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking, blz. 1939
Sprekers : de heren C. Moors, verslaggever, A. Denys, mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck en Minister D. Coens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1953

Nr. 55 **Donderdag 5 juli 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1955

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan — 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs — 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging”

in het secundair onderwijs — 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs — 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lesurenpakket — 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer — 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstschoolen met beperkt leerplan in Brussel — 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Beyesen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving — 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendbrieven in het onderwijs — 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Interpellaties (Regl. art. 76)
1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs
2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking, blz. 1955

Sprekers : de heren M. Van Peel en E. Baldewijns

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 1964

Sprekers : de heren C. Moors, verslaggever en J. Cuyvers

Ontwerp van decreet houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest — 368 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmings, blz. 1965

Spreker : de heer J. Timmermans

Hoofdelijke stemming, blz. 1966

Spreker : mevrouw M. Vogels

Motie van aanbeveling van de heer A. Kempinaire tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlands beleid van de Vlaamse Executieve — 372 (1989-1990) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1968

Sprekers : de heren A. Kempinaire en H. Suykerbuyk

Motie van aanbeveling van mevrouw M. P. Kestelijn-Sierens, de heren D. Van der Maelen en H. Candries tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlandse en extern beleid van de Vlaamse Executieve — 308 (1989-1990) — Nr. 3

Hoofdelijke stemming, blz. 1971

Spreker : de heer J. Laverge

Motie van aanbeveling van de heren H. Suykerbuyk, A. De Beul, en D. Van der melen c.s., tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlandse en extern beleid van de Vlaamse Executieve — 373 (1989-1990) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1972

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan — 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderwijs in het secundair onderwijs — 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs — 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in

het onderwijs

— 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lessenpakket — 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer — 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel — 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Beyens c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving — 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig overzenden van omzendingbrieven in het onderwijs — 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Interpellaties (Regl. art. 76)

1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs

2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1974

Sprekers : de heren W. Van Durme, L. Vanhorenbeek, Minister D. Coens, de heren C. Moors, W. Luyten, M. Van Peel, mevrouw N. Maes, de heren G. Annemans, E. Vandersmissen,

R. Garcia, mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck, de heer F. Sarens en mevrouw A. Leysen

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2000

Nr. 56

Vrijdag 6 juli 1990
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2001

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs- — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan — 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderwijs in het secundair onderwijs — 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs — 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs — 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lessenpakket — 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer — 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel — 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 11 van het koninklijk besluit

van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Beyssen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving — 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig overzenden van omzendingbrieven in het onderwijs — 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Interpellaties (Regl. art. 76)

1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs

2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2001

Sprekers : de heren Jos Bosmans, A. Denys, C. Moors, Minister D. Coens, mevrouw N. Maes, de heren J. Weyts, F. Vermeiren, E. Van Rompuy, E. Beyssen en M. Van Peel.

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2019

Nr. 57 **Vrijdag 6 juli 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2021

Ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Voorstel van resolutie van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan — 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende regeling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs — 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer J. Gabriels houdende invoering van een ver-

plicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs — 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer R. Blainpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in het onderwijs — 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lesurenpakket — 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer — 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstschoolen met beperkt leerplan in Brussel — 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket — 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer E. Beyssen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving — 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig overzenden van omzendingbrieven in het onderwijs — 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Interpellaties (Regl. art. 76)

1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs

2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2021

Sprekers : de heren L. Vanhorenbeek, C. Moors, Minister D. Coens, de heren E. De Groot, J. Caudron, L. Dhoore, A. Denys, mevrouw N. Maes, mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck en de heer H. Suykerbuyk

Ontwerp van decreet betreffende het Onderwijs-II — 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2040

Sprekers : mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck, Minister D. Coens, de heer W. Van Durme, mevrouw N. Maes, de heren C. Moors, E. Baldewijns, F. Dewinter, W. Luyten, M. Van Peel, G. Annemans, J. Geysels en L. Hancké

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2092

Nr. 58 **Maandag 9 juli 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2093

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de algemene problematiek van de verontreiniging van bodemslib en baggerspecie, blz. 2093

Sprekers : de heren E. Gryp, C. Lisabeth, J. Caudron, A. Denys, Minister T. Kelchtermans en Minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer G. Cardoen tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de werkingsproblemen van het Kasteel van Gaasbeek, blz. 2102

Sprekers : de heren G. Cardoen, L. Peeters, E. Van Vaerenbergh, J. Valkeniers en Minister P. Dewael

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het programma-aanbod van BRT en VTM, blz. 2105

Sprekers : de heer H. Van Dienderen, Minister P. Dewael, de heren E. Van Rompuy, L. Hancké en L. Dierickx

Motie van aanbeveling, blz. 2112

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de houding van de Executieve

ten opzichte van het verlenen van stemrecht aan EG-onderdanen bij gemeenteraadsverkiezingen in de Lidstaat waar ze verblijven en de gevolgen hiervan voor Vlaams Brabant, blz. 2112

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, H. Van Dienderen, H. Suykerbuyk, F. Dielens, G. Annemans, mevrouw M. Vogels, de heer F. Vermeiren en Minister G. Geens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2118

Nr. 59 **Maandag 9 juli 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2119

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer F. Vermeiren tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vestiging van een huisvuilverbrandingsoven te Grimbergen

Interpellatie van de heer W. Cortois tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de vestiging van een huisvuilverbrandingsoven te Grimbergen

Interpellatie van de heer L. Peeters tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting over de vestiging van een huisvuilverbrandingsoven te Grimbergen, blz. 2119

Sprekers : de heren F. Vermeiren, W. Cortois, L. Peeters, W. De Vlieghe, J. Valkeniers en Minister T. Kelchtermans

Motie van aanbeveling, blz. 2132

Ontwerp van decreet betreffende het onderwys II
— 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

Aangehouden stemmingen, blz. 2132

Sprekers : Minister D. Coens, de heer W. Van Durme, mevrouw N. Maes, de heren A. Denys, W. Seeuws en R. Daems

Hoofdelijke stemming, blz. 2154

Sprekers : de heren W. Van Durme en G. Annemans, mevrouw N. Maes, de heer H. De Croo, mevrouw A.M. Neyts-Uytbroeck, de heren E. Baldeuwijns en C. Moors

Ontwerp van decreet tot instelling van een Gemeentefonds
— 329 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Ontwerp van decreet tot instelling van een Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk

Welzijn

— 340 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 2

Ontwerp van decreet tot instelling van een Vlaams Fonds voor de integratie van kansarmen

— 370 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2158

Sprekers : de heren L. Peeters, H. Van Wambeke, C. Marchand, verslaggevers, E. Vankeirsbilck, E. Van Vaerenbergh, H. De Loor, R. Deswaene, H. Lauwers, Minister J. Lenssens, de heren J. Geysels, W. Luyten, M. Vanhoutte, L. Dhoore, W. Peeters en Minister L. Van den Bossche

Ontwerp van decreet tot instelling van een Gemeentefonds
— 329 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2182

Ontwerp van decreet tot instelling van een Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn

— 340 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2183

Ontwerp van decreet tot instelling van een Vlaams Fonds voor de integratie van kansarmen

— 370 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2184

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen

— 332 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van het Vlaamse Gewest afhangen

— 333 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2186

Sprekers : de heer J. Van Eetvelt, verslaggever, Minister L. Van den Bossche, de heren M. Capoen, G. Janzegers en R. Vanlerbergh

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen

— 332 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2190

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van het Vlaamse Gewest afhangen

— 333 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2191

Regeling der werkzaamheden, blz. 2191

Nr. 60 **Dinsdag 10 juli 1990**
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2193

Ontwerp van decreet tot herinrichting van de Vlaamse Commissie voor Preventief Beleid

— 350 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2193

Sprekers : de heren L. Bril, verslaggever, P. Deprez, C. Lisabeth, F. Vermeiren, Minister N. De Batselier, de heren R. Denys, P. Vangansbeke en F. Aerts

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2210

Spreeker : de heer F. Aerts

Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij
— 357 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking, blz. 2212

Sprekers : de heren J. Ansoms, verslaggever en J. Beckers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2220

Nr. 61 **Dinsdag 10 juli 1990**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2221

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over het overlegbeleid met betrekking tot de ambulante welzijnszorg, blz. 2221

Actuele vraag van de heer G. Moens tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de fusie van drie ziekenhuizen in het Limburgse tot Algemeen Ziekenhuis Vesalius, blz. 2222

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de gedeeltelijke ingebruikneming van de afvalwatercollector Tessengerlo-Antwerpen door de NV Antwerpse Waterwerken voor het vervoer van drinkwater, blz. 2222

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het gebruiken van asbestcementbuizen door de NV Antwerpse Waterwerken te Deurne en te Borgerhout, blz. 2223

Actuele vraag van de heer R. Van Hooiland tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de situatie van het personeel en de toekomst van BLOSO, blz. 2224

Actuele vraag van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de erkenning van de Vlaamse feestdag, 11 juli, tot een betaalde feestdag voor de Vlaamse Gemeenschap, blz. 2225

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de keuze van een financiële instelling voor het behartigen van de Vlaamse thesaurieverrichtingen, blz. 2226

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de winning van berggrind, blz. 2228

Actuele vraag van de heer L. Dierickx tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het standpunt van de Europese Commissie inzake het subsidiëren van de restauratie van historische gebouwen door de Vlaamse Gemeenschap, blz. 2229

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de bouwaanvraag voor een deel van de uitbreidingswerken aan de nationale luchthaven, blz. 2230

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de aanwezigheid van migrantenkinderen in het onderwijs, blz. 2230

Sprekers : de heer F. Dewinter, mevrouw M. De Meyer en Minister D. Coens

Actuele interpellatie van de heer J. Dufaux tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de afvalverwerking in Limburg, blz. 2233

Sprekers : de heren J. Dufaux, E. Vandebosch, J. Geysels en Minister T. Kelchtermans

Actuele interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, en de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over het tracé van de Havenweg ten noorden van Antwerpen, blz. 2237

Sprekers : de heer H. Van Dienderen en Minister J. Sauwens

Vaste Commissie voor Taaltoezicht

Voordracht van kandidaten voor de benoeming van vijf vaste en vijf plaatsvervangende leden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht — Nederlandse afdeling

Verdaging, blz. 2241

Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij — 357 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 2241

Sprekers : de heren E. Beysen, J. De Seranno, H. Van Dienderen, Minister J. Sauwens, de heren P. Van Grembergen, M. Didden, A. Denys, W. Luyten, G. Verhofstadt

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2253

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, J. De Seranno, A. Denys en P. Van Grembergen

Ontwerp van decreet tot instelling van het Vlaams Gemeentefonds, en tot regeling van een bijzondere dotatie voor sommige gemeenten van het Vlaamse Gewest — 329 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen, blz. 2261

Spreker : de heer E. Beysen

Hoofdelijke stemming, blz. 2263

Sprekers : de heren J. Geysels en H. Van Dienderen

Ontwerp van decreet tot instelling van een Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn — 340 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 2264

Ontwerp van decreet tot instelling van een Vlaams Fonds voor de integratie van kansarmen — 370 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 2265

Hoofdelijke stemming, blz. 2267

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van de Vlaamse Gemeenschap afhangen — 332 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Hoofdelijke stemming, blz. 2269

Spreker : de heer G. Janzegers

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 november 1988 tot instelling van het politiek verlof voor de personeelsleden van de instellingen van openbaar nut die van het Vlaamse Gewest afhangen

— 333 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2270

Ontwerp van decreet tot reorganisatie van de Vlaamse Commissie voor Preventief Bedrijfsbeleid

— 350 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 2271

Sprekers : de heer L. Bril en Minister N. De Batselier

Hoofdelijke stemming, blz. 2272

Sprekers : de heren F. Vermeiren en L. Bril

Ontwerp van decreet tot oprichting van de Vlaamse Vervoermaatschappij — 357 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen, blz. 2273

Sprekers : de heren J. De Seranno, A. Denys, H. Van Dienderen, H. Coveliers, A. Beckers, L. Hancké, W. Cortois en P. Van Grembergen

Hoofdelijke stemming, blz. 2285

Spreker : de heer H. Van Dienderen

Actuele interpellaties (Regl. art. 77) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de aanwezigheid van migrantenkinderen in het onderwijs

Motie van aanbeveling, blz. 2286

Beleidsbrief

Milieubeleidsplan en natuurontwikkelingsplan voor Vlaanderen — Voorstellen voor 1990-1995, ingediend door de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting

Verdaging, blz. 2287

Vakantiewensen, blz. 2287

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2287

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

A. Steverlynck, W. Taelman, G. Verhaegen ; gezondheidsredenen.

H. Adriaensens, E. Derycke ; buitenslands.

P. Berben, W. Content, F. Vermeiren ; ambtsverplichtingen.

R. Deswaene ; familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs-11

- 365 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 9

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan

– 98 (BZ 1988) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. Gabriels houdende rege-

ling van het geschiedenisonderricht in het secundair onderwijs

– 190 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. Gabriels houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs

– 195 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lessen lichamelijke opvoeding in het onderwijs

– 213 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lessenpakket

– 230 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevordering van een democratisch schoolbeheer

- 234 (1988-1989) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel

– 280 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket

– 282 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket

– 283 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket

– 284 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer E. Beysen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving

– 286 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendbrieven in het onderwijs

– 369 (1989-1990) – Nrs. 1 en 2

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs

1. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II, samen met de andere onderwerpen zoals vermeld op de agenda.

Dames en heren, ik stel voor enkele ogenblikken te wachten op de Minister.

— **Minister Coens komt** om 14. **II uur de zaal binnen.**

De Voorzitter : Mijnheer de Minister, wij hebben vanmorgen afgesproken om stipt om 14 uur te herbeginnen. Wij hebben ook de vergadering stipt om 14 uur hervat. Het is nu 14.11 uur. Uw telaat komen is onvergeeflijk gelet op de bijzonder zware agenda. Wanneer alle leraars en leerlingen in het onderwijs op dezelfde manier zouden handelen, dan zou dit een enorme chaos met zich brengen.

Stiptheid — vooral op een ogenblik dat de Raad een dergelijke zware agenda moet afhandelen — mag toch in eerste instantie worden verwacht van de bevoegde Minister.

De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, vooraf wens ik de verslaggever te bedanken voor zijn uitstekend en omvangrijk verslag. Tegelijk richt ik ook een woord van dank aan het secretariaat van de Vlaamse Raad dat de zeer uitvoerige en langdurige commissiebesprekingen op een uitstekend manier heeft gevolgd.

Een eerste vaststelling is dat op bijzonder korte tijd, twee à drie jaar, bijzonder fundamenteel wetgevend werk op onderwijsvlak werd verricht. Ook de verslaggever heeft hierop gealludeerd. Dit ontwerp van decreet kan worden gevoegd bij de twee vorige.

Ten tweede, moeten wij ook vaststellen dat het niet zo is dat dit ontwerp van decreet door de Vlaamse Raad zou zijn gejaagd. Wij hebben het in de Commissie een hele week uitvoerig besproken. Wij hebben ook van

daag en morgen in openbare vergadering de tijd om er grondig op in te gaan. Ik denk dus dat wij als raadslid volledig aan onze trekken komen. Misschien was het inderdaad niet slecht geweest mocht dit ontwerp van decreet iets vroeger op onze banken zijn beland. Zoals de verslaggever echter heeft onderstreept is dit te wijten aan het feit dat aan dit ontwerp intensief overleg met alle mogelijke betrokkenen in de onderwijswereld is voorafgegaan. Ook dat is toch een grote verdienste op zich.

Wij zijn hier uiteraard als Vlaamse Raad. Wij hebben dat in de Commissie onderstreept, zoals dit trouwens ook door u en door de Raad van State werd gedaan. Uiteindelijk is het de decreetgever die de bevoegdheid heeft om deze belangrijke materie bij decreet te regelen. Het is natuurlijk verstandig — zoals u dat in het herfstoverleg hebt georganiseerd — in zo ruim mogelijke mate alle betrokkenen op het veld met al deze materies te confronteren.

Dit ontwerp van decreet bevestigt verder drie grote fundamentele pijlers van uw beleid waar wij volledig achterstaan. Ten eerste, er worden opnieuw grote stappen gezet naar een grotere responsabilisering en autonomie van de scholen. Dat is zeer belangrijk. Ten tweede, de democratisering van het onderwijs krijgt hierin ook verder vorm. Ten derde, er worden — en dat is nieuw en een gevolg van de uitvoering van de politieke akkoorden — objectieve parameters inzake de investerings- en werkingskosten ingevoerd. Dit was een algemene indruk inzake dit ontwerp.

Ik zal mij in mijn uiteenzetting beperken tot de titel Secundair onderwijs en participatieregelen. De CVP-collega's hebben de titels onder elkaar verdeeld teneinde de bespreking overzichtelijk te houden.

Door de opname van de titel inzake de organisatie en de structuur van het secundair onderwijs, wordt er tegemoet gekomen aan de vernietiging door de Raad van State van het besluit van de Vlaamse Executieve van 5 april 1989. Het is nu de decreetgever die de nieuwe structuur voor het

secundair onderwijs vastlegt, overeenkomstig artikel 17, paragraaf 5 van de Grondwet die de inrichting, de erkenning en de subsidiëring van het onderwijs door de decreetgever of de wetgever wil geregeld zien. Dit ontwerp creëert een kader waarin de inrichtende machten de vrijheid krijgen om het onderwijs naar eigen inzichten te organiseren en waarbij de ouders én de leerlingen een voldoende ruime keuze krijgen in het onderwijs dat zij willen volgen. Dat komt volledig tegemoet aan de vrijheid van onderwijs.

Bovendien geeft dit ontwerp op een afdoende wijze vorm aan een stevige juridische redenering ontwikkeld in de memorie van toelichting bij dit decreet en bijgetreden door de Raad van State waarin het begrip vrijheid van onderwijs concrete invulling krijgt, meer specifiek ook in verband met de rol van de overheid daarin.

In de Grondwet is bepaald dat het de taak is van de decreetgever om de regels vast te leggen binnen dewelke de maatschappelijke onderwijsnoden verzoenbaar zijn met de budgettaire mogelijkheden.

De titel over het secundair onderwijs zegt dus ook iets, weze het dan in zeer beperkte en bescheiden mate, over de inhoud van het verstrekte onderwijs. Wat de inhoud van het verstrekte onderwijs betreft worden duidelijke lijnen getrokken tussen de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten en die van de overheid. Geheel volgens de filosofie van ons onderwijsbestel geeft de overheid alleen richtlijnen inzake een aantal vakken die alle leerlingen dienen te volgen. Daarentegen is de pedagogische vrijheid over de lessentabellen, over de leerplannen, over de onderwijsmethodes zeer groot evenals de vrijheid voor het bepalen van het aantal uren per vak. De discussie over de vakken die thuishoren in de basisopleiding behoort dus uitdrukkelijk tot de bevoegdheid van de decreetgever. En dit bleek ook uit de discussie in de Commissie over het vak Duits, over het vak cultuurbeschouwing en over het vak geschiedenis.

Terloops wil ik doen opmerken dat

Van Peel

ik erg verwonderd was over de hetze die in de pers rond het vak geschiedenis is ontstaan, soms zelfs geanimeerd door personen die het besluit van de Executieve hadden goedgekeurd. Naar aanleiding van deze bespreking had ik mij wel voorgenomen het vak geschiedenis hier te berde te brengen en indien nodig een amendement voor te stellen, omdat ik mij niet kon verzoenen met het idee dat de theoretische mogelijkheid bestond dat een leerling algemeen onderwijs zou kunnen volgen zonder het vak geschiedenis. Ik betreur dat het vak geschiedenis aanleiding was tot een nutteloze hetze, dat daar geen serene discussie is over gevoerd zoals dat voor andere vakken wèl het geval was.

Ik herhaal dus dat de discussie over welke vakken thuishoren in het basispakket, tot de bevoegdheid van de decreetgever behoren, maar de discussie over het aantal uren van een vak niet. Mijnheer de Minister, hoewel ik persoonlijk met u akkoord ga dat een leerplan best twee uur lichamelijke opvoeding omvat, toch vind ik dat het bepalen van die uren de wetgever niet toekomt, dat is de bevoegdheid van de inrichtende macht.

Een ander cruciaal punt in de discussie over de eenheidsstructuur ging over het begrip basisvorming en het aantal uren dat daaraan moet worden besteed in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Zelfs als de basisvorming het voorwerp is van een symbolische oorlog tussen de verschillende onderwijstypes, is dit begrip toch ook onlosmakelijk verbonden met een verlenging van de leerplicht. Ingevolge de verlenging van de leerplicht is het secundair onderwijs voor iedereen een basisopleiding geworden. En het komt de decreetgever toe het pakket van de basisvorming te omschrijven dat alle leerlingen ongeacht het net of de school dienen te volgen, evenals het aantal uren dat aan die vorming in de eerste jaren moet worden besteed.

In dit verband wil ik verwijzen naar het advies van de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs over de invoering van de eenheids-

structuur. Ik citeer : „Het profiel van een achttienjarige die het secundair onderwijs heeft beëindigd en de vraag naar de kennis die deze jongere gedurende zijn studies zou moeten hebben gekregen waren van richtinggevend belang bij het opstellen van deze lijst van vakken”. Alvorens wij ons hierover beraden in de Commissie, was uiteraard de onderwijswereld hier uitvoerig en langdurig vanuit pedagogische invalshoek mee bezig geweest. We zijn allicht niet lichtvaardig tot dit voorstel gekomen. Zoals de Executieve in 1989 de wijsheid had om in haar besluit over de structuur van het secundair onderwijs het unaniem advies van de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs te volgen zal de Vlaamse Raad dat wellicht doen in verband met het decreet omtrent die materie.

Wat betreft de basisvorming volgen wij inhoudelijk de unaniem georganiseerde onderwijswereld. Bovendien volgen wij juridisch de Raad van State die ten gevolge van artikel 17 dit ook uitdrukkelijk tot materie heeft verklaard van de wetgevende macht. Daarom wekte artikel 53 paragraaf 2 enige verwondering want daarin staat dat de Executieve individuele afwijkingen kan verlenen aan onderwijsinstellingen op het aantal voor de basisvorming geplande uren op grond van enkele criteria. Nadat we bij wijze van decreet, wetende dat dit een gevoelige zaak is, deze materie hebben vastgelegd, geven wij een vrij ruime delegatiebevoegdheid aan de Executieve om daarvan af te wijken.

De Raad van State vond trouwens in de oorspronkelijke libellering van het artikel dat de afwijkmogelijkheid te groot was en in strijd met de geest van de interpretatie. Daarom onderging artikel 53 paragraaf 2 nog grote veranderingen. De afwijkingen dienen gebaseerd te zijn op eigen programmatische, methodologische en pedagogische inzichten.

Deze omschrijving is nog zeer ruim. Dat heb ik ook in de Commissie gezegd. Daarop heeft de Minister een belangrijke verklaring afgelegd die verder de criteria specificeert die de Executieve zal hanteren wat betreft de toepassing van de afwijkmogelijkheden. De verslaggever heeft ze

reeds opgesomd in zijn verslag. Ik zal de Minister dankbaar zijn indien hij de uitdrukkelijke bedoeling van wat hij toen in de Commissie heeft verklaard, ook hier in de openbare vergadering wil toelichten. Want, het is natuurlijk verstandig een mogelijkheid in het decreet op te nemen om met de nodige soepelheid in te spelen op eventuele nieuwe ontwikkelingen in de onderwijswereld. Wij moeten de bepalingen niet te rigide maken. Paragraaf 2 van artikel 53 laat toe dat de Executieve dit doet. De Minister heeft trouwens zelf voorbeelden gegeven zoals de zeevisserij, een specifieke sector. Het zou nochtans nogal gek zijn de zogenaamde typenoorlog te beslechten en naar het advies van de Raad van State door de decreetgever te laten beslechten, meer bepaald door deze ruime eenheidsstructuur voor het secundair onderwijs door de Vlaamse Raad vast te leggen met een decreet, om dan in artikel 53 de mogelijkheid te creëren om vlug en eventueel lichtzinnig daarvan door de Executieve te laten afwijken. Ik weet dat dat niet de bedoeling is. Ik heb goed geluisterd naar wat u in de Commissie heeft verklaard. Het is een zeer belangrijk gegeven omdat wij anders zowel inhoudelijk de structuur ondermijnen als de juridische redenering waarop de regel is gebouwd.

In de Commissie hebben verschillende leden van de uiteenlopende fracties gesproken over de typenoorlog. Zij hebben vooral beklemtoond dat het verschil in kwaliteit tussen de verschillende onderwijsinstellingen allerm minst iets heeft te maken met het type van onderwijs dat men volgt maar alles met de kwaliteit van de mensen die het daar waar maken.

Nog in verband met het secundair onderwijs zijn wij zeer verheugd over de definitieve organieke regeling die het deeltijds secundair beroepsonderwijs krijgt. Naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van decreet over de basiseducatie had ik de gelegenheid te onderstrepen hoezeer in uw visie de grote aandacht naar voren komt voor de zwakkeren in ons onderwijsbestel en voor de democratisering van ons onderwijs. Dat heeft zich geuit in de verlenging van de leerplicht, in de vernieuwing van het

Van Peel

beroepsonderwijs, in het decreet over de basiseducatie en nu in de organieke regeling van het experiment dat u in 1983 bent gestart. Dat biedt voor heel wat jongeren soelaas om de verlenging van de leerplicht te combineren met hun eigen leefwereld.

Daarom vind ik het spijtig, mede in heel dit perspectief van aandacht voor de zwakkere groepen in ons onderwijsbestel, dat ook naar aanleiding van de discussie in de Commissie is gebleken dat men op het punt van een definitieve organieke regeling voor de omkadering inzake het onderwijs voor migranten nog ver van kant staat. U hebt bij herhaling te kennen gegeven dat u een sterke voorstander bent van de totstandkoming van een eigen organiek kader. Deze bij uitstek zwakke groep moet in het onderwijs de behandeling krijgen van de andere zwakke groepen via maatregelen waarop zij recht hebben. U hebt in de Commissie laten verstaan dat het wellicht om budgettaire redenen onmogelijk zou zijn om vanaf september 1990 daarop te kunnen ingaan.

Precies omdat ik uw aandacht voor de democratisering van het onderwijs ken, vind ik dat spijtig, maar weet ik ook dat het niet afhangt van uw beslissing maar van de ganse Executieve, die trouwens in de lijn van haar eigen migrantennota hier de juiste prioriteiten zou moeten leggen. Ik vraag u met aandrang om dit probleem nogmaals aan uw collega's in de Executieve te berde te brengen omdat ik bevreesd ben voor de visie die zich in bepaalde partijen voordoeft — soms ook in de onze — waarbij men oplet voor specifieke maatregelen gericht op deze categorie van migranten, omdat dit bij de bevolking overkomt als een bevoorrechte behandeling van deze groep. Politiek en electoraal gesproken wordt men er niet beter van.

Deze visie wordt ook ondersteund door een bepaalde interpretatie van het onderzoeksrapport van professor Billiet van de KUL waarin te lezen staat dat men ofwel niets moet doen voor de migranten ofwel, als men iets

doet, alleen met stille trom. De politieke wereld moet toch zijn verantwoordelijkheid nemen en moet alle bevoegde instanties inlichten van het feit dat ook deze zwakke groep recht heeft op een eigen omkaderingsnorm die tegemoet zou komen aan zijn behoeften.

Inzake het secundair onderwijs wil ik nog iets zeggen over de Steinerscholen. Alhoewel deze scholen niet vertegenwoordigd zijn in alle officiële overlegorganen, blijken zij zeer behendige lobbyisten te zijn en hebben zij alle commissieleden van alle partijen deskundig gecontacteerd — dat is hun volste recht — met als gevolg dat de problematiek van de Steinerscholen — zoals de tellingsdatum op 1 februari, een participatieregeling of het aantal uren praktische vorming — in de Commissie uitvoerig werd besproken. Er werden ook antwoorden gegeven die voor tachtig ten honderd bevredigend waren. Tot mijn grote verwondering werd na de commissiebespreking de problematiek nogmaals met het kabinet besproken. Ik neem dus aan dat de besprekingen in de Commissie niet overtuigend zijn overgekomen. Ik vind dat spijtig. Als wij een groot onderwijsoverleg organiseren moeten wij er toch voor zorgen dat de grote groepen niet verdrinken in de grote overlegstructuren en alleen nog aandacht wordt besteed aan de kleine groepen. Dat zou een omgekeerd effect teweegbrengen dat niemand wenst. Toch begrijp ik de bekommernissen van de Steinerscholen, maar ik heb uit de pers kunnen vernemen dat er voor hen blijkbaar geen problemen meer zijn.

Een ander luik waarop ik nog even wil ingaan betreft de invoering van de participatieregeling voor het gesubsidieerd onderwijs. Dit vormt een vrij klein, maar toch belangrijk onderdeel van dit grote decreet. Er wordt nu reeds vooropgesteld dat over de invoering van het lestijdenpakket — in het verlengde trouwens van vroegere maatregelen — met ouders, leerkrachten en andere betrokkenen, overleg moet worden georganiseerd.

Paragraaf 6 bepaalt echter : „Het overleg wordt met ingang van 1 augustus 1991 georganiseerd in school-

raden, waarvan de Executieve de samenstelling, bevoegdheden en werking bepaalt. De Vlaamse Raad zal conform het advies van de Raad van State dit besluit bekrachtigen”. In de loop van de volgende jaren zal bij de Raad dus een ontwerp van de Executieve worden ingediend om definitief vorm te geven aan deze overlegstructuur in het gesubsidieerd onderwijs. Er staat uitdrukkelijk in de memorie van toelichting dat de overlegstructuur ofwel vorm zal krijgen op basis van een consensus tussen alle betrokken instanties op nationaal vlak, ofwel door de Executieve zelf zal worden geregeld.

Mijnheer de Minister, deze materie is toch van zo'n groot belang dat wij daarover in de Raad een grondige politieke discussie moeten hebben. Het gevaar is echter niet denkbeeldig dat een aantal nationale instanties een nationale, eventueel goed werkende overlegstructuur op de lokale scholen projecteert, hoewel het niet zo evident is dat deze nationale overlegstructuur ook op het lokale vlak werkt.

In de Commissie hebt u reeds onderstreept dat een vergelijking met de schoolraden van het gemeenschaps-onderwijs niet opgaat. Het gesubsidieerd onderwijs heeft immers een specifiek karakter. Wij zullen aandacht moeten hebben voor een goede begeleiding bij het invoeren van inspraak en overleg. Ik stel immers vast dat men in vele scholen helemaal niet zit te springen om deze inspraakstructuur, ook al ben ik er zelf sterk voorstander van. Een goede schoolraad is immers een noodzakelijke aanvulling bij een grotere autonomie voor de scholen. Men geeft de scholen immers geen grotere autonomie om dan vast te stellen dat deze verglijdt tot puur arbitraire willekeur. Voor alle betrokkenen moet er dus een goede inspraakstructuur bestaan. Op het ogenblik zijn velen daar echter nog niet klaar mee. In vele gevallen komt de vertegenwoordiging van de ouders formeel wel democratisch tot stand, maar in de praktijk blijkt dat hardroepende ouders namens alle ouders menen te kunnen spreken, ook al is dit niet altijd het geval. Hier is een goede begeleiding, bijvoor-

Van Peel

beeld vanuit de oudervereniging, op zijn plaats.

Ik heb ook problemen met de vorm waarin de **personeelsvertegenwoordiging** wordt gegoten. Het is nuttig dat wij ook daarover in de Raad uitvoerig van gedachten wisselen. In de memorie van toelichting wordt terecht gewezen op het probleem dat er enerzijds een syndicaal overleg bestaat tussen personeel en werkgevers, geregeld door de wet van 1948 en anderzijds een nieuwe structuur wordt ingevoerd. Dit probleem moet worden opgelost. Ik ben er een bijzonder grote voorstander van dat er voor alle syndicale materies, alles wat te maken heeft met arbeidsvoorwaarden, een duidelijke vertegenwoordiging is van het personeel en dit kan alleen via de representatieve vakbonden.

Ik heb echter iets meer vragen als het gaat over de vertegenwoordiging van alle leerkrachten in verband met het pedagogisch project van de school. Ik vraag mij af of het wel zo goed is dat de vertegenwoordiging van het hele leerkrachtenkorps in de schoolraad is gebaseerd op de representatieve vakorganisaties. Dit zou wel eens kunnen leiden tot een onaangename vermenging tussen enerzijds syndicale materies, die beperkt moeten blijven tot werkgevers en representatieve vakorganisaties en anderzijds het pedagogisch project van een school. Het kan toch ook niet de bedoeling zijn mensen, die niet behoren tot een representatieve vakorganisatie, uit te sluiten.

Mevrouw Neyts heeft net als ik enige bedenking bij dezelfde materie. Alvorens er een definitieve regeling wordt getroffen, waar de Vlaamse Raad geen speld meer kan **tussensteken**, moeten er voorakkoorden worden gesloten in de diverse sectoren. Mijnheer de Minister, tot daar mijn bedenkingen bij dit decreet.

De Voorzitter : De heer Baldewijns heeft het woord.

De heer E. Baldewijns (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, in de eerste plaats feliciteer ik de ver-

slaggever met zijn uitgebreid en **degelijk** verslag.

Zowat alle onderdelen van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs lokten commentaar en kritiek uit.

Over sommige titels zijn er zelfs nu nog steeds controversen en grondige meningsverschillen. Tijdens het overleg dat aan dit decreet voorafging, onder andere met de inrichtende machten en met de vakbonden, werden echter weinig fundamentele opmerkingen gemaakt.

Over één ding was men het roerend eens, met name over de omvang van het decreet. Het is een veelomvattend decreet, waarvan bijna alle delen zo ingrijpend zijn dat ze op zich als decreet zouden kunnen worden ingediend en diepgaande bespreking verdienen. Een grondige bespreking per onderwerp, zoals bij het decreet betreffende de basiseducatie, was niet mogelijk. Dit kunnen wij, leden van de Vlaamse Raad, enkel betreuren.

Dat dit onderwijsdecreet - zo veelomvattend is en op bijna alle terreinen van het brede onderwijsveld ingrijpt, verwondert mij niet.

Het onderwijsveld in Vlaanderen moet niet alleen grondig worden bijgestuurd ingevolge de recente grondwetsherziening en het politieke akkoord van 1988, maar ook de interpretatie die de Raad van State geeft aan de nieuwe inhoud van de Grondwet noopt de Vlaamse Raad een uitspraak te doen over alle grondregelen voor de organisatie van het onderwijs in Vlaanderen. Daarover kunnen wij, leden van de Vlaamse Raad, ons enkel verheugen.

Het decreet is, net zoals het onderwijsdecreet van vorig jaar en het bijzonder decreet betreffende de ARGO, in grote mate de uitvoering van het nieuwe artikel 17 van de Grondwet en van het politiek akkoord. Tijdens de bespreking in de Commissie Onderwijs werd een inventaris gemaakt van wat nu nog moet worden uitgevoerd van dit politiek akkoord. Wij mochten bij die gelegenheid vaststellen dat dit Lentedecreet inderdaad het laatste deel is van een drie-

luik waardoor de decretale uitvoering van dit politiek akkoord nu grotendeels is gerealiseerd. Ingevolge de interpretatie die de Raad van State nu geeft aan het nieuwe artikel 17 van de Grondwet moeten wij hieraan nu nog een vierde decreet toevoegen. De Raad van State stelt immers dat de Executieve niet over voldoende rechtsgrond beschikt in de **schoolpactwet**, zoals die door het onderwijsdecreet van vorige zomer werd gewijzigd, om bij besluit een statuut te maken voor het personeel van het gesubsidieerd onderwijs.

De decretale uitvoering van het politiek akkoord is dus bijna rond. Toch blijven er nog een aantal belangrijke punten van het politiek akkoord op uitvoeringsbesluiten en omzendbrieven wachten, ook al is hiervoor nu voldoende rechtsgrond aanwezig : het kiesreglement voor de lokale raden en raden van bestuur werd nog niet bekrachtigd door de Vlaamse Executieve ; het statuut van het **Gemeenschapsonderwijs** is nog niet definitief goedgekeurd ; het boekhoudkundig plan voor de ARGO moet nog worden opgesteld ; het stelsel van de sociale voordelen moet nog worden herzien ; er is nog geen akkoord over de aanstelling van een beperkte kern MVD-personeel ; het principe eigen verzekeraar voor de ARGO werd nog niet gerealiseerd.

Het is niet ongewoon dat parlementsleden bij de behandeling van een zo belangrijk decreet worden geconfronteerd met allerhande kritiek vanuit de publieke opinie en meer in het bijzonder vanuit de betrokken middelen. Elke grondige herstructurering stuit op weerstand. Toch mag dit voor een partij als de SP geen reden zijn om dit decreet niet goed te keuren. Integendeel, wij hebben een aantal belangrijke argumenten om dit ontwerp in zijn huidige vorm goed te keuren.

Ten eerste, het nieuwe **berekenings**-systeem voor de evolutie van de **werkingsmiddelen** en werkingstoelagen zorgt ervoor dat elke school voor de volgende vier jaar weet hoeveel ze zal krijgen. Door de deregulering van de toepassingsmodaliteiten, zowel in het gesubsidieerd onderwijs als in het **gemeenschapsonderwijs**, zullen

SP-Raadslid E. Baldewijns somde 19 argumenten op om het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II goed te keuren

de scholen dit geld ook vrij er kunnen aanwenden.

Ten tweede, de gemeenschapsscholen ontvangen voortaan zelf een bedrag voor het eigenaarsonderhoud van hun gebouwen en kunnen ook vrij beslissen waarvoor ze het zullen aanwenden.

Ten derde, de parameters en de berekeningswijze voor de verdeling van de investeringsmiddelen tussen de netten worden bepaald en de waarde van de parameters wordt voor vijf jaar vastgelegd zodat elk net de mogelijkheid krijgt om zijn investeringen over een langere periode te plannen.

Ten vierde, de invoering van het nieuwe financieringssysteem voor de investeringen wordt voor het gemeentelijk en provinciaal onderwijs gekoppeld aan trekkingsrechten op het Investeringsfonds. Deze formule houdt rekening met de eigenheid van het officieel gesubsidieerd onderwijs zoals wij die altijd hebben verdedigd.

Ten vijfde, zoals afgesproken in het

politiek akkoord kan de uitgespaarde loonlast ingevolge de vermindering van het aantal personeelsleden voor de gebouwenfunctie van de ARGO, het vroegere Gebouwenfonds voor de Rijksscholen, voortaan worden aangewend voor investeringen.

Ten zesde, voortaan worden voor de berekening van de werkingsmiddelen, de werkingstoelagen en de omkadering de leerlingen geteld op 1 februari van het voorgaande schooljaar. Deze werkwijze laat toe dat de scholen tijdig kunnen starten met de voorbereiding en de organisatie van het volgende schooljaar.

Ten zevende, de eenheidsstructuur wordt decretaal vastgelegd zodat er van nu af geen onduidelijkheid meer bestaat over de wettelijkheid van de structuur van het secundair onderwijs en dat concurrentie op basis van het type wordt uitgesloten.

Ten achtste, behalve in het beroepssecundair onderwijs zijn geschiedenis en aardrijkskunde opnieuw verplicht als afzonderlijk vak in de basisvorming opgenomen. Geschiedisonderricht is inderdaad een belangrijk onderdeel van de basisvorming van jonge mensen. Essentieel blijft echter voor ons dat, net zoals het geformuleerd werd in het advies van de Raad voor het Nederlandstalig Secundair Onderwijs, geschiedenis zo wordt opgevat en gegeven dat zij de jongeren helpt om de maatschappij van vandaag beter te begrijpen.

Ten negende, de nieuwe decretale basis voor de normen biedt voldoende ruimte om ook aan scholen in moeilijke situaties voldoende omkadering te bieden. Zij geeft structureel de mogelijkheid om de vrije keuze, waaraan wij toch altijd sterk gehouden hebben, te blijven garanderen en om de Brusselse scholen, de scholen van de BSD en scholen in landelijke gebieden leefbaar te houden.

Ten tiende, na zes jaar experimenteren krijgt het deeltijds onderwijs eindelijk een organieke regeling.

Ten elfde, in de reglementering van het hoger onderwijs buiten de universiteit waren ingevolge het volmachtbeleid van de vorige — nationale — regering heel wat onduidelijkhe-

den geslopen. Dit decreet brengt hier opnieuw verduidelijking en rechtszekerheid.

Ten twaalfde, de verlenging van de studieduur van twee naar drie jaar in het economisch hoger onderwijs buiten de universiteit krijgt hier de nodige decretale basis zoals die geëist werd door de Raad van State.

Ten dertiende, in elk subregionaal tewerkstellingsgebied dat door de Europese Commissie is erkend als ontwikkelings- of plattelandszone kan per onderwijsnet één nieuwe instelling voor sociale promotie tot stand komen.

Ten veertiende, het onderwijs voor sociale promotie kan voortaan, zonder wettelijke hinderpalen, worden georganiseerd volgens het modulair stelsel.

Ten vijftiende, er wordt een eerste stap gezet naar de lokale autonomie en naar een regeling van de inspraak van ouders en personeel in het gesubsidieerd onderwijs.

Ten zestiende, de Vlaamse Onderwijsraad wordt opgericht. Deze Vlaamse Onderwijsraad bevat een ruime maatschappelijke vertegenwoordiging. Terloops wil ik hierbij wel een bedenking maken : moet ook niet overwogen worden om hierin een vertegenwoordiging van de studenten van het hoger onderwijs op te nemen ?

Ten zeventiende, in het buitengewoon onderwijs worden de continuïteit en de belangen van de personeelsleden gewaarborgd door de benoeming van rechtswege van het tijdelijk personeel dat aan de benoemingsvoorwaarden voldoet.

Ten achttiende, er is een overgangsregeling voor GESCO's die het experimenteel deeltijds onderwijs mee hebben uitgebouwd.

Ten negentiende, het decreet geeft ook de structurele aanzet voor een extra inspanning voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

De SP zou de SP niet zijn als zij ook niet haar eigen prioriteiten zou leggen voor de uitvoering van dit decreet. Ik zal dan ook niet nalaten on-

Baldewijns

ze belangrijkste prioriteiten even op te sommen.

Ten eerste, moet het Investeringsfonds voor de gemeenten en provincies tijdig operationeel zijn opdat het nieuwe systeem voor de investeringen in de scholenbouw onverkort in werking zou kunnen treden.

Ten tweede, dient er een snelle uitvoering te komen van de organieke regeling voor het experimenteel onderwijs en van de overgangsregeling voor de GESCO's. We kunnen het ons niet veroorloven het personeel van deze centra, dat toch een erg moeilijke opdracht te vervullen heeft, nog langer in een onzekere situatie te laten verkeren, niet in het minst omwille van de kwaliteit van dit onderwijs aan een groep van jongeren die toch onze bijzondere aandacht verdienen.

Ten derde, moeten de scholen zo snel mogelijk op de hoogte gebracht worden van alle maatregelen die noodzakelijk zijn voor een goede voorbereiding van volgend schooljaar. Mijnheer de Minister, wij waarderen de initiatieven die u ter zake reeds genomen heeft.

Ondanks de garanties die dit onderwijsdecreet ons op heel wat vlakken biedt, blijft bij de SP over een aantal belangrijke punten politieke bezorgdheid bestaan.

De uitvoeringsbesluiten inzake de normen moeten voorzien in een elementaire omkadering voor alle scholen die aan de rationalisatienormen voldoen. Een school die mag blijven bestaan moet over voldoende uren kunnen beschikken om ook die naam waardig te blijven. Daarbij moet in het bijzonder aandacht worden besteed aan de vrijekeuzescholen, aan de Nederlandstalige scholen in Brussel en aan de scholen in de BSD.

Scholen die met de invoering van het eenheidstype hun structuur nog willen uitbouwen en die daarvoor over een voldoende leerlingenpotentieel beschikken, moeten dit ook kunnen.

Onze bezorgdheid hierover heeft natuurlijk vooral te maken met onze

bijzondere bekommering over de kwaliteit en de toekomst van het gemeenschapsonderwijs. De nieuwe situatie die werd gecreëerd door het ontstaan van de ARGO zal dit net een nieuw elan geven. Dit nieuwe elan moet vanuit de Vlaamse Gemeenschap worden gesteund met omkaderingscoëfficiënten die rekening houden met de eigenheid en de bijzondere kenmerken van het gemeenschapsonderwijs.

Het onderwijs is duur en slurpt een groot gedeelte op van de middelen van de Vlaamse begroting. Dit decreet bevat bovendien een aanzienlijke meeruitgave voor het onderwijs. Na jaren van besparingen zullen er, mede ten gevolge van de uitvoering van dit decreet, aan het onderwijs opnieuw relatief meer middelen worden besteed. De middelen die door de financieringswet jaarlijks worden overgeheveld voor de onderwijsbevoegdheid blijven echter wat ze zijn. Daardoor zal de druk die sinds jaren op de onderwijsbegroting weegt ook dit jaar nog toenemen.

Door het grote aandeel van lonen en wedden is de onderwijsbegroting weinig samendrukbaar, haar interne dynamiek maakt bovendien dat elke besparing op andere posten het aandeel van de lonen en wedden nog vergroot en dat het na elke bezuinigingsronde bij de opmaak van de volgende begroting nog moeilijker wordt om bijkomende bezuinigingen te vinden die niet ten koste zijn van de belangrijkste bekommelingen van de SP inzake het te voeren onderwijsbeleid binnen de Vlaamse Gemeenschap. Ik denk aan de kwaliteit van het onderwijs in het algemeen en van het gemeenschapsonderwijs in het bijzonder, de democratisering van het onderwijs, de vrije keuze van de ouders en de werkomstandigheden, de werkzekerheid en de verloning van het personeel.

We rekenen erop dat de Minister van Onderwijs in de uitvoeringsbesluiten van het vernieuwd deeltijds kunstonderwijs de nodige soepelheid aan de dag zal leggen.

Voor de studierichtingen woordkunst, dans en beeldende kunst werd een oplossing gevonden die op weinig

kritiek werd onthaald, terwijl in de studierichting muziek de hervorming tot een sterke polarisering leidde tussen voor- en tegenstanders van de vernieuwing. Indien het nieuwe systeem hier echter op een voldoende soepele manier wordt toegepast, biedt het wel degelijk een aantal voordelen want de wachtlijsten zullen verdwijnen en de middelen zullen globaal worden verhoogd.

Onder soepelheid verstaan wij het volgende.

Ten eerste, dat er een modellessenrooster komt, waardoor elke inrichtende macht vrij is zelf een volledig eigen lessenrooster ter goedkeuring aan de Minister voor te leggen. Door de vrije besteding van de uren-leraar is het trouwens niet verboden om hierin, bijvoorbeeld vanaf het eerste jaar, meteen een instrumentale opleiding te voorzien.

Ten tweede, dat via een systeem van toelatingsproeven bijzonder begaafde leerlingen reeds zeer jong — vanaf 9 jaar — kunnen doorstromen naar de hogere graden.

Ten derde, dat kinderen jonger dan acht jaar als vrije leerling kunnen worden ingeschreven en dat leerlingen van de hogere graad zelf hun studiepakket kunnen samenstellen.

De hervorming van het deeltijds kunstonderwijs zou gedurende de ganse periode van herstructurering in al haar aspecten moeten worden geëvalueerd. Wij rekenen erop dat de Gemeenschapsminister van Onderwijs hiertoe nog dit jaar de nodige voorstellen zal doen. Deze hervorming betreft trouwens slechts een gedeelte van het muziekonderwijs. Er moet ook dringend een einde worden gemaakt aan de verwarring omtrent de opleidingen en diploma's in het hoger muziekonderwijs, in het bijzonder in de Koninklijke Muziekconservatoria. We verwachten dat de Minister van Onderwijs nog dit jaar een ontwerp van decreet voorlegt dat het hoger kunstonderwijs regelt. Als we geen talent willen laten verloren gaan, moet nog dit jaar de reglementering inzake cumulatie in alle openheid opnieuw worden besproken en aangepast.

Baldewijns

Ieder van ons is ter gelegenheid van de bespreking van dit decreet geconfronteerd met allerhande druk van de buitenwereld. Wij zijn daarbij tot de vaststelling gekomen dat heel wat onrust in de scholen bestaat en in stand wordt gehouden door een groot gebrek aan informatie. Daar is maar één middel tegen : grondige informatie via circulaire's.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ter gelegenheid van de bespreking van dit uitermate belangrijk onderwijsdecreet maak ik toch van de gelegenheid gebruik om enkele persoonlijke visies omtrent het onderwijs en de toekomst ervan voorop te stellen.

Vooraf maak ik graag enkele algemene vaststellingen.

Ten eerste, het onderwijslandschap is inderdaad fundamenteel gewijzigd. De externe pluriformiteit is een feit. Scholen werken vanuit verschillende uitgangspunten. Scholen zijn verschillend en moeten derhalve anders zijn. De gemeenschap vervult hierbij de rol van de grote conditieschepper. Het zijn de scholen zelf, de groepen personeelsleden zelf, die voor de praktische uitwerking instaan.

Ten tweede, komt het mij voor dat onderwijs een onderdeel is geworden van economisch en materieel denken. Leren, studeren, schoollopen, cursussen volgen zijn activiteiten waardoor de mens beter hoopt te worden. Het onderwijs kreeg alzo een functie toegewezen van statusverlening, en economische termen en categorieën zijn in het onderwijs gemeengoed geworden : management, marktaandeel, marketing, terugkoppeling, trendgevoeligheid, marktgevoelens, clientgebondenheid, de ondernemende school.

Ten derde, moet men er van uitgaan dat deze evolutie slechts heeft kunnen gedijen in een sfeer van individualisme, een eigenbelang dat kan worden begrepen als een goed groepsbelang.

Ten vierde, het valt dan ook niet te ontkennen dat oudere onderwijzen vandaag met een kater zitten. Na

de illusies van de jaren zeventig waarin men de school zag als een breekijzer, als een maker van mens en maatschappij, zijn de krijgers van toen ook een beetje moe geworden.

Als men deze vier vaststellingen vooropstelt, de fundamentele wijziging van het onderwijslandschap, het onderwijs als onderdeel van economisch en materieel denken, de verscherping van het individualisme en de onmogelijkheid om mens en maatschappij in de school te vormen, dan kan men goed aanvaarden dat onderwijskritiek en kritiek op schoolsystemen permanent bestaan en zelfs een permanent ondermijnende kracht uitoefenen.

Aanvallen zijn niet uit de lucht. Wanneer men het in onze scholen waagt waardebesprekingen te houden, dan wordt er van indoctrinatie gesproken. Wanneer men bijzonder belang hecht aan de algemene vorming dan wordt onmiddellijk aangewreven dat wij geen lassers meer hebben, geen jonge mensen die nog een hamer kunnen vasthouden. De taalbeheersing bij onze jeugd zou erop achteruit gaan. Op geregelde tijdstippen wordt gesteld dat de fysieke mogelijkheden van de Vlaamse jongeren zijn verminderd. Deze vormen van kritiek die telkens opnieuw en nu ook weer bij de voorbereiding van dit lentedecreet opborrelen mogen ons weinig storen. Zij mogen ons niet hinderen, integendeel ; zij bewijzen zeer duidelijk — en gelukkig maar — dat het onderwijs een levende topic is geworden. Ook tenoverstaan van de scholen is de vanzelfsprekendheid weggevallen. Met mooie *rethorische* beelden komt men er niet meer.

Ik zou de kritiek van vandaag als een troostwoord kunnen gebruiken voor de onderwijsidealisten van de jaren zestig en zeventig. De onderwijshervormingen van de jaren zeventig werpen nu hun vruchten af. De jongeren van toen zijn kritische volwassenen geworden en wij mogen uit deze redering alleszins onthouden dat de slogan „het onderwijs heeft rust nodig” een zeer beperkte waarde heeft. Rust kan er immers niet komen in deze sector. Alertheid, flexibiliteit, reactievermogen zullen bij scholen, personeelsleden, leerlingen en ver-

antwoordelijken van het onderwijs voortdurend op de proef worden gesteld. Welk antwoord kan het onderwijs op deze niet tot stilstand te brengen veranderingen geven ?

Binnen het nieuwe decor waarin het onderwijs van vandaag wordt georganiseerd is een weg terug onmogelijk en in de achteruitkijkspiegel zijn geen oplossingen te vinden. Onvermijdelijk moet er verder worden getimmerd aan de weg. Men moet nieuwe wegen aanleggen, onbetreden paden uitproberen, nieuwe arrangementen uittesten, originele leerparcours bedenken, alleszins tegen de verstoringen van krachten van het verleden in. Dit is de opdracht waarvoor ons onderwijs wordt geplaatst. Het kan wel dat men hiervoor ook een hoog tolgeld zal betalen, in scholen die ofwel te snel willen vooruitgaan ofwel achterop blijven.

Dit is ook de situatie van vandaag in onze scholen. Het ware goed dat degenen die zich dagelijks met het onderwijsbeleid in Vlaanderen proberen bezig te houden, de Ministers, de commissieleden, verantwoordelijk ken van het economisch en sociaal-cultureel leven, zichzelf de invitatie zouden toesturen om eens naar een school te gaan, rond te kijken, even een kop koffie te drinken in een leerkamer en alzo op een ongewone manier eens aan veldonderzoek te doen. Het zou al degenen die zo gemakkelijk beweren dat er een malaise in ons onderwijs bestaat, dat er onvrede heerst, toelaten om de sfeer op te snuiven en er gegevens uit te halen om de juiste acties te bedenken.

Wat zou daar te beluisteren vallen ?

Wel, ten eerste is er weinig kritiek op de grotere autonomie en in ons gemeenschapsonderwijs op de daarbijhorende ARGO. Dat alles hebben wij immers in de scholen zelf gewild, de personeelsleden, de directies en alle betrokkenen. Deregulering en autonomie, de gang van zaken in eigen handen nemen, de knellende banden van de bureaucratie losser maken, waren de voorbije jaren zeer veelvuldig geuite wensen. De personeelsleden die tijdens hun opleiding zelfstandig leerden analyseren en

Baldewijns

denken, die systemen en teksten op hun merites leerden toetsen kunnen het daar onmogelijk niet mee eens zijn. Iedereen heeft respect voor het werk van de nieuwe beleidsinstanties. Het is geen sinecure een nieuw systeem zoals de ARGO met een andere architectuur neer te poten.

Ten tweede en dit zal velen verrassen : er is in onze scholen wel degelijk begrip voor de circulaire, al zijn ze zwaar op de hand, mijnheer de Minister. Er moet immers zo veel worden geregeld tijdens deze uitermate complexe ombouwfase. Er moet duidelijkheid worden geschapen en iedereen aanvaardt dat onderwijs ook een organisatie is. Waar liggen de knelpunten en de moeilijkheden ? Ik meen voor een deel bij de verruiming en de verbreding van de doelen die het onderwijs kreeg opgelegd. De verlenging van de leerplicht tot 18 jaar, de zorg voor de kinderen-leerachterstand, de kinderen op de laatste bank, de uitdaging van de migranten, multicultureel onderwijs, het belang van milieuopvoeding, van de technische activiteiten, van de relatie tussen school en arbeid, van het vredesonderwijs, het roldoorbrekend onderwijs, de sociale vorming, het schoolwerkplan en dit alles wordt dan gekoppeld aan meer autonomie, aan het leggen van de verantwoordelijkheden aan de basis.

Deze delegatie van de zo begeerde autonomie doet dan ook een zekere belasting ontstaan bij het personeel. De all-round-leraar moet vandaag de dag nog meer doen, hij moet lessen componeren, ze als een virtuoos uitvoeren, zijn eigen werk beoordelen, examineren, vragen stellen die naar kennis, kunnen en vaardigheden peilen, selecteren. Hij moet voor een deel zelf zijn leerplan invullen en nu ook nog zware beslissingen nemen.

Daarnaast moet het personeel stipt zorgen dat zijn of haar school leerlingen heeft, dat de school derhalve in de kijker wordt gespeeld. Hij of zij moet contacten leggen met allerlei instanties. Er moet worden vergaderd in de school, met de ouders, met de studenten, met de collega's en de directie en buiten de school met de ar-

beidskringen, met sociaal-culturele verenigingen, met mensen die ook verantwoordelijkheden inzake beheer dragen en dit, mijnheer de Minister, valt voor vele leraars soms zwaar. Zij zijn allen didactisch geschoold, zij hebben een beroepsopleiding achter de rug. Zij hebben hun deskundigheid maar zij hebben nooit geleerd hun eigen onmacht, ten aanzien van welke doelen ook, toe te geven.

Mag ik terloops toch aanwijzen dat de didactiek zelf een normatief vak is, een jong vak. Leraren die nu de pensioenleeftijd benaderen, hebben dat als nieuwigheid, in „service” ontdekt. Didactiek is onlosmakelijk verbonden met ambitie en deskundigheid. De leerkrachten beoefenen een van de enige beroepen die niet in echelons zijn uitgebouwd. De meeste van hen zijn hun ganse leven aan de schoolbanken gekluisterd.

Ik wil hierover besluiten, mijnheer de Voorzitter. In onze scholen gaat men er ook van uit dat datgene wat zij zelf doen dat zij dit ook automatisch beter doen. Autonomie is derhalve een goede zaak maar zij veronderstelt kaders, referentiesystemen, ondersteuning en een aangepaste werkomgeving. Pas dan kan over verantwoordelijkheid worden gesproken. Juist in dit kader past de idee „begeleiden”. Onze onderwijsmensen wensen niet te worden rotbegeleid, wensen niet te stikken onder projecten. Goede taakverdelingen en ruimte voor de uitvoering ervan is derhalve geboden.

Belangrijk lijkt mij ook dat er in ons onderwijs een andere „arbeidssetting” komt met een vragende leraar vanuit ambitieuze doelen, met een vragende school die zoekt naar passende systeembegeleiding. Er is dus beleidsondersteuning en actieondersteuning nodig. Echte autonomie houdt ook in dat bepaalde regels moeten worden ingeleverd. Dan pas kan men spreken van deregulering, dan pas kan men de regelkramp opgeven en de arrogantie van welke macht ook opzij plaatsen.

Mijnheer de Minister, wij moeten elkaar niets wijsmaken. De goede vorm zal nog even op zich laten

wachten. Autonomie zit immers vol risico's. Er moet werk worden gemaakt van deze autonomie, van een juist begrepen autonomie met alles wat erbij hoort. Horizontaal besturen vergt meer dan ontroerende intentieverklaringen. De leraars, de uitvoerders, de veldwerkers, de mensen aan de basis, het zijn geen abstracties. Hun deskundigheden, gevoeligheden moeten in de geëntameerde koersveranderingen worden ingeschat. Wij moeten kunnen aanvaarden dat er in het onderwijsveld een pijnlijk maar precies argwaan bestaat ten aanzien van wetenschappelijke modelbouwers en wetenschappelijke onderzoekers. Een toch al schaars budget moet worden geïnvesteerd aan diegenen die willen mee onderzoeken. Gaan uit het veld en die ook in dat veld hun bevindingen durven komen demonstrenen.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, dat alles heb ik u in een tweede deel van mijn uiteenzetting nog willen vertellen om duidelijk te maken dat het niet juist is de malaise in het onderwijs te veralgemenen. Om tegen deze trendzetting in te roeien, om nog eens te onderstrepen dat met slogans die op desinformatie berusten, wij het onderwijs geen goede dienst bewijzen. Nu wij nieuwe wegen opgaan – en daar valt niet aan te ontkomen – mogen wij niet uit het oog verliezen dat gemakkelijke oplossingen er niet zijn, dat eenzijdige en lineaire oplossingen evenmin bestaan en dat op vele fronten en echelons maatregelen moeten worden getroffen, maar dat daarnaast de beleidsverantwoordelijken kunnen rekenen op een groep personeelsleden die wel zin hebben voor verantwoordelijkheid, die erop uit zijn de geboden kansen voor autonomie ernstig op te nemen, die hun inzet, werkkraft en stressbestendigheid aan onze Vlaamse jeugd aanbieden.

Mijnheer de Minister, uit respect voor al deze mensen die aan de basis zo lovenswaardig werk verrichten moeten wij samen met u – en u in de eerste plaats – ervoor zorgen dat dit onderwijsdecreet een goede uitvoering krijgt. In deze betrachting staat de SP aan uw zijde. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : Dames en heren, wij onderbreken hier onze werkzaamheden in verband met het onderwijs. Wij gaan thans over tot de werkingsbegroting van de Raad en de hoofdelijke stemmingen.

WERKINGSBEGROTING VAN DE RAAD

Beraadslaging en stemming

De Voorzitter : Aan de orde zijn :

1. de rekening van de Raad voor het begrotingsjaar 1989 ;

2. de begroting van de Raad voor het begrotingsjaar 1990.

De bespreking is geopend.

De heer Moors, verslaggever, heeft het woord.

De heer C. Moors, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de rekening voor het begrotingsjaar 1989 en de begroting voor het begrotingsjaar 1990 van de Vlaamse Raad zal ik u graag voorleggen.

De rekening voor het jaar 1989 ziet er als volgt uit : de uitgaven tijdens het begrotingsjaar 1989 bedroegen 174.557.677 frank op een totale dotatie van 175 miljoen.

Zoals vorig jaar beslist het Bureau de resterende liquide geldmiddelen niet terug te storten aan de schatkist, ten einde over de investeringskredieten te beschikken om de huisvesting van de Raad en zijn secretariaat te verzekeren. Het beschikbaar bedrag van 442.323 frank wordt overgeboekt naar het Reservefonds.

De rekening van het begrotingsjaar 1989 werd, net zoals vorige jaren, nagekeken en geïviseerd door de daartoe door het Bureau aangewezen secretarissen, die in hun taak werden bijgestaan door een afgevaardigde van het Rekenhof, de heer Lievens, eerste auditeur-directeur.

De begroting voor het begrotingsjaar

1990 werd opgemaakt door het Bureau. Zij ligt hoger dan die van vorig jaar, hoofdzakelijk omwille van de verhoogde activiteiten van onze Raad. Ik geef hieromtrent enkele gegevens : voor de openbare vergadering was de verhouding 142 ten honderd ten opzichte van vorig jaar, voor de commissievergaderingen was dat 139 ten honderd. Het aantal schriftelijke vragen vermeerderde met 250 procent.

De uitgaven van de meeste littera's weerspiegelen de sterk gestegen activiteit van de Raad na de staatshervorming van 1988. Deze tendens was trouwens reeds duidelijk merkbaar in de rekening 1989. Door een kaderuitbreiding met zeven personen en de weerslag van de harmonisering van de parlementaire weddeschalen, stijgen wedden en vergoedingen van het vast personeel en van de personeelsleden van de politieke fracties. Ook werden een aantal attachés aangevraagd voor de politieke fracties. De vergoedingen van de Voorzitter en de leden van het Bureau werden eveneens geharmoniseerd met deze van de Kamer en de Senaat.

De verhoogde activiteit kan men eveneens aflezen uit de toename van de kosten van drukwerken.

Het geheel wordt gefinancierd via een dotatie van 225 miljoen. Voor de huisvesting ontvingen wij een krediet van 125 miljoen. Wij zijn nog steeds van plan de huisvesting in de volgende jaren te realiseren.

De Voorzitter : De heer Cuyvers heeft het woord.

De heer J. Cuyvers (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, het is niet de gewoonte dat er over de begroting van de Vlaamse Raad uiteenzettingen worden gehouden, maar deze keer wil ik toch met de gewoonte breken. Ik wil namelijk een aanbeveling richten tot het Bureau van de Vlaamse Raad om in het vervolg meer rekening te houden met de ecologische mogelijkheden.

AGALEV streeft naar een algemene vergroening van de samenleving. Op alle mogelijke beleidsvlakken en activiteiten moeten we het ecologisch

draagvlak meer en meer gaan respecteren. Volgens ons moet deze bekommernis ook meer tot uiting komen in de politiek die het Bureau van de Vlaamse Raad in de toekomst zal voeren. Het kan toch niet langer opgaan, collega's, dat we meer en meer discussiëren over het toenemende belang van de zorg voor het leefmilieu in het algemeen, dat we meer en meer decreten stemmen die ingrijpend het dagelijks leven van de gemiddelde Vlaming in een meer milieuvriendelijke richting sturen en dat diezelfde reflex niet in de dagelijkse sturing van het huivestingsbeleid van de Vlaamse Raad als instelling tot uiting komt. Wie zei er weer : Woorden wekken, maar voorbeelden trekken ?

Ik zal een brief sturen naar de Voorzitter van de Vlaamse Raad, waarin ik het vervolg van de uiteenzetting, die ik had voorbereid, mededeel.

Ik hoop dat het Bureau van de Vlaamse Raad rekening zal houden met de suggesties omtrent een meer ecologisch verantwoorde binnenhuisinrichting voor ons nieuw gebouw, zodanig dat het sick building syndroom wordt vermeden.

Wij moeten ook uiting geven aan het groeiend besef van de noodzaak over te gaan tot een rationeel energiebeleid en ik hoop dat dit zal terug te vinden zijn in de infrastructuur van ons nieuw huis.

Ook voor de aankoop van consumptie- en gebruiksgoederen, moeten we bewijzen dat recyclage een ernstige zaak is voor de Vlaamse Raad. Wij kunnen in de mate van het mogelijke overgaan tot het gebruiken van gerecycleerd papier. Ik herhaal dat ik al deze voorstellen zal formuleren in een brief aan de Voorzitter.

De Voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (**Neen**)

Ik kan de heer Cuyvers verzekeren dat ikzelf en het Bureau ongetwijfeld zijn brief met zijn suggestie aandachtig zullen lezen en dat wij wel degelijk zullen rekening houden zowel met zijn voorstel tot het gebruik van recyclepapier als wat betreft het huisvesten van de Raad.

Voorzitter

Daar niemand meer het woord vraagt verklaar ik de algemene bespreking gesloten.

Er is geen enkel voorstel tot wijziging van de littera's van de begroting ingekomen ; ik meen te mogen constateren dat de rekening 1989 en de begroting 1990 van de Raad eenparig zijn aangenomen. **(Instemming)**

ONTWERP VAN DECREET houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest – 368 (1989-1990) – Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingsen

De Voorzitter : Aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen over bepaalde artikelen en de amendementen op deze artikelen van het ontwerp van decreet houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest.

Bij artikel 2 is er een amendement, ingediend door de heren Laverge, Van Mechelen en Buchmann.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het amendement van Laverge, Van Mechelen en Buchmann op artikel 2.

Wordt het amendement gesteund ? **(Ja)**

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

29 leden hebben ja geantwoord ;

80 leden hebben neen geantwoord ;

1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Cuyvers J.
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Geysels J.
GryP E.
Janzegers G.
Kempinaire A.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Vandersmissen E.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van houtte M.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vogels M. (mevr.)
Vreven A.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Baldewijns E.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Coens D.
Coveliers H.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Detiège L. (mevr.)
De Wulf R.
Dhoore L.
Didden M.
Dupré J.

Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Geens G.
Gesquiere M.
Hancké L.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Mathys P.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Schellens A.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Van den Bossche L.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Timmermans J.

Het amendement is niet aangenomen.

Geen opmerkingen meer ? **(Neen)**

Dan is artikel 2 aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stem-

Voorzitter

ming over het amendement van de heren Laverge, Van Mechelen en Buchmann op artikel 6.

Wordt het amendement gesteund ?
(Ja)

Begin van de stemming

Heeft iedereen gestemd ? (Ja)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;

18 leden hebben ja geantwoord ;

96 leden hebben neen geantwoord ;

1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Decoster M.
Devolder J.
Kempinaire A.
Laverge J.
Sprockeels G.
Taelman W.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandermeulen P.
Vandersmissen E.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Baldewijns E.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Coens D.
Coveliers H.
Cuyvers J.

De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Croo H.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
De Roo J.
De Seranno J.
Detiège L. (mevr.)
De Vlieghe W.
De Wulf R.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Geens G.
Gesquiere M.
Geysels J.
Gryp E.
Hancké L.
Janzegers G.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Van den Bossche L.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.

Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Peel M.
Van Rompaey R.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Vogels M. (mevr.)
Weyts J.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Timmermans J.

Het amendement is niet aangenomen.

Het lid dat zich heeft onthouden, wordt verzocht de reden voor zijn onthouding kenbaar te maken.

De heer J. Timmermans : Ik heb afgesproken met de heer Waltniel.

De Voorzitter : Geen opmerkingen meer ? (Neen)

Dan is artikel 6 aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houdende opzetting van een programma ter bevordering van de werkgelegenheid in de niet-commerciële sector in het Vlaams Gewest.

Mevrouw Vogels heeft het woord voor een stemverklaring.

Mevrouw M. Vogels (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, wij zullen ons bij de stemming over dit ontwerp van decreet onthouden omdat wij beseffen dat het onontbeerlijk is om de werking van een aantal diensten en instellingen binnen de welzijnssector te garanderen.

Wij zullen dit ontwerp van decreet niet zo maar goedkeuren omdat het op geen enkele wijze perspectieven biedt voor de reeds lang gevraagde

Vogels

omzetting van het IBF-stelsel in vaste statuten in de welzijnssector.

Wij zullen het ook niet goedkeuren omdat het eigenlijk onheus is dat, zonder debat ten gronde, dit ontwerp van decreet twee totaal verschillende doelstellingen en doelgroepen door elkaar haalt : de voortzetting van IBF-werkplaatsen in de welzijnssector en de GESCO's voor de tewerkstelling van langdurig werklozen.

Bovendien zullen wij dit ontwerp van decreet niet goedkeuren, rekening houdend met de bestaande moeilijkheden in verband met de uitbetaling van de loonsubsidies. Aangezien de huidige IBF-regeling vervalt op 30 juni 1990, vrezen wij dat aanhoudend moeilijkheden bij de uitbetaling zullen blijven bestaan. Vanmorgen vernam ik van Minister De Wulf dat de uitbetaling van de subsidies die zou worden geregeld vóór 20 juni, niet werd geregeld. De Minister gaf dit grif toe en beloofde dat nog deze week alles zou zijn betaald. Deze middag vernam ik per telefoon vanuit verschillende instellingen dat de loonsubsidies nog steeds niet zijn betaald. Mijnheer de Minister, u hebt dus niet veel tijd om dit vooralsnog te regelen. Dat is één van de redenen waarom de AGALEV-fractie zich zal onthouden. **(Applaus)**

De Voorzitter : Begin van de stemming .

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

129 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
100 leden hebben ja geantwoord ;
19 leden hebben neen geantwoord ;
10 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.

Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coens D.
Coveliers H.
De Batselier N.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
De Wulf R.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Geens G.
Gesquiere M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kelchtermans T.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Lenssens J.
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.

Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weyts J.

NEEN hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A.
Laverge J.
Van Aperen A.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Cuyvers J.
De Vlieghe W.
Dewael P.
Geysels J.
Gryp E.
Janzegers G.

Voorzitter

Timmermans J.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Vogels M. (mevr.)

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Vlaamse Executieve ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heer A. Kempinaire tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlands beleid van de Vlaamse Executieve — 372 (1989-1990) - Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heer Kempinaire tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlands beleid van de Vlaamse Executieve.

De heer Kempinaire heeft het woord voor een stemverklaring.

De heer A. Kempinaire (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, waarde collega's, tot besluit van de debatten in verband met de beleidsbrieven aangaande het extern beleid werden drie moties ingediend.

De PVV-fractie zal tegen de motie van aanbeveling stemmen, ingediend door de heren Suykerbuyk, De Beul en Van der Maelen. Wij zijn inderdaad de mening toegedaan dat deze motie heel wat gevoelige punten uit de weg gaat. Er is onder meer geen vraag gericht tot de Executieve om zo snel mogelijk alle Europese richtlijnen in decreten om te zetten.

Ook wordt geen topprioriteit gevraagd voor de samenwerkingsakkoorden met de buurlanden, teneinde de milieuverontreiniging tegen te gaan.

In de motie is ook niets vermeld over

de meer dan onrechtvaardige zetelverdeling — 13/11 — in het Europees Parlement. De motie van de heer Suykerbuyk stuurt aan op een Europa van de regio's terwijl mijn fractie duidelijk bij haar standpunt blijft dat het Europa van de toekomst moet gebaseerd blijven op het Europa van de staten. Er mag geen Europa komen van een aantal slecht gestructureerde en nog niet duidelijk omschreven regio's. De motie geeft een aanzet tot de verkiezing van eigen afgevaardigden in het Europees Parlement, iets waartegen mijn fractie zich eveneens verzet. Prioriteit moet worden gegeven aan het wegwerken van de onrechtmatige zetelverdeling van 13/11.

Ten slotte pleit de motie voor een wijziging in die zin van het Verdrag van Rome, daar waar de PW steeds heeft gepleit voor de nodige omzichtigheid ter zake.

Onze fractie zal evenmin de motie van mevrouw Kestelijn-Sierens goedkeuren. Bij het exportbeleid wordt geen grote betrokkenheid van de particuliere sector gevraagd, terwijl zij volgens onze fractie meer dan noodzakelijk is.

Om al deze redenen heeft de PW-fractie een eigen motie van aanbeveling ingediend die de gevoelige punten niet uit de weg gaat en waarvan de krachtlijnen zijn dat het buitenlands beleid in Vlaanderen beter moet worden gecoördineerd ; dat prioriteit moet worden gegeven aan de samenwerking met de buurlanden inzake het terugdringen van de waterverontreiniging ; dat het vrijheidsstreven in Centraal en Oost-Europa vanuit Vlaanderen niet alleen met woorden moet worden beleden maar ook daadwerkelijk worden ondersteund.

De Executieve heeft de opdracht bij de nationale Regering aan te dringen en te vragen waarop Vlaanderen recht heeft, namelijk een minimale 14/10-verhouding bij de zetelverdeling in het Europees Parlement. Met de Europese regio's moeten zeer concrete samenwerkingsakkoorden worden gesloten, die Vlaanderen op cultureel en economisch vlak werkelijk iets bijbrengen. Ten slotte, de in-

bring van de particuliere sector moet beter worden gegarandeerd, wat nu inzake exportbeleid niet het geval is. **(Applaus bij de leden van de PW)**

De Voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

130 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
21 leden hebben ja geantwoord ;
91 leden hebben neen geantwoord ;
18 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A .
Laverge J.
Neyts-Uyttbroeck A.-M.
Van Aperen A.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.

Voorzitter

Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gesquiere M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Moens G.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.

Vanhorenbeek L.
Vankersbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuize R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van **Rompuy E.**
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weyts J.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Janzegers G.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Van Dienderen H.
Van **Durme W.**
Vogels M. (mevr.)
Weckx H.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

128 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
20 leden hebben ja geantwoord ;
91 leden hebben neen geantwoord ;
17 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A.
Laverge J.

Van Aperen A.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

NEEN hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gesquiere M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefeber O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Moens G.

Het belang van het vak Duits in het algemeen vormend onderwijs werd benadrukt door VU-Volksvertegenwoordiger L. Vanhorenbeek

Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Van den Bossche L.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuysen R.

Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weyts J.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Janzegers G.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Suykerbuyk H.
Timmermans J.
Van Dienderen H.

Van Durme W.
Vogels M. (mevr.)

Dientengevolge neemt de Raad de motie niet aan.

Redenen voor onthouding ?

De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Executieve, geachte collega's, ik heb mij bij de stemming onthouden om in de eerste plaats de kans te hebben tot de woordvoerder van de PVV te zeggen dat hij hier zaken heeft gezegd, die totaal anders waren dan wat hij hier verleden week tijdens het debat heeft gezegd. **(Protest bij de PW)**

Het spijt mij, maar het was eerder een aanval op onze motie van aanbeveling in de plaats van een rechtvaardiging van de uwe. Bovendien heeft de woordvoerder van de PVV gezegd dat onze motie niet goed is omdat ze niet volledig is.

Niettegenstaande al deze argumenten, die kant noch wal raken, vraag ik te overwegen de motie gezamenlijk ingediend door de CVP-, de SP- en de W-fractie, aan te nemen.

Men zou kunnen beweren dat niet alles erin staat, maar er staat in ieder geval veel meer in dan in de motie, die door u, heren van de PW, werd ingediend. De gezamenlijke motie werd pragmatisch opgesteld. Wij hebben in deze motie bijna niet over nieuwe instellingen gesproken, maar wel over het optimaal valoriseren van wat bestaat. Dat moet u toch aanspreken. Wij hebben getracht in deze motie een lange termijnvisie te ontwikkelen en de Europese politiek op een zeer nuchtere, maar realistische manier te benaderen. Wij hebben daarom gezegd dat wij enerzijds niet bang zijn voor de gevaren, maar dat wij — laat mij toe het zo te zeggen — in verwachting zijn van het scheppen van vele mogelijkheden.

Mijnheer Kempinaire, niettegenstaande alles wat u zoëven namens uw fractie heeft gezegd — ik richt mij uiteraard ook tot de andere fracties — vraag ik u onze motie tot aanbeve-

Suykerbuyk

ling nog eens rustig te lezen. De vraag gaat uit van de collega's van CVP, SP en W. (**Applaus bij de meerderheid**)

MOTIE VAN AANBEVELING van mevrouw M.P. Kestelijn-Sierens, de heren D. Van der Maelen en H. Candries tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrief Naar een Vlaams exportbeleid – 308 (1989-1990) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van mevrouw Kestelijn-Sierens, de heren Van der Maelen en Candries tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrief Naar een Vlaams Exportbeleid.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer J. Laverge (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, heren Ministers, geachte collega's, ik werd door deze motie van aanbeveling ingediend door mevrouw Kestelijn-Sierens, de heren Van der Maelen en Candries, bijzonder verrast, omdat deze aanbeveling niet enkel door deze drie leden in de Commissie werd besproken, maar door gans de Commissie werd behandeld en geamendeerd. De commissieleden zijn tot een besluitvorming gekomen, die buiten mijn onthouding, door alle leden van de Commissie werd aanvaard.

Mijns inziens is het niet correct en niet fair hier met een aanbevelings tekst naar voren te treden, die door alle leden van de Commissie werd besproken. Volgens mij gaat het hier om plagiaat en een kopie van een verslag.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik wil u meedelen waarom ik mij bij de stemming over deze aanbeveling heb ont-

houden. Dat was zeer eenvoudig omdat mij in die aanbeveling, een woord stoort, met name dat men naar een planmatige aanpak gaat inzake de buitenlandse handel, terwijl ik meen dat buitenlandse handel geen plan is, maar op basis van flexibiliteit en soepelheid in de aanpak, dient te gebeuren. (**Applaus bij de PW**)

De Voorzitter : Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (**Ja**)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

132 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
95 leden hebben ja geantwoord ;
20 leden hebben neen geantwoord ;
17 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.

Egelmeers I.
Gesquiere M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefebvre O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuize R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weyts J.

NEEN hebben geantwoord :

Voorzitter

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A.
Laverge J.
Van Aperen A.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Janzegers G.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Timmermans J.
Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Vogels M. (mevr.)

Dientengevolge neemt de Raad de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Executieve worden overgezonden.

MOTIE VAN AANBEVELING van de heren H. Suykerbuyk, A. De Beul en D. Van der Maelen c.s. tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlands en extern beleid van de Vlaamse Executieve – 373 (1989-1990) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De Voorzitter : Aan de orde is de

hoofdelijke stemming over de motie van aanbeveling van de heren **Suykerbuyk, De Beul en Van der Maelen** tot besluit van de op 26 juni 1990 behandelde beleidsbrieven betreffende het buitenlands en extern beleid van de Vlaamse Executieve.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? **(Ja)**

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 59bis :

134 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
94 leden hebben ja geantwoord ;
22 leden hebben neen geantwoord ;
18 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.
Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliers H.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gesquierie M.

Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H. ' ' ,
Lefeber O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.
Vandekerckhove R.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuyze R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weys J.
NEEN hebben geantwoord :
Annemans G.
Bascour J.

Voorzitter

Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A.
Laverge J.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.
Janzegers G.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Timmermans J.
Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Vogels M. (mevr.)
Weckx H.

Ziehier de uitslag van de stemming voor de aangelegenheden bedoeld in Grondwetsartikel 107quater :

132 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
94 leden hebben ja geantwoord ;
21 leden hebben neen geantwoord ;
17 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Aerts F.
Ansoms J.
Baldewijns E.
Beckers A.
Beerden G.
Bockstal E.
Bosmans F.

Bosmans Jos
Bossuyt G.
Brepoels F. (mevr.)
Breyne P.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Coveliens H.
De Beul A.
De Bremaeker J.
De Loor H.
De Meyer M. (mevr.)
Deneir A.
Deprez P.
De Roo J.
De Seranno J.
Desutter M.
Detiège L. (mevr.)
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dufaux J.
Dumez P.
Dupré J.
Duroi-Vanhelmont A.
Egelmeers I.
Gesquiere M.
Hancké L.
Hermans P.
Kelchtermans L.
Kestelijn-Sierens M.
Lauwers H.
Lefebber O. (mevr.)
Leysen A. (mevr.)
Lisabeth C.
Loones J.
Luyten W.
Maes N. (mevr.)
Marchand C.
Matthys P.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Olivier M.
Op 't Eynde A.
Panneels-Van Baelen M.
Peeters L.
Peeters W.
Peuskens V.
Pinoie E.
Sarens F.
Schellens A.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Uyttendaele R.
Vandebosch E.

Vandekerckhove R.
Vandenbroucke F.
Van der Maelen D.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Vangansbeke P.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vanhorenbeek L.
Vankeirsbilck E.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Nevel A.
Vannieuwenhuize R.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompaey H.
Van Rompaey R.
Van Rompuy E.
Van Steenkiste R.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verheyden J.
Weyts J.

NEEN hebben geantwoord :

Annemans G.
Bascour J.
Beysen E.
Bosmans Jozef
Daems R.
Decoster M.
De Croo H.
Denys A.
Devolder J.
Dewinter F.
Kempinaire A.
Laverge J.
Van Aperen A.
Van den Broeck O.
Vandermarliere J.
Vandersmissen E.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Verberckmoes F.
Verreycken W.
Vreven A.

Zich ONTHOUDEN hebben :

Coens D.
Cuyvers J.
De Batselier N.
De Vlieghe W.
Dewael P.
De Wulf R.
Geens G.
Geysels J.
Gryp E.

Voorzitter

Janzegers G.
Kelchtermans T.
Lenssens J.
Timmermans J.
Van den Bossche L.
Van Dienderen H.
Van Durme W.
Vogels M. (mevr.)

Dientengevolge neemt de Raad de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Executieve worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het onderwijs-11
— 365 (1989-1990) — Nrs. 1 tot 9

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer A. Laridon c.s. betreffende de afschaffing van de inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan
— 98 (BZ 1988) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. Gabriëls houdende regeling van het geschiedenisonderwijs in het secundair onderwijs
— 190 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. Gabriëls houdende invoering van een verplicht lessenpakket „Vlaamse Beweging” in het secundair onderwijs
— 195 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer R. Blanpain c.s. houdende vaststelling van het aantal lessen lichamelijke opvoeding in het onderwijs
— 213 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer L. Vanhorenbeek c.s. houdende vastlegging van de inschrijvingsdatum voor leerlingen in het lager en secundair onderwijs en berekening van het lessenpakket
— 230 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw N. Maes c.s. houdende bevestiging van een democratisch schoolbeheer
— 234 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van mevrouw N. Maes c.s. betreffende het inschrijvingsgeld voor de Nederlandstalige kunstscholen met beperkt leerplan in Brussel
— 280 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 13, 16 en 17 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
— 282 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9, 10 en 19 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
— 283 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer A. Laridon c.s. houdende wijziging van artikelen 6, 9 en 11 van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 houdende organisatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs op basis van een lestijdenpakket
— 284 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer E. Beysen c.s. houdende wijziging van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
— 286 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van de heer R. Deswaene betreffende het tijdig verzenden van omzendingbrieven in het onderwijs
— 369 (1989-1990) — Nrs. 1 en 2

INTERPELLATIES (Regl. art. 76)

1. Interpellatie van de heer L. Vanhorenbeek tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de hervorming van de gemeenschapsinspectie van het onderwijs

2. Interpellatie van de heer E. De Groot tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de bedreiging van sport en lichamelijke opvoeding in het onderwijs

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs-II, samen met de andere onderwerpen zoals vermeld op de agenda.

De heer Van Durme heeft het woord.

De heer W. Van Durme (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de onderwijswetgeving is sedert de jongste staatshervorming het resultaat van een politiek akkoord tussen vier Vlaamse partijen. Op deze manier werd de deur vergrendeld voor allen die rechtstreeks bij het onderwijs zijn betrokken. (*Onderlinge gesprekken*)

De Voorzitter : Dames en heren, mag ik u vragen te luisteren naar de uiteenzetting van de heer Van Durme ?

De heer W. Van Durme : Overleg en discussie zijn slechts mogelijk binnen het kader van het politiek akkoord. Deze smalle marge bemoeilijkt een vernieuwend onderwijsbeleid. De Vlaamse Raad, bij monde van de meerderheid, heeft inzake onderwijs niet alleen het laatste, maar ook het eerste woord. Het politiek akkoord met zijn zogenoemde evenwichten vormt een beletsel voor een open debat.

Het is opvallend dat sommige meerderheidspartijen koud en warm blazen om zich uiteindelijk neer te leggen bij wat van tevoren werd beslist. Het Lentedecreet kan en mag geen enkele wijziging ondergaan, ook al zou deze in de lijn van de logica liggen. Het is tekenend dat in het partijblad van de Volksunie de hervorming van het kunstonderwijs wordt gekraakt en dat de parlementaire VU-fractie toch titel V van het decreet goedkeurt. Het is verrassend dat de SP zich in het onderwijsdebat zeer voorzichtig opstelt. Het is alsof deze partij zo vlug mogelijk de bladzijde wil keren om de Executieve niet in moeilijkheden te brengen. Alleen collega Laridon heeft op eenzame hoogte weerwerk geleverd op een consequente houding aangenomen.

Van Durme

Is een politiek akkoord dan een heilige koe? Niet voor Robert Voorhamme, de secretaris van het ABW, die geen beletsel ziet in het op de helling zetten van het schoolpact, niet voor de politici die zich gekneld weten tussen hun overtuiging en de partijtucht, niet voor de onderwijsmensen aan de basis en uiteraard ook niet voor partijen die niet betrokken waren bij het tot standkomen van het akkoord.

Het is vanzelfsprekend dat tussen de politieke partijen een akkoord over een materie als het onderwijs nodig is. Het hoeft alleen geen akkoord te zijn waarbij zelfs een komma van belang is. Wij pleiten eerder voor een raamakkoord, waar de invulling het resultaat is van een brede maatschappelijke discussie.

Het lentedecreet, dat de Onderwijsminister als zeer belangrijk voorstelt, is een onsamenhangend geheel. Men kan nauwelijks het bos door de bomen zien. Naast het aanpassen van wettelijke bepalingen zijn er belangrijke onderdelen die een uitvoerige bespreking vergen. Het zou beter zijn geweest de titels inzake het deeltijds kunstonderwijs en het eenheidstype als aparte decreten te behandelen. Nu werden ze opgenomen in een dinosaurusdecreet dat op de valreep werd ingediend en in een snel tempo moest worden behandeld. Het lentedecreet is in zijn geheel te nemen of te laten wat zeker niet bevorderlijk is voor de inbreng van de Vlaamse Raad.

Nadat de Raad van State de Executieve inzake het eenheidstype terugfloot, wordt dit nu decretaal geregeld. Het IPOC heeft gedeeltelijk zijn slag thuis gehaald. Nochtans zal de Vlaamse Raad het eenheidstype 'goedkeuren' nadat het reeds maanden in uitvoering is.

Het verzet van het IPOC tegen de eenheidsstructuur is rechtsomkeer maken. De Groenen noemen het spookrijden tegen de onderwijsvernieuwing in. Misschien herinneren zich sommigen nog waarom het VS0 is ontstaan. Het VS0 was een aanklacht tegen het traditioneel onderwijs en wilde een oplossing bieden

voor een afgedaan systeem dat opviel door een strenge scheiding van studierichtingen en onderwijsvormen, dikwijls gevestigd in aparte gebouwen. De kinderen werden in deze scholen al te vroeg gecatalogeerd. Op deze manier werd op twaalfjarige leeftijd al een vrij definitieve selectie gemaakt. Ouders en kinderen kregen al vlug de indruk dat ze meer of minder waardevol waren dan anderen. Het was een separatisme gebaseerd op intellectuele en op sociale statusverschillen.

In het VS0 echter stelde men de studiekeuze uit en opteerde men voor remediëring in plaats van voor selectie. De middenschool was hiervan een typische creatie. In het VS0 was er aandacht voor kinderondersteunende zorg, samenwerking, democratisering, beheersing van de vrije tijd, creativiteit en zorgverbreding.

Het eenheidstype is een stap terug. Men spreekt niet meer van observatie-, oriëntatie- en determinatiegraden. Dit wijst reeds op een minder kindgerichte benadering. Men wenst de leerlingen niet meer te observeren of te oriënteren en aan ieder maximale kansen te geven. Van bij het begin is er reeds een vrij definitieve keuze.

De scholen kunnen in grote lijnen het vroegere type II laten bestaan. Latijnse, technische, moderne, beroeps, worden vanaf het eerste jaar ingebouwd. De mogelijkheid van een verticale school bestaat dus. Men kan kiezen voor homogene groepen, al de goede leerlingen in de A-klas en de middelmatigen in de B-klas. Op deze manier kan men differentiëren tussen de klassen, niet binnen de klassen. De zwakkeren zal men reeds vroeg vastpinnen.

In sommige modellen van het eenheidstype is geen technologische vorming voorzien. De oude idee dat handenarbeid minderwaardig zou zijn vinden we hier terug.

Waarover klaagt het IPOC nu eigenlijk? Zelfs de Onderwijsminister verklaart in De Morgen van 28 juni 1990 dat het traditioneel onderwijs nog perfect kan. Wij begrijpen overigens niet dat het IPOC zijn hetze verder

zet en in zijn brief aan de leden van de Vlaamse Raad van 21 juni 1990 de zaken bewust door elkaar haalt. Heeft het IPOC inderdaad het monopolie inzake de strijd voor de culturele kracht van onze kinderen?

Wat moeten wij denken van volgend citaat uit de brief: „Het traditioneel onderwijs vervult daarin een speerpuntrol en heeft dit ten overvloede bewezen. Dit is ook door vele bekwaamen mensen in Vlaanderen gezegd. Het verzet dat alle leden van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten éénparig hebben uitgesproken tegen het liquideren van het traditioneel onderwijs is duidelijk. Het is een signaal aan de politieke en religieuze machten in Vlaanderen die op het punt staan een historische vergissing te begaan door de vakbondsdictaten, waarvan de heer Coens een vertegenwoordiger is, te legaliseren. De vakbond lijkt niet goed geplaatst inzake cultuur, André Cools kan het weten en durft het zeggen.

Voor ons is de eenheidsstructuur een verschuiving in de richting van het traditioneel onderwijs dat in belangrijke mate kan worden gereconstrueerd. In de praktijk zal het ook die kant uitgaan.

Daarom vragen wij uitdrukkelijk aandacht voor de middenschool. Ze dient als kleine entiteit kansen te krijgen en ruim keuzemodellen aan te bieden om reden dat ze geen directe bovenbouw heeft.

Het eerste leerjaar van de eerste graad omvat A, B en B-variant-klas-sen. Men zou deze kunnen opheffen en de zorgbreedte verruimen. Daardoor zou er de mogelijkheid zijn om heterogene leefgroepen te vormen, naast heel wat gemeenschappelijke activiteiten en leermomenten zou men kunnen werken met niveaugroepen. Hierbij zou iedereen leren omgaan met iedereen en zou ieder zijn mogelijkheid weten te ontwikkelen.

Dit is één mogelijkheid. Het beleid koos voor een andere oplossing, waar ook bepaalde voordelen aan verbonden zijn. In de B-klassen zitten leerlingen met een ontwikkelingsniveau van een 3de of 4de leerjaar lager onderwijs. In het basisonderwijs, zoals

Van Durme

het wordt opgevat, voelden deze kinderen zich ongelukkig, maar bloeien vaak opnieuw open in een B-klas. Wanneer ze in kleine klassen zitten kunnen ze goed worden begeleid en kunnen hun mogelijkheden worden benut en onderkend.

Onze weerstand tegenover de B-variant voor migrantenkinderen is gekend. Het is niet omdat een bepaalde school met een juist inzicht in de problematiek op dit vlak behoorlijk werk levert dat men moet veralgemenen. In de praktijk zullen de B-klassen meestal worden bevolkt door kinderen die uit concentratiescholen komen en er eigenlijk niet thuishoren. De concentratiescholen zullen de B-variant in stand houden. Welke uitleg men ons ook geeft, de Groenen blijven de B-variant een vorm van apartheid noemen. Zoals men nu migrantenkinderen al te gemakkelijk in de beroepsschool stopt, zal de B-variant een te gemakkelijke oplossing zijn voor scholen die klassen blank willen houden.

Wij zijn ervan overtuigd dat de Onderwijsminister er andere opvattingen op nahoudt. Op het veld zal blijken dat een veralgemening van aparte migrantenklassen niet kan werken, tenzij in negatieve zin.

Migrantenkinderen kunnen samen met Vlaamse kinderen in één B-klas les volgen als beide groepen te kampen hebben met een leerachterstand. De problemen die deze kinderen kennen liggen niet ver uit elkaar. Uiteraard kan de school niet gezien worden als een eiland en is de integratie een zaak van de gehele samenleving. De integratie op school zal het best lukken als men met integratiegevoelige ouders heeft te maken en het aantal migrantenkinderen niet te hoog is ten opzichte van de Vlaamse. Het secundair onderwijs zou de concentratiescholen moeten doorbreken en dit kan niet door de mogelijkheid te geven aparte klassen te creëren.

Wij stelden dat de integratiegedachte een zaak is van de gemeenschap. Maar ook van de school. Het is op zijn minst wansmakelijk dat onlangs een school zich in zijn propaganda

beriep op het feit dat de leerlingen allen van Belgische nationaliteit zijn. De Onderwijsminister heeft deze handelwijze terecht scherp veroordeeld. Dit is een correcte houding. Dit zal echter niet verhinderen dat dergelijke propaganda op verholen wijze verder zal worden gevoerd. Voor een groot deel door gebrek aan kennis en inzicht leeft in sommige scholen een onderhuids racisme. Het lijkt ons noodzakelijk dat het personeel van alle scholen, ook van de witte scholen, bijvorming krijgt inzake de migrantenproblematiek.

Inzake de migrantenproblematiek is het ook van belang dat een permanent secretariaat voor mondiale vorming in het onderwijs wordt opgericht. Mundiale vorming behandelt thema's zoals Derde Wereld, vrede, multicultureel samenleven, mensenrechten en dergelijke. De voorbije vijf schooljaren werd telkens een Dag voor Mundiale Vorming georganiseerd. Dit gebeurde in samenwerking met vertegenwoordigers die in de sector werken en ook met vertegenwoordigers van de verschillende onderwijsnetten en het onderwijsdepartement.

De tijd is gekomen om de mondiale vorming een bestending karakter te geven en de werking niet afhankelijk te maken van enkele vrijwilligers.

Dit veronderstelt dat de Vlaamse Executieve voorziet in het nodige personeel en werkingstoelagen voor een permanent secretariaat, dat op een deskundige en efficiënte manier een uitgebreide dienstverlening kan verschaffen. In het kader van de migrantenproblematiek kan dit secretariaat zinvol werk verrichten. Men zegt zo vaak dat de problemen gekend zijn, maar de praktische uitwerking van oplossingen op zich laat wachten. Een permanent secretariaat voor mondiale-vorming is een werkzaam instrument in de strijd tegen het racisme. Zal de Minister gehoor geven aan de vraag van zovelen die het goed voor hebben met een tolerante samenleving en de oprichting van een permanent secretariaat steunen ?

Het lentedecreet is in zeker opzicht een belemmering voor de uitbouw van de alternatieve scholen, vooral

dan voor de Steinerscholen die over het Vlaamse land verspreid, ongeveer 2.500 leerlingen tellen. Betekent de tellingsdatum van 1 februari een gevoelige verbetering voor de meeste scholen, dan is dit geenszins het geval de Steinerscholen, die nog drie scholen op secundair niveau in opbouw hebben. Concreet heeft de tellingsdatum voor gevolg dat de nieuwe leerjaren met een jaar vertraging worden gesubsidieerd, wat voor de Steinerscholen een verlies van 4 tot 5 miljoen zou betekenen.

Dit is een bijna onmogelijke opgave voor een klein scholennet. Wij vinden deze toestand onredelijk en hebben een amendement ingediend om dat te verhelpen. Overigens vragen wij ons af of het gelijkheidsbeginsel ter zake wordt geëerbiedigd, wat aanleiding kan geven tot een klacht bij het Arbitragehof. De Onderwijsminister heeft in het verleden veel begrip getoond voor de specifieke aard en de methodiek van de methodescholen. Het verwondert ons dat er met dit ontwerp geen oplossing voor het probleem komt.

Evenmin is er een oplossing voor het invoeren van een drempel die een nieuwe telling per 30 september mogelijk maakt wanneer het leerlingen-aantal met 5 procent is toegenomen. Is het zo dat in dergelijke drempel wel is voorzien voor het gewoon basisonderwijs en niet voor het buitengewoon onderwijs ? Hier blijkt er onduidelijkheid te bestaan en het zou goed zijn dat de Minister de zaken in een juiste context plaatst. Wanneer er echter een onderscheid wordt gemaakt tussen gewoon en buitengewoon onderwijs dan lijkt dit ons niet rechtvaardig.

Moeilijkheden zijn er ook voor de Steinerscholen op het vlak van de lestijden. Volgens het decreet mogen wekelijks 32 lestijden worden georganiseerd. De Steinerscholen geven 34 tot 36 lestijden om bijkomend praktische vakken in het lessenrooster op te nemen. Het is belangrijk dat de inrichtende macht weet of ze 34 of 36 lestijden mag organiseren, indien dit geen budgettaire weerslag heeft.

Onduidelijkheid is er ook over de organisatie van het schooljaar. Bete-

Van Durme

kent dit dat de overheid bepaalt op welke dagen en uren les moet worden gegeven ? Dit zou voor de Steiner-scholen een breuk betekenen in hun pedagogisch concept. Ze kiezen voor een meer gespreide lesweek dan de gangbare. Is dit in de toekomst nog mogelijk ? In de Commissie verklaarde de Minister dat een modulair stelsel toegelaten is. Wil dit ook zeggen dat de lessen ook op zaterdag kunnen worden georganiseerd ?

Onze bekommernis voor de Steiner-scholen vindt haar oorsprong in onze opvatting inzake onderwijs. AGALEV heeft steeds de kleinschaligheid bepleit, waarmee we bedoelen dat een school op aangepaste schaal moet kunnen worden georganiseerd. Technische scholen vereisen doorgaans zware investeringen, waarvan het niet de bedoeling is dat ze alleen ten goede komen aan een handvol leerlingen. Andere scholen kunnen best leefbaar zijn op kleine schaal. Wij vrezen dat het stroomlijnen van het onderwijs zal leiden tot een herstructurering die uitsluitend oog heeft voor kostenbesparing. Wij blijven het teloorgaan van de zovele dorps-schooltjes betreuen, schooltjes waar kinderen zich thuis voelden.

Dit heeft niets te zien met nostalgie naar het verleden, maar met de zorg om het kind. Er zijn duidelijke tendenzen waar te nemen die wijzen op schaalvergroting. Is het nu echt nodig om besparingen te verwezenlijken door mastodontscholen te vormen ? Er zijn wel andere denkpijlers mogelijk. Wij zien in elk geval geen heil in een herstructurering van het onderwijs die slechts grotere verbanden nastreeft.

Vlaanderen heeft een kleurrijk palet van scholen met een eigen aard en een eigen sfeer. Wij hebben goede onderwijsinstellingen, waar nog steeds bewogen leerkrachten het beste van zichzelf geven. In het scholenpalet ontbreekt echter nog steeds het pluralistisch onderwijs ? Er bestaat nog steeds geen wettelijke regeling van de participatiestructuur in de pluralistische school, voorwaarde opdat de Raad van het Pluralistisch Onderwijs zou kunnen overgaan tot de er-

kenning als pluralistische school. Het lentedecreet bood de gelegenheid om de inspraakregeling vast te leggen. Wij stellen vast dat men deze gelegenheid niet heeft aangegrepen.

De Raad van het pluralistisch onderwijs bestaat bijna vier jaar. Het werd vier jaar ter plaatse trappelen omdat onder meer de participatie niet wettelijk werd geregeld, zodat er uiteraard geen pluralistische scholen zijn. In tegenstelling met wat beweerd wordt, is er vanuit bepaalde scholen wel belangstelling om het pluralistisch karakter aan te nemen. Ik wil toch vermelden dat in Nederland op tien jaar tijd een tweehonderdtal samenwerkingsscholen werden opgericht, scholen die in feite pluralistisch zijn. Wat in Nederland mogelijk is kan ook in Vlaanderen, tenminste als de overheid eerlijke kansen biedt aan de scholen die dezelfde weg willen gaan. Het moet duidelijk zijn dat het pluralistisch onderwijs geen schoolnet is en dus zeker niet gericht is tegen eerder welk net. Dit zou trouwens niet stroken met de doelstelling van het pluralistisch onderwijs.

De meest besproken titel van het lentedecreet is deze over de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. In het dagonderwijs komt de culturele vorming te weinig aan bod. Het deeltijds kunstonderwijs betekent dan ook een noodzakelijke aanvulling op de dagschool.

In een brief, gericht aan de Onderwijsminister, drukt het Oudercomité van de Rijksmuziekacademie te Overijse het als volgt uit : „Al te gemakkelijk wordt het de jongeren verweten dat zij slechts een passieve prooi zijn van onze consumptiemaatschappij en ontsproten in een negatieve houding tegenover het leven : luiheid, laksheid, vandalisme en gebrek aan inzet. Wij menen dan ook dat de overheid als belangrijkste taak heeft een alternatief voor te stellen dat de jeugd ook iets moois in het leven kan aanbieden. Kunstonderwijs is een unieke gelegenheid om niet alleen het mooie te beleven en te ervaren maar ook de persoonlijkheid te sterken door de ontwikkeling van het doorzettingsvermogen, zelfdiscipline, werklust, inzet en zin voor voltooiing. Eigenschappen die ook

noodzakelijk zijn om te beantwoorden aan de huidige eisen van het beroepsleven . ”

Het is duidelijk dat het kunstonderwijs een belangrijke rol vervult in het culturele leven van onze gemeenschap. Is het dan verantwoord een toegangsdrempel in te voeren bij middel van inschrijvingsgeld, te meer dat ouders en kinderen vaak grote financiële inspanningen moeten leveren onder vorm van aankoop van muziekinstrumenten en dergelijke ?

De financiële drempel wordt in het kunstonderwijs te hoog voor vele gezinnen, zodat de financieel zwakkeren het eerst zullen afhaken. Heeft iedereen niet het recht deelachtig te zijn aan de mogelijkheden die het kunstonderwijs aanbiedt ? De Groenen menen dat het kunstonderwijs kosteloos en voor iedereen toegankelijk moet zijn. Vooral in Brussel is er een probleem met het inschrijvingsgeld dat alleen in Nederlandstalige scholen wordt opgelegd. Betere omkaderingsnormen zijn onvoldoende opdat het Nederlandstalig kunstonderwijs kan standhouden in Brussel. Onze hoofdstad wordt meer en meer een multiculturele gemeenschap. Dit betekent geenszins dat de Nederlandse cultuur geen maximale kansen moet krijgen.

Is het de oorspronkelijk bedoeling geweest om door een herstructurering van het kunstonderwijs besparingen te verwezenlijken ? Als men de tekst van de Executieve van 19 juni 1987 leest, is men geneigd het te geloven. Minister Kelchtermans, toen de verantwoordelijke Minister voor het deeltijds kunstonderwijs, schreef in verband met het in evenwicht houden van het budget over de factoren die dit kunnen bepalen : Het afvloeien van leerlingen omwille van de verplichte studiepakketten ; De strenge selectiecriteria, de beperking van het overzitten en de maximale studieduur ; Het herleiden van de innovering van minimale schoolbevolkingsnormen. ”

En verder schrijft de Minister : „Doordat het muziekonderwijs door de voorliggende wijze zo drastisch werd geëconomiseerd, zal de toekomstige aangroei van leerlingen ook

Van Durme

geen onhaalbare uitgaven met zich brengen”.

Sommigen beweren dat door de herstructurering van het muziekonderwijs het leerlingenaantal op vrij korte tijd zal worden gehalveerd. Was dat dan de bedoeling ?

Het is onnodig op alle aspecten van Titel V in te gaan. De verhitte discussies wijzen er op dat de tijd niet rijp is om een vergaande hervorming te realiseren. Er is maar één goede oplossing : Titel V uit het decreet lichten en de pilootscholen verder laten werken tot er een bevredigende oplossing voor de problematiek is gevonden. Dit veronderstelt dat de vertegenwoordigers van de Werkgroep Kunstonderwijs als ernstige gesprekspartners worden betrokken bij een bijsturing van het huidig onderwijsstelsel.

Ik kan niet nalaten de woorden van de heer Devreese te herhalen : „Wanneer zal men beseffen dat het kunstonderwijs zo vroeg mogelijk en voor elk kind een paspoort moet zijn voor de toegang in een wereld waar meer en meer het cultureel leefmilieu wordt afgebouwd”.

Voor ons is het duidelijk : het decreet beantwoordt niet aan deze visie die ook de onze is.

Het lentedecreet is zo omvangrijk dat een grondige bespreking van alle artikels in de openbare vergadering niet mogelijk is. Onze kritiek op het decreet richt zich vooral naar punten waarvoor de Groenen gevoelig zijn.

Wij stellen geen vernieuwende onderwijsvisie vast. Vaak lijkt het oude wijn in nieuwe zakken te zijn. Het is zoals Jan Veestraeten in de Gazet van Antwerpen schrijft : men heeft alleen wat uithangborden vervangen en voor de rest uit de unitaire vaatjes van weleer getapt. Het lentedecreet ligt in de lijn van de politieke akkoorden, waarbij de basis te weinig werd betrokken.

De relatieve rust op het Vlaamse onderwijsfront kan bedrieglijk zijn. De onderwijsmensen zijn vaak gedemotiveerd. Ze werken onderbetaald en

soms in zeer moeilijke omstandigheden. Het is hoog tijd dat het leraarsambt moreel en financieel wordt opgewaardeerd.

Als illustratie van een weinig doorzicht onderwijsbeleid dat tot gerechtvaardigde weerstand en tot demotivatie aanleiding geeft willen wij verwijzen naar het inschrijvingsgeld in het HOBU. Tegen alle zinnige argumenten in handhaaft de Executieve deze maatregel. Ook de beursgerechtigde bissers zullen nog 2.500 frank betalen, al zijn ze afkomstig uit financieel zwakke groepen. Ook studenten die recht hebben op een studiebeurs zullen 5.000 frank inschrijvingsgeld betalen, die later worden terugbetaald, maar ondertussen op het gezinsbudget drukken. Het HOBU wordt duurder dan de universiteit, daar in het HOBU extra inschrijvingsgeld wordt gevraagd om de werkingskosten te kunnen dragen.

Is het dan te verwonderen dat er ongenoegen groeit ? Ook het lentedecreet bevat maatregelen die aanleiding geven tot onrust en weerstand. Vlaanderen heeft een onderwijs nodig dat ruimte biedt om in alle rust zijn opdracht te vervullen. Wij menen dat het decreet niet tegemoet komt aan deze nood. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Vanhorenbeek heeft het woord.

De heer L. Vanhorenbeek (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, na het ARGO- en het mammoetdecreet is het dinosaurusdecreet het derde grote onderwijsdecreet sinds de communautarisering van het onderwijs in 1988. Dit nieuwe verzameldecreet werd met bekwame spoed klaargestoomd om de eenheidsstructuur van het middelbaar onderwijs wettelijk in te voeren. Bovendien worden de budgetten — werkingsmiddelen en investeringen — decretaal vastgelegd voor alle netten en dit in uitvoering van het politiek akkoord van 8 november 1988. Daarnaast wordt nog de lokale autonomie geregeld, de Vlaamse Onderwijsraad opgericht en wordt deeltijds kunstonderwijs grondig hervormd.

Zo kwam men uiteindelijk tot een

decreet met meer dan 200 artikels verdeeld over tien hoofdstukken.

Vooraf had er weliswaar een brede consultatieronde plaatsgevonden en werd druk overleg gepleegd met inrichtende machten, vakbonden en ouderverenigingen. Nadien volgde nog het advies van de SERV en de Raad van State, om zo in de Vlaamse Raad te worden besproken, zagezegd om een nieuw Vlaams onderwijsbeleid snel te kunnen realiseren.

Aanvankelijk had de W het moeilijk om het dinosaurus-karakter van de decreet te aanvaarden, omdat wij van oordeel waren dat het eenheid van visie en redactie miste. Nadien hebben de VU-commissieleden, mevrouw Maes en ikzelf, zich ingeschreven in het debat, in de hoop dit ontwerp nog op bepaalde punten te kunnen wijzigen en bijsturen.

Tijdens de besprekingen werd langzamerhand duidelijk dat de decretale vastlegging van werkingsmiddelen en investeringen indirect een besparend effect heeft. vooral het officieel gesubsidieerd onderwijs — provinciaal en gemeentelijk — zal het in de nabije toekomst moeilijk krijgen.

Ons inziens vindt hier een financiële afwenteling op de lagere besturen plaats. Wij vrezen dat het provinciaal en gemeentelijk onderwijs in ademnood zal geraken ; het beste bewijs hiertoe wordt geleverd door de beslissing van de Vlaamse Executieve om het officieel gesubsidieerd onderwijs toegang te verlenen tot het Investeringsfonds voor het bekomen van aanvullende middelen inzake scholenbouw. Op termijn zou dit wel eens de doodsteek van het gemeentelijk onderwijs kunnen betekenen, omdat er van de gemeenten een gevoelige financiële aderlating wordt gevraagd.

Als verdediger van de gemeenteschool als de gemeenschapsschool bij uitstek, vreest de VU dat het gemeentelijk onderwijs — vooral in de kleinere gemeenten — zal moeten worden afgebouwd, waardoor de positie van het vrije net binnen het lokale gegeven zal worden versterkt. Naast de vrije school zal enkel de gemeenschapsschool nog over voldoende middelen beschikken om op

Vanhorenbeek

het lokale vlak de keuzevrijheid van de ouders te waarborgen.

Indien dit decreet het startschot zou geven van het verdwijnen van het kleinste net, dan zouden wij dit ten zeerste betreuen. Om dat te voorkomen moeten netoverschrijdende samenwerkingsformules worden opgezet als een overlevingskans en een stimulant voor het provinciaal en gemeentelijk onderwijs. Vooral als wij bedenken dat de gemeente vastzit binnen het keurslijf van haar gemeentegrenzen en dus moeilijk samenwerkingsverbanden kan opbouwen met naburige gemeenten.

Om werkingsmiddelen en investeringskredieten te optimaliseren worden fusies van scholen en inrichtende machten in het vooruitzicht gesteld, wat perfect haalbaar is binnen het grensoverstijgend gegeven van het vrije net, maar quasi onmogelijk binnen het gemeentelijk net. Wij hopen daarom dat deze vrij pessimistische visie omtrent de toekomst van het gemeentelijk onderwijs in het Vlaamse onderwijslandschap nooit zal waarheid worden.

Wat de samenstelling van de lokale schoolraden in het vrij onderwijs betreft, blijven wij nog steeds grote vraagtekens plaatsen achter de monopoliepositie van de vakbondsafgevaardigden in deze raden. Wie geen vakbondsafgevaardigde is of geen lid is van de vakbond, kan als personeelslid geen zitting hebben in de schoolraad. De VU kan zich met dergelijke regeling niet akkoord verklaren en dringt erop aan dat de vertegenwoordigers van de leerkrachten op een democratische en vrije manier door de betrokken personeelsleden zouden worden verkozen.

Als beleidsadviseur met eigen initiatiefrecht ziet de langverwachte Vlaamse onderwijsraad — VLOR — dank zij dit decreet het levenslicht. Het betekent een noodzakelijke rationalisering van allerhande werkende en sluimerende raden en papieren commissies. Nu wordt een algemene overkoepelende raad als grote structuur ingevoerd, met de mogelijkheid om per onderwijsniveau raden en afdelingen op te

richten. Omdat het pluralistisch karakter van deze Raad zou gewaarborgd worden, dienen ook de bestaande en werkende grote beroepsverenigingen — zoals de Vereniging van Vlaamse leerkrachten — te worden vertegenwoordigd. Dit is thans niet het geval. Om dit mogelijk te maken heeft de W een amendement ter zake ingediend.

In de nieuwe eenheidsstructuur van het middelbaar onderwijs wordt ons inziens te weinig aandacht besteed aan de humane wetenschappen. De klemtoon ligt teveel op de technische vakken zoals technologie, die men snel kan leren indien nodig. Het VU-standpunt blijft in deze visie fundamenteel ongewijzigd, met name dat humane vakken niet mogen worden ingekrompen, omdat zij tot het waardenpatroon van onze cultuur behoren. Vandaar dat de VU er zich over verheugt dat het vak geschiedenis als discipline duidelijk herkenbaar en bij name in de gemeenschappelijke stam van het algemeen secundair onderwijs werd ingescheven.

Toch willen wij hier tegelijkertijd waarschuwen voor de mogelijke achteruitgang van het talenonderricht. Naar onze mening dienen voldoende aantal uren voorbehouden aan het vak Nederlands, omdat wij — tot onze scha en schande — moeten ervaren dat het met de Nederlandse taalbeheersing van onze jonge Vlamingen dikwijls triestig is gesteld. De mondelinge en schriftelijke taalbeheersing kan en mag niet worden afgebouwd omwille van welke technologische reden dan ook.

Dat het vak Duits in ons algemeen vormend onderwijs ten onrechte stiefmoederlijk wordt behandeld, hoeft geen verder betoog. Onze verwondering was dan ook groot dit vak nergens in de gemeenschappelijke basisvorming terug te vinden was. Gelukkig was de wijsheid van de commissie zo groot dat — via een amendement — het vak Duits in de derde graad van het algemeen secundair onderwijs kon worden opgenomen. Buiten enkele technische aanlegenheden was dit het enige amendement dat de Minister heeft aanvaard.

Minister D. Coens : Dat verhoogt de waarde van het amendement.

De heer L. Vanhorenbeek : Wij danken u daarvoor.

Over de hervorming in het deeltijds kunstonderwijs zal het laatste woord nog niet gesproken en geschreven zijn. Daarvoor is de voorgestelde hervorming veel te ingrijpend en is de beroering in deze sector veel te groot. Het verzet tegen deze herstructurering minimaliseren, lijkt ons inderdaad niet erg verstandig. Indien wij de negatieve aspecten op een rijtje zetten, dan kunnen wij de weerstanden en tegenstand volkomen begrijpen.

Door de verdubbeling van het inschrijvingsgeld dreigt men het democratisch karakter van ons naschools kunstonderwijs ernstig te hypothekeren, in het voordeel van een zekere elitevorming.

Door de gevoelige vermindering van de werkingskosten, zullen de gemeenten die voor bijna 90 ten honderd de inrichtende macht uitmaken van dit onderwijs, in ernstige financiële problemen brengen.

Door de verhoging van het aantal uren van de leerkrachten met twee uren, ontstaat er voor deze personeelsleden een weddeverlies van 10 ten honderd. Ze behouden dezelfde wedde, maar daarvoor werken ze twee uur meer, wat toch een weddeverlies is.

De heer C. Moors : Ik ben benieuwd of u voor of tegen het decreet zal stemmen. U somt alleen negatieve punten op.

De heer L. Vanhorenbeek : Ik vertolk mijn mening en die van mijn fractie.

De heer C. Moors : Een ander fractielid heeft zich veel gematigder opgesteld inzake een aantal punten die u zeer cassant verwoordt.

De heer L. Vanhorenbeek : Elke vogel zingt zoals hij gebekt is.

De heer C. Moors : Heeft de Volksunie de moed te zeggen dit decreet niet goed te vinden en ertegen te stemmen of breekt zij zoals u alles

Ondervoorzitter H. Suykerbuyk (CVP) was mede-indiener van een motie van aanbeveling m.b.t. de beleidsbrieven over het buitenlands beleid van de Executieve

af, dan moet zij daar de nodige conclusies uit trekken.

De heer L. Vanhorenbeek : Wij beseffen zeer goed dat wij deel uitmaken van de meerderheid.

De heer C. Moors : Men kan amendementen indienen, zoals trouwens is gebeurd, maar de traditie wenst dat in een meerderheidspartij overleg wordt gepleegd. Dat is in de Commissie met u niet gebeurd en ik stel vast dat het hier opnieuw niet gebeurt.

De heer L. Vanhorenbeek : Dat overleg is er wel geweest, mijnheer Moors.

De heer C. Moors : U hebt eenzijdig amendementen ingediend, zonder met de meerderheidspartijen te overleggen.

De heer L. Vanhorenbeek : Als onze amendementen in de Commissie niet worden aanvaard, kunnen wij nog altijd trachten een beroep te doen op de wijsheid van alle leden van de Vlaamse Raad om onze amendemen-

ten toch te laten aannemen. Zij zijn overigens niet zo talrijk. Het gaat slechts om een drietal amendementen, maar zij zijn zeer essentieel.

De heer Van Peel heeft overigens ook bedenkingen gemaakt bij de autonomie van de lokale scholen en de wijze waarop de leerkrachten in de schoolraad vertegenwoordigd zijn. Dat had hij dus ook niet mogen doen, want hij behoort ook tot de meerderheid.

De heer W. Luyten : Dat was een waarschuwing.

De heer L. Vanhorenbeek : Ik doe niets anders dan waarschuwen.

De heer C. Moors : Ook tijdens de commissievergaderingen heb ik al de vraag gesteld wat de Volksunie wenst. De ene keer laat zij positieve geluiden horen, de andere keer negatieve. Op een bepaald ogenblik heb ik zelfs opgemerkt dat de Volksunie een harde oppositie voerde. Als dit inderdaad het geval is, moet men daarvoor echter uitkomen. Nu weten wij niet wat de Volksunie denkt en dat is heel vaak het geval in onderwijsdossiers.

De heer L. Vanhorenbeek : Dit is toch normaal. Voor een aantal dingen maken wij geen problemen, maar men koppelt vele elementen aan elkaar.

De heer C. Moors : Heeft het Volksunielid van de Executieve het ontwerp goedgekeurd of niet ?

De heer L. Vanhorenbeek : Wij hebben het inderdaad goedgekeurd, maar als lid van de Vlaamse Raad hebben wij toch het recht enige kritiek te laten horen.

De heer M. Van Peel : Het is pedagogisch belangrijk af en toe ook te zeggen wat goed is.

De heer L. Vanhorenbeek : Mijnheer Van Peel, ik ben begonnen met te zeggen dat het ontwerp niet zo slecht is.

De heer M. Van Peel : Dat het gemeentelijk onderwijs de doodsteek wordt toegebracht, kan men bezwaarlijk een positieve opmerking noemen.

De heer L. Vanhorenbeek : Dat was mijn tweede opmerking en het ging hierbij om een overweging. Ik hoop echter dat dit een pessimistische visie is en dat zij nooit zal worden bewaardheid.

Minister D. Coens : Dit is een self-destroying prophecy.

Het individueel muziekonderwijs wordt fundamenteel hervormd naar groepsgericht samenspel, terwijl de theoretische vakken, zoals algemene muziekcultuur, het geheel, dat naschools is, worden verzwaaard. Als men al deze negatieve elementen optelt, begrijpt men toch wel de hevige weerstand. Als men daarbij nog bedenkt dat de inspraak van de leerkrachten bij de hervorming en de begeleiding van de experimenten minniem was, dan is het volkomen normaal dat er een soort georganiseerd verzet is ontstaan. Het zou niet van veel wijsheid getuigen geen rekening te houden met het feit dat de sector van het muziekonderwijs verdeeld is in twee grote kampen : voorstanders en tegenstanders. Vanuit deze overwegingen is het logisch en voor de hand liggend dat het globale muziekonderwijs in Vlaanderen niet rijp is voor een dergelijke fundamentele hervorming. Wij vragen ons ook af of het nog langer haalbaar is het naschools muziekonderricht nog langer te combineren met het dagonderwijs, aangezien het muziekonderwijs door de hervorming zwaarder wordt.

Daarom hebben wij een amendement ingediend om de invoering met één jaar uit te stellen, behalve voor de zes piloot-muziekscholen en het onderwijs in de beeldende kunsten. Een invoering op 1 september 1991 zou goed haalbaar zijn. Dan is er ruimte en tijd om deze hervormingen met de betrokken sector te overleggen. Dan is er tijd om de nodige correcties aan te brengen. Dan is er tijd om door geduldige inspraak – ik weet dat inspraak tijd en geduld kost – de rust te doen terugkeren en de invoering van de noodzakelijke maatregelen degelijk te begeleiden.

De heer C. Moors : Tijdens de commissiebesprekingen zei mevrouw Maes dat zij ontgoocheld was over het overleg en de wijze waarop het

Moors

is uitgemond. Nu blijkt dat u het overleg nog een jaar wil laten voortduren. Wees consequent en geef een éénduidige beoordeling vanuit uw fractie. Mijnheer Vanhorenbeek, u zegt dat het onderwijsdecreet niks waard is en mevrouw Maes zegt dat zij ontgoocheld is en niet meer gelooft in het overleg.

De heer L. Vanhorenbeek : Mijnheer Moors, ik vind dat het mogelijk moet zijn, zelfs binnen eenzelfde fractie, vragen te stellen over de evaluatie en de bijsturing van de sector.

Mevrouw Maes heeft daarop, vanuit haar lokale functie, een heel andere kijk dan ikzelf.

Mevrouw N. Maes : Ik heb niet gesproken vanuit mijn lokale functie, maar wel vanuit mijn ervaring, dat is een verschil.

De heer L. Vanhorenbeek : Jammer genoeg vond ons redelijk amendement onvoldoende gehoor in de Commissie.

Wij zullen dit blijven betreuren omdat een jaartje uitstel zoveel had kunnen goedmaken.

Wij zullen echter geen nieuw amendement indienen.

Ten slotte wens ik er de aandacht op te vestigen dat een aantal groepen in dat grote onderwijslandschap in de kou zijn blijven staan. Met dit ontwerp, met deze dinosaurius heeft de Minister een poging gedaan om het Vlaams onderwijs te stroomlijnen. Hij heeft geprobeerd brede banen te trekken in een erg afwisselend landschap. Een dinosaurius lijkt hiervoor allicht een ideaal werkdier. Maar bedenkt dat een dinosaurius er vaak met zijn grote vuile voeten doorstapt, dat hij enkel uitwijkt voor de hele dikke bomen. De VU vraagt daarom dat dit logge dier ook respect zou opbrengen voor kleinere en tere plantjes, zoals de kleine gemeentescholen, de Steinerscholen, en de nog op te richten pluralistische scholen. Omdat deze laatste scholen van start zouden kunnen gaan, moet nog juist één uitvoeringsbesluit worden uitgevaardigd. Wij hopen dat dit zeer spoedig zal gebeuren. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Annemans heeft het woord.

De heer G. Annemans : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, neen, neen, neen. Ook nu zullen wij de in het lentedecreet verpakte invoering van het eenheidskader niet goedkeuren. Het zal u niet verwonderen. Het is immers niet de eerste keer dat het in de Vlaamse Raad ter discussie staat.

Mijn parlementaire carrière is niet lang, maar het is nu reeds onbegonnen werk om de gevallen aan te halen waarbij dit Parlement heeft gediend om onwettelijkheden wettig te maken. Ook vandaag is zulks het geval : het Parlement als legitimatie, als letterlijk wettigmaker. Het is een droevig verhaal.

Wie ben ik om over het eenheidskader te denken dat ik zinniger dingen zou kunnen zeggen dan er werden gezegd door wie IPOC een culturele pedagogische profeet noemde : Anton Van Wilderode, Cyriel Coupé. Een man die onze Vlaamse grenzen en zelfs die van Europa onverloochend steeds ver achter zijn grootheid heeft gelaten, een man van internationaal formaat.

Anton Van Wilderode citeerde op 1 oktober 1988 in Strombeek-Bever Anton van Duinkerken : „Het gewelddadige verbreken van hetgeen oorspronkelijk vast samenhang, bedreeft de herinnering . . .” Elk woord draagt. Zeker in het onderwijs is de teloorgang van de vroegere hechte samenhang iets wat tot verdriet stemt. En eigenlijk is dat de reden waarom ik mij akkoord verklaard heb met de standpunten van het Interprovinciaal Oudercomité. Wat volgt is wellicht voor het grootste gedeelte een soort zelfverdediging, maar toch ook méér dan dat : de reactie tegen de nefaste pogingen om een eeuwenoud gebouw te slopen. Jawel — men beweert het te vernieuwen, — maar er zijn wijzen van restauratie die op vernietiging neerkomen. Enkel de gevel wordt min of meer gespaard, het huis zelf is onherkenbaar anders !

Van bepaalde zijde is mij kwalijk genomen dat ik mijn — licht — gewicht in de schaal — in de school — heb

gelegd. Wie op een of andere wijze af en toe in de openbaarheid komt omdat hij aan de weg timmert, wordt door de buitenwacht opletend gadeslagen en als het ware voor-gezegd wat hij moet doen en vooral laten. Waarom — zo zegt men mij — moet jij zo nodig aansluiten bij een groep malcontenten : je bent op rust, jou kan niets meer gebeuren, je vertegenwoordigt geen partij meer die bij de zaak betrokken is, je bent niet op de hoogte van de problematiek — alsof men een ei moet kunnen leggen om te weten of een ei goed of slecht is — je kan met je actie niet rekenen op de steun of de sympathie van je geestelijke overheid . . . Enzovoort. Ik weet al geruime tijd dat het publiekelijk innemen of onderschrijven of propageren van sommige standpunten niet steeds in dank wordt afgenomen. Bepaalde standpunten, — de toevoeging is nogal belangrijk. Men is beter gediend met een wazig dan met een duidelijk profiel.

Ik heb mij enigszins ingezet voor amnestie — ook, en vooral hier — voor de Vlamingen in Brussel, tegen de faciliteiten, tegen de geeuwonger van Brussel — en nu voor het traditioneel onderwijs. Laat me alvast duidelijk stellen dat ik geen de minste spijt gevoel voor deze standpunten pro of contra en dat het afwijzend oordeel van sommigen mij niet verontrust.

Inzake onderwijs is de diepste beweegreden van mijn houding — wellicht erg gevoelsmatig — de trouw en de verdediging van een schooltype waarin ik als leerling en als leraar gelukkig ben geweest. En dat was bij elkaar méér dan een halve eeuw.”

Ik citeer uiteraard nog altijd Anton Van Wilderode.

Minister D. Coens : Ik heb dat gelezen.

De heer G. Annemans : Dan kan ik het misschien overslaan. Ik ga Van Wilderode en alle mensen die achter het IPOC staan echter de eer aandoen het volledig te citeren zodat niemand kan zeggen dat Minister Coens het nooit zal hebben gehoord.

Ik citeer verder : „Het bedreeft mijn herinnering vooreerst dat een be-

Annemans

proefde onderwijsvorm die zijn waarde tot op vandaag allerduidelijkst bewijst — met een onwaarschijnlijke vlotheid wordt prijsgegeven voor een die nog vrijwel alles te bewijzen heeft”. De blindvliegers moeten al bijgestuurd worden !

De Guimardstraat — een barslechte naam in Vlaanderen kregen in de jongste jaren niet enkel kastelen en dalen van het Brusselse, maar ook straten ! -, de Guimardstraat dus, lijkt wel in de greep geraakt van een soort generatie 68 — didactici en aanverwanten die gebruik maakten van de heersende meewind om op stel en sprong een aantal wijzigingen te proclameren, waarbij men minder bekommerd lijkt om de leerlingen humanior te maken als wel om in te spelen op directe — vaak veronderstelde — maatschappelijke noden. Het ondergeschikt maken van cultuur aan marktwetten ! De kromstaf breken over vakken die niet onmiddellijk bruikbaar zijn in de praktijk met optelbare resultaten, maar die de jonge mens vormen ! Voor het gemak gaat men er dan van uit dat alles cultuur is, — ongeveer, zo schreef Louis Pauwels van én in Le Figaro magazine van 14 maart 1987, comme tout est bon dans le cochon.

Met hetzelfde gemak worden essentieel vormende vakken als geschiedenis en kunstinitiatie, literatuur en taalonderricht, wijsbegeerte en catechese afgebouwd en ontmanteld, wat des te vlotter kan wanneer men de wijze van aanbidding van de leerstof belangrijker vindt dan het leren zelf.

Dat vijfduizend en meer, hoe dan ook bij het onderwijs betrokken of geïnteresseerden, ons manifest onderschreven — met ons bedoelt hij het IPOC — zonder demagogische ronseling, zonder steun van de media, zonder de macht van politieke partijen, vrijgestelden of vakbonden ! is toch niet niks, zou een signaal moeten zijn en zelfs een alarm.

Het is een al te makkelijke smoesje om de opvattingen van anderen te herleiden tot een ziekelijk heimwee naar vroeger, want ik lees in De Stan-

daard van 1 september 1988 dat de pedagogische coördinator van het katholiek secundair onderwijs zucht : — het zal wel geen zuchten geweest zijn in de betekenis van hevig verlangen ! — In tijden van onzekerheid hebben ouders de neiging om terug te grijpen naar waarden die 30 jaar geleden, in hun jeugd, vooropgesteld werden.

Wanneer zal men eindelijk willen inzien en geloven dat onze strijd gevoerd wordt uit liefde voor onze leerlingen, voor belangrijke onmisbare culturele waarden, voor ons volk en, jawel, voor de kerk. Wij zijn niet tegen iets of iemand, wij wensen geen schoolstrijd, wij hebben de eenheid die er was niet verstoord, wij ontzeggen niemand het recht er andere meningen op na te houden en willen dan graag de resultaten vergelijken. Wij vechten voor vrijheid, maar krijgen zelfs geen faciliteiten. Wij willen vrije baan en niet voorgesorteerd worden.

Men heeft ons trouwens al gedegradeerd door ons bij middel van een averechtse chronologie type twee te noemen en thans bij middel van heel moderne wiskunde moet een plus twee ineens een worden ! Het gaat zo verkeerd in het onderwijs dat wij overkort een „jaar van de school” moeten verwachten !

Het gewelddadig verbreken van het geen oorspronkelijk vast samenhang, bedroeft de herinnering als ik vergelijk met mijn vroegere leraarstijd. Wij waren bevoorrechten. Mogen bezig zijn met dingen van de geest die niet lucratief zijn, maar onmisbaar ; elk jaar weer door het contact met „nieuwe” jonge mensen als herboren worden in een bad van jeugd . . .

De heer Van Wilderode gaat dan verder en eindigt met het mooie gedicht Midwinterdag van Ida Gerhardt dat ik hier niet ga voorlezen omdat deze tribune daarvoor te prozaïsch is.

Ook de poëzie zal de Minister trouwens niet kunnen overtuigen.

Voorzitter, collega's, ik herhaal, wie ben ik om te denken dat ik er meer over zou kunnen zeggen ?

Het is trouwens al veel te laat. Niets van wat hier wordt gezegd kan het onvermijdelijke van uw doordraverij nog verhinderen.

De ijveraars van de tussenstructuren hebben overwonnen. U, mijnheer de Minister, als overste, als overheid, bent de gevangene van die tussenstructuren en de basis, de scholen, de leerlingen en ook zeer vele leraars zijn het slachtoffer.

De vakbonden, zonder wier lidmaatschapskaart men geen lid van de Beheerraad van de school kan worden, hebben overwonnen. Het NSKO heeft overwonnen, met zijn vlijtige nieuwlichters vol met de vergane maar onuitroeibare illusies van mei '68. Dit is ook een overwinning van de officiële ouderverenigingen, de NCOV's en aanverwanten, waarin niet de ouders zetelen, maar de gelegitimeerde ijveraars, de creaturen van de geëngageerde, politiek en syndicaal verhangen machthebbers in dit land. Al deze professionele of semi-professionele structuren hebben overwonnen in de veldslag tegen het traditioneel onderwijs.

Alles wordt nu gestroomlijnd zoals Karel Van Miert voorspelde in een interview met De Standaard. Ik citeer : Inzake de pedagogische aanpak staan wij niet ver af van het standpunt van de Guimardstraat. Ik denk dat daarover een akkoord mogelijk is, ook wat een zekere samenwerking tussen de netten betreft.” Einde citaat.

Uw lentedecreet is een supreme overwinning van de machtigen, van de structuren die hun macht pogen te bestendigen in een groots opgevat plan van ingewikkelde evenwichten. Het Parlement verneemt, acteert en ziet dan het onderwijs verdwijnen naar een autonoom web van tussenstructuren. Want de autonomie van de vrije scholen is een lachertje : die zal worden gestroomlijnd in de tussenstructuren van het diocesaan geprofileerde NSKO.

Dat en niets anders is de tragiek van wat hier vandaag gebeurt. Wij kunnen slechts acteren.

Wij vroegen geen monopolie, maar een concurrentiemodel. Dat en niets anders was de weliswaar agressieve maar eigenlijk niets meer dan zelfbewuste eis van het traditioneel onderwijs. Het VSO kon de concurrentie

Annemans

niet aan. Dus werd de concurrentie afgeschaft en verwezen naar de onduidelijke achterkeuken van vrije uren. De deugdelijkheid van het concurrentiemodel was — ik wil het aanvaarden — niet bewezen, maar ook het tegenbewijs was niet geleverd en kon niet worden geleverd, tenzij aan de hand van de verpletterende successen van het Type II.

Ik citeer in dit verband de vrijzinnige Alois Gerlo. Ik neem aan dat ook hij zal toestaan dat ik hem citeer. (**Onderbrekingen door Minister Coens en de heer Van Peel**). Ik weet niet of hij zelf deze titelatuur zal aanvaarden, maar voor mij is hij gewoon een verstandig man. Hij beweest dat het VSO een fiasco was. Geen enkele maatschappij mag het zich veroorloven de grijsaards niet te aanhoren als zij verstandige dingen zeggen. (**Onderbreking door Minister Coens**)

Wilt u daarmee zeggen dat iemand die 68 is niet meer mag worden aanhoord? Er is geen enkele maatschappij die zich niet laat adviseren door een raad van grijzen en wijzen. Ik sta hier als vertegenwoordiger van de jonge generatie die wil dialogeren met de generatie van 68, over de generatie van mei 1968 heen. De generatie van mei 68 wordt de verloren generatie genoemd. Als jonge man kom ik dus nu overeen met diegenen die verstandige dingen zeggen.

Alois Gerlo zegt letterlijk: „Het VSO werd een fiasco. Daarom wordt het door de Guimardstraat opgedoekt. Waarom zou dit gebeuren indien het voldoening schonk, indien het superieur was gebleken? Het werkte nivellerend naar omlaag. Dat kan niet anders, wanneer men alle leerlingen na de lagere school, ongeacht hun aanleg en begaafdheid, verplicht samenbrengt in éénzelfde klas.

De genereuze doelstellingen van het peperdure VSO werden niet bereikt. Nooit waren er minder arbeidskinderen aan de universiteit! Daarentegen kwamen er velen — veel meer dan vroeger — zonder de vereiste basis-kennis.

Het is demagogisch steeds maar uit

te pakken met de formidabele inzet voor VSO van ons zo degelijk leraarenkorps. Dat wordt niet betwist. De gemotiveerde leerkrachten hebben hun uiterste best gedaan om er wat van te maken. Maar VSO hebben zij niet gewild. Het werd hen opgedrongen. En dat hierbij geld en tewerkstellingsmotieven de doorslag gaven, is een feit, historisch aanwijsbaar.

Daarom — niet om pedagogische redenen — geven ACW en KWB slechts met tegenzin hun akkoord voor de nieuwe structuur van type III. Daarom verdedigen zij de totaal overbodige VSO-middenscholen, die ook opgericht werden voor de kleine man, maar waarvan het enig tastbaar resultaat is geweest, dat onze degelijke technische scholen gediscrimineerd werden en er thans een tekort is aan geschoolde arbeidskrachten.

Het kan niet genoeg herhaald worden: de type II-scholen moeten blijven bestaan. Zij hebben met brio de poging om hen te vernietigen overleefd, omdat zij behoren tot het allerbeste, tot het meest waardevolle dat onze Westerse cultuur te bieden heeft.” Einde citaat.

Er is wellicht ook het andere of laat ons cumulatief spreken het bijkomende argument van de politieke verdeling in dit land.

Het Rijksonderwijs was een socialistisch bolwerk. Socialistische politici lieten de aanstellingen tussen twee kamerzittingen in door de Minister tekenen en namen ze kant en klaar weer mee naar huis. Geen probleem immers, want de ministers waren rood, soms eens blauw. De willekeur verminderde wel wat, er werden langzaamaan bepaalde criteria ingevoerd: lidmaatschap van de socialistische partij, van de vakbond, het ziekenfonds, de coöperatie of zelfs het abonnement op de Volksgazet.

Uiteindelijk kwam men tot zelfs criteria zoals het aantal jaren dienst enzovoort, maar een zekere objectivering kon toch niet verhinderen dat volgens de legende u, mijnheer de Minister, bij uw aantreden op onderwijs de kaartenbak voor de aanstellingen in het Rijksonderwijs bent moeten gaan zoeken, niet in uw

kabinet, maar op het ACOD-secretariaat in Antwerpen.

Wat ik maar wil zeggen is het volgende.

Is de afschaffing en stroomlijning van het vrij onderwijs type twee niet de bloedige prijs die het onderwijs moet betalen aan de socialisten en aan de orde van den bedelzak, mijnheer de CVP-Minister, om de CVP in het zadel te houden op het onderwijsdepartement.

Is het type 2 niet het offerlam voor meer objectieve benoemingspolitiek in het Rijksonderwijs?

Ik beperk mijn uiteenzetting hier opzettelijk tot de invoering van het eenheidskader. Al de rest is immers franje waarachter u de nederlaag moet verbergen, de schande en de schaamte over de manier waarop dit eenheidskader tot stand diende te komen.

Het is nu aan de mensen van de basis om in hun scholen de strijd te voeren tegen de windtunnel. Om al de poortjes en achterpoortjes die nog resten uit te buiten om het wezenlijke karakter zoveel als nog mogelijk is te bewaren. Ik wens hen de moed en de kracht toe die daarvoor nodig is.

Wij stellen hier en nu — als enige vertegenwoordigers van de tegenspraak — het laatste symbolische gebaar. Wij zullen uw lentedecreet afkeuren.

De Voorzitter: De heer Vandersmissen heeft het woord.

De heer E. Vandersmissen (op de tribune): Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, mevrouw Neyts heeft in haar betoog dit ontwerp van decreet in het algemeen behandeld. Het is mijn bedoeling na deze algemene benadering even dieper in te gaan op een tweetal punten die onze bijzondere aandacht verdienen, namelijk de extrawerkingskredieten voor het gesubsidieerd basisonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs.

Wat betreft de werkingskredieten voor het gesubsidieerd basisonderwijs, was in het politiek akkoord over het onderwijs van december 1988 gestipuleerd dat deze sector gedurende

Vandersmissen

vier jaar 75 miljoen extra zou krijgen. Voor iedereen was dit een duidelijke bepaling, die geen mogelijkheden tot interpretatie toeliet, althans zo dachten de meesten. De Minister van Onderwijs had het echter niet zo begrepen : hij interpreteerde de bepaling zo ruim mogelijk en dit leidde tot de discriminerende situatie waarbij het bedrag jaarlijks cumulatief werd verhoogd tot 300 miljoen na vier jaar ; 300 miljoen, die ook na het verstrijken van de periode van 4 jaar jaarlijks zullen worden toegekend. Een ruime interpretatie dus, maar een interpretatie die enkel één net ten goede komt.

Voor de PVV is dit onaanvaardbaar. Deze regel druist regelrecht in tegen de duidelijke afspraken van het politiek akkoord en kan derhalve niet gehandhaafd blijven, te meer omdat we moeten vaststellen dat andere bepalingen uit hetzelfde politiek akkoord niet zo'n ruime interpretatie krijgen.

Mijnheer de Minister, ondanks herhaald aandringen vanwege de PW, weigert u nog steeds uitvoering te geven aan de complementaire bepalingen ten voordele van het officieel onderwijs. Ik som ze op : waar blijft de kosteloosheid van het vrije keuzevervoer, het voorzien van de middelen om de ARGO-bezittingen te verzekeren, de geëigende financieringswijze voor het gemeentelijk en provinciaal onderwijs ? Al deze facetten blijven zonder uitvoering en dit allemaal met de medeplichtigheid van de socialistische partijen. Zij zijn als schooljongens door de knieën gegaan voor de eisen van de Guimardstraat en hebben hun vroeger engagement ten aanzien van het gemeenschaps- en officieel gesubsidieerd onderwijs vaarwel gezegd.

Ook op nog een andere wijze hebben de socialistische partijen zich laten rollen door de marionet van de Guimardstraat, namelijk met betrekking tot de nieuwe controle op de aanwending van de werkingsmiddelen van het gesubsidieerd onderwijs. De bestaande controle op basis van de schoolpactwet wordt afgeschaft en de verificatiediensten zullen nog enkel mogen nagaan of de middelen niet manifest

en opzettelijk worden afgewend. Van enige controle op de budgettaire orthodoxie is geen sprake meer. Dat deze operatie wordt afgedaan als een waarborg voor een grotere autonomie is natuurlijk slechts een deel van de waarheid, want daarom wordt deze grotere autonomie dan ook niet gewaarborgd voor de ARGO ? Voor ons het het duidelijk : deze Minister van Onderwijs weegt met twee maten en twee gewichten. De PW is steeds voorstander geweest van een zo groot mogelijke autonomie, maar dan wel voor alle netten. Daarom vragen wij concreet dat de voorgestelde versoepeling voor het gesubsidieerde onderwijs wordt afgeschaft, ofwel dat diezelfde versoepeling ook wordt toegestaan aan de ARGO. Dat de SP onze eisen niet steunt, toont haar ware gelaat. De Voorzitter van onze Onderwijscommissie in de Vlaamse Raad heeft uit die houding van zijn partij alvast de passende conclusies getrokken.

Het tweede punt van mijn uiteenzetting is de hervorming van het deeltijds kunstonderwijs. Dit is een typevoorbeeld van hoe het nu echt niet moet. De invoering van een volledig nieuwe structuur per 1 september zal onherroepelijk voor de grootste verwarring zorgen. In dit ontwerp van decreet is immers niet precies bepaald hoe deze nieuwe structuur er exact zal uitzien. Daarvoor zullen nog een resem uitvoeringsbesluiten moeten worden genomen, die moeten worden vertaald in omzendbrieven naar de scholen, die op hun beurt deze omzendbrieven moeten onderzoeken en omzetten in concrete beslissingen, en dit alles vóór 1 september eerstkomend. Van een titanenwerk gesproken.

We zouden deze werkwijze kunnen steunen indien het een fundamentele verbetering voor de sector zou betekenen, maar ook dit is geenszins het geval. De leerlingen zullen hierdoor geen beter kunstonderwijs krijgen, want het is de bedoeling van de Minister hen te bedelven onder de algemene vakken, en de kunstbeoefening zelf te beperken tot een marginaal aspect.

ZO voor de vuist weg kunnen we nog een aantal andere nefaste opties op-

sommen. Het decreetaal vastleggen van de minimumleeftijd op zes jaar bemoeilijkt de eventuele experimenten met het vroeger starten van kunstopleidingen aanzienlijk. Nochtans is uit buitenlandse voorbeelden voldoende gebleken dat de meeste laureaten op vroegere leeftijd met hun opleiding waren begonnen. Wij bepleiten daarom een herziening van deze bepaling, zodat de echte talenten voldoende kunnen worden gestimuleerd.

De voorgestelde berekening van het aantal lestijden zal leiden tot een constante afbouw van het kunstonderwijs.

De vaststelling van de tellingsdatum op 1 februari is een slechte zaak, gezien de specifieke situatie van het kunstonderwijs. De PVV stelt daarom als datum 1 oktober voor.

Het deeltijds kunstonderwijs van het gemeenschapsonderwijs wordt zwaar gediscrimineerd wat betreft de werkingsmiddelen. Daarom vragen wij dezelfde regeling voor het gemeenschapsonderwijs als voor de gesubsidieerde instellingen.

De individuele lestijden worden beperkt tot een kwartier à twintig minuten per leerling per week. Hierdoor zullen dus, precies zoals in het eenduidstypen in het secundair onderwijs, zowel de meest creatieve als de minder begaafde leerlingen worden ontmoedigd, ten voordele van de middelmaat. Ook voor dit specifieke punt, vraagt de PW bijsturing.

Deze vragen lijken mij stuk voor stuk gerechtvaardigd. Dat de Minister het niet nuttig heeft geoordeeld op onze suggesties in te gaan, maakt naar mijn mening één ding duidelijk. Deze Minister is het er niet om te doen de kwaliteit van ons Vlaams onderwijs te verbeteren, zijn enige bekommernis is het eigen zuilvriendelijke net gunstig te stemmen en zich zeker niet de toorn van de Guimardstraat op de hals te halen.

De mooie woorden die de Minister zo graag in de mond neemt over de uitbouw van een eigen Vlaams onderwijsbeleid zijn voor eens en voor altijd verworven tot niets meer dan een holle slogan, een slogan die door

Vandersmissen

de beleidsverantwoordelijk ken te pas en te onpas wordt gebruikt.

Daarvan is de contestatie in de sector van het kunstonderwijs wel het meest schrijnende bewijs. De woorden die deze leraars en pedagogen voor de hervormingen gebruiken, zijn niet mis te verstaan : de hervorming is een miskleun . . . ; een holocaust in het kunstonderwijs . . . ; de manier waarop de hervormingen worden doorgedrukt, doet denken aan Romeense toestanden . . .”

Mijnheer de Minister, deze contestatie heeft u in de Vlaamse Raad alleen kunnen intomen door een regeling waardoor de grote instellingen worden bevoordeeld. Op die manier heeft u de kritiek die de meerderheidspartijen leverden op uw ontwerp kunnen ontcrachten. Hun kritische inbreng verstomde toen bleek dat zij met de centen goed werden bedeed. Ik wijs deze partijen erop dat zij door deze houding 90 Vlaamse academieën in moeilijkheden brengen en de kleinere zelfs mee de doodsteek helpen geven. De VU blijft bij dit alles braaf in de pas lopen, mevrouw Maes zelfs op kop.

Ik besluit mijn uiteenzetting, die in hoofdzaak was gewijd aan de hervormingen in het kunstonderwijs met een gedicht van Stefaan Van den Bremt, dat hij zeer toepasselijk noemt : „Aan de Ministers”

Het land dat u bestuurt, heren,
heeft meer emoties nodig !

Goede lyriek deed nooit onder
voor de politiek : beide
vullen een tekort met woorden.

Het gat dat u beheert, heren
schreeuwt om duurzaam dichtwerk !

Ideeën heeft u (dat heeft
iedereen). Wat u mist is
hoe ze te doen rijmen.”

(Applaus)

De Voorzitter : De heer Garcia heeft het woord.

De heer R. Garcia (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, liever

dan opnieuw in detail in te gaan op de talrijke belangrijke aspecten van dit lentedecreet, zal ik trachten de grondgedachten, de achtergrond als het ware, weer te geven die het mij, als Brusselse Vlaming, niet toelaten dit ontwerp goed te keuren. Mijnheer de Minister, ik had dit reeds aangekondigd bij de bespreking van het ontwerp in Commissie.

Men gaat er in Vlaanderen inderdaad van uit dat het niet wenselijk is dat het Vlaamse onderwijs in Brussel zich anders ontwikkelt dan in de rest van Vlaanderen. Men zegt en schrijft dat op die wijze de Vlaamse Gemeenschap wordt begrensd aan de rand van Brussel. Dat is natuurlijk een zeer theoretisch concept waar men op het eerste ogenblik zou kunnen intreden maar dat naar mijn gevoel blijk geeft van onvoldoende kennis inzake het politiek probleem zoals het zich stelt in Brussel.

Men gaat er in Vlaanderen eveneens van uit dat er helemaal geen rekening moet worden gehouden met de politiek die de Franstalige Gemeenschap in Brussel voert. Men steunt zich in Vlaanderen daarbij uiteraard op de autonomie der Gemeenschappen. Ook dit is volgens mij een concept dat louter theoretisch is maar dat in concrete termen niet kan worden toegepast. Zoals in een bepaalde straat een handelaar uiteraard niet afschrijft wat zijn concurrent doet, moet men aanvaarden dat de ene de andere goed in het oog houdt om te zien welke zijn politiek is, niet om die af te schrijven, maar om de eigen politiek aan te passen. Zo ook gaat het met onze Vlaamse strategie in Brussel die altijd en op ieder ogenblik een goede concurrentiële positie moet handhaven. Naar mijn oordeel is het immers nog altijd mogelijk om een verdere vervlaamsing van Brussel door te voeren.

Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat Brussel op onderwijsvlak, zoals trouwens in andere belangrijke domeinen, niet louter als een aanhangsel van Vlaanderen kan worden beschouwd, maar integendeel als een strijdtterrein voor onze Gemeenschap en dit voor nog vele jaren. De staats-hervorming heeft in de praktijk hieraan niets veranderd.

Het Brusselse Nederlandstalige onderwijs verdient een grondiger aanpak in plaats van de voorgestelde afwijkingen die, mijns inziens, de toekomst van onze Vlaamse Gemeenschap in Brussel niet verzekeren.

Het Hoofdstedelijk Gewest kan onmogelijk met Vlaanderen worden vergeleken. Met dit gegeven als uitgangspunt blijf ik pleiten voor twee fundamentele garanties, met name ten eerste, dat geen enkele school in Brussel wordt afgebouwd ; ten tweede, dat geen enkele vermindering intreedt in het aanbod van mogelijke opties.

Daarom was het aangewezen de huidige toestand in het Brusselse onderwijs te bevriezen voor een periode van 3 tot 5 jaar. Hierdoor hadden we de kans gekregen een specifiek structuurplan uit te werken. Deze periode had moeten toelaten een duidelijke inventarisatie op te stellen van het aanbod zowel langs Nederlandstalige als langs Franstalige kant. Dit had ook toegelaten binnen en tussen de netten overleg te plegen over de haalbaarheid en de wenselijkheid van georganiseerde en nog te organiseren opties. Ook voor Brussel is een wildgroei niet wenselijk, maar een mogelijke vermindering van het aanbod moet op verantwoorde en geplande wijze gebeuren.

Ik vrees — ik ben er zeker van — dat de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten rond het lentedecreet als een zwaard van Damocles boven het hoofd van de Vlaamse instellingen in Brussel hangen.

Even een voorbeeld. In de uitvoeringsbesluiten wordt bepaald dat vanaf het schooljaar 1990-1991 een aanwendingscoëfficiënt wordt toegepast. Voor het kleuteronderwijs wordt deze coëfficiënt vastgesteld op 99,375 ten honderd, voor het lager onderwijs op 98,125 ten honderd.

Dit houdt in dat slechts 99,375 ten honderd of 98,125 ten honderd van het op basis van het koninklijk besluit van 30 augustus 1984 berekende pakket mag worden aangewend.

Voor een Brusselse lagere school van 100 leerlingen betekent dit dat voor 156 lestijden nog slechts 153 lestijden

Garcia

kunnen worden georganiseerd. Het verlies van 3 lestijden per week bij een constant aantal leerlingen moet bekeken worden in het licht van de te voeren taalomkaderingspolitiek. In de laatste 10 jaar is het aantal kinderen uit taalgemengde of anderstalige gezinnen immers fors gestegen. Vergeleken met het schooljaar 1979-1980 is het aantal anderstaligen in het basisonderwijs ongeveer vervijfvoudigd.

In het kleuteronderwijs alleen al steeg het aandeel van de anderstaligen in deze periode van 10 jaar naar 33 ten honderd en in het lager onderwijs van 4 naar 20 ten honderd. Concreet betekent dit dat één derde van de huidige schoolbevolking in het kleuteronderwijs en één vijfde in het lager onderwijs anderstalig zijn. Voeg daarbij nog de kinderen uit taalgemengde gezinnen met een respectievelijk aandeel van 30 ten honderd voor het kleuteronderwijs en 26 ten honderd voor het lager onderwijs en men kan gerust stellen dat nagenoeg de helft van onze schoolbevolking uit het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel op één of andere wijze van een taalomkaderingsmogelijkheid zou moeten kunnen genieten. Dit specifiek element is helemaal niet ingerekend. Wat nu voorligt beantwoordt helemaal niet aan deze concrete toestand.

Mijnheer de Minister, ik ben — gelukkig of ongelukkig, ik weet het op de duur niet meer — schepen van onderwijs in een Brusselse gemeente, met name Jette. Ik heb vanmorgen nog, naar aanleiding van de reeds verschenen onderrichtingen, een kleine telling laten uitvoeren. Het gaat dus over het basisonderwijs. Tot hiertoe waren in een bepaalde school 121 leerlingen aanwezig. Daarvoor had ik recht op 252 lestijden. Om dit te bereiken moest een zware krachtinspanning in Brussel worden gedaan en trouwens ook in Vlaanderen. (**Onderbreking door Minister Coens**)

Mijnheer de Minister, ik weet dat men zware inspanningen moet doen, maar op dit ogenblik, zal ik volgens de verwachtingen in september komen tot 136 leerlingen. Volgens de

thans geldende norm kon ik rekenen op 274 lestijden. Volgens de nieuwe bepalingen zijn het geen 274 lestijden, maar 246 lestijden.

Concreet betekent dit dat in één bepaald geval, namelijk in een Jetse Nederlandstalige gemeenteschool, een stijging van het aantal leerlingen van 12,4 procent op één jaar tijd, waarvoor enige inspanning nodig was, aanleiding geeft tot een vermindering van 27 lestijden, waardoor uiteraard een functie moet worden afgeschaft.

In mijn andere gemeenteschool vrees ik vanaf volgend jaar in plaats van zes opeenvolgende studie jaren, te organiseren, ik zal moeten overgaan tot een samenbundeling van klassen. U weet dat dit het begin van het eind is.

De toestand waarin het Nederlandstalig kunstonderwijs, het muziekonderwijs in Brussel verkeert, is bijzonder zorgwekkend. Ondanks een unaniem goedgekeurde resolutie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie — instelling die wij allen samen hebben tot stand gebracht — en ondanks herhaalde pogingen in het verleden, slaagt men er tot op heden niet in specifieke maatregelen te nemen voor de bloei van dit belangrijk cultuurvormend onderwijs in ons Hoofdstedelijk Gewest.

Ik uit geen kritiek, maar ik twijfel er aan of bedoelde resolutie, nochtans unaniem goedgekeurd door alle Brusselse Vlamingen, ernstig werd gelezen door onze Vlaamse politici, op enkele uitzonderingen na.

Kern van het probleem blijft het ontbreken van specifieke maatregelen voor de Brusselse problemen en uitdagingen waartegen de Nederlandstalige muziekacademies aanhoudend moeten optornen om overeind te blijven.

Het is waar dat in de geest van de culturele autonomie onze cultuurpolitiek niet de weerspiegeling moet zijn en zelfs niet mag zijn van het beleid gevoerd door de Franse Gemeenschap.

Niets mag ons nochtans verbieden een strikt objectieve vergelijking te maken tussen de Vlaamse en de

Franse beleidsnormen, zoals deze in een pluriculturele stad als Brussel tot uiting komen en toegepast worden.

Het is een onvergeeflijke fout niet duidelijk vast te stellen dat op meerdere cruciale gebieden ons beleid totaal negatief uitvalt en de aantrekkingskracht van onze academies wordt ondermijnd in vergelijking met de politiek van de Franse Gemeenschap. Dit moet op termijn leiden tot een versnelde afbraak van ons eigen Brussels kunst- en vooral muziekonderwijs. Deze oriëntering is onmogelijk, precies op een ogenblik dat in een meer Europese dimensie ons cultuurleven in ons aller hoofdstad een nieuwe en sterke stimulans verdient.

Het onderwijs voor sociale promotie is voor de overgrote meerderheid van de studenten een tweedekansonderwijs. Vooral voor een grootstad is dit soort onderwijs van uitzonderlijke sociale betekenis.

Tegen 1 januari 1991 zou volgens het decreet ook de gemeentelijke autonomie sterk aan bod komen. Op zichzelf is dit uiterst lovend — en mocht ik mij in Vlaanderen bevinden — zou ik dit toejuichen. Maar ik bevind mij te Brussel en er is bijvoorbeeld uitdrukkelijk vermeld dat een inrichtende macht, dus een gemeente, zelf zal bepalen hoe de werkingstoelagen over de onder haar bevoegdheid ressorterende scholen worden verdeeld.

Met enige goodwill kunt u nu reeds de mogelijke gevolgen hiervan in stedelijke en gemeentelijke scholen in Brussel inschatten. Als enige Nederlandstalige schepen in een college van acht schepenen, kan ik u vanuit mijn ervaring zeggen hoe de zaken concreet evolueren als, op basis van deze tekst, met de Franstalige collega's moet worden onderhandeld. Ook in dit onderwijs is de concurrentiepositie in vergelijking met het Franstalig aanbod niet houdbaar. De bewering dat de huidige moeilijkheden in de Franse Gemeenschap dit probleem in de toekomst zullen oplossen en onze concurrentiepositie dus automatisch zal verbeteren, is voor mij maar een pover argument om op te bouwen.

Mijnheer de Minister, ik heb in Jette een school voor sociale promotie die

Garcia

ik als voorbeeld aanhaal. het is de enige ernstige school voor sociale promotie in gans Brussel waar avond- onderwijs wordt gegeven ; naast de andere, technische vakken worden er tien moderne talen onderwezen. In vier jaar tijd zijn bijna 1.000 leerlingen ingeschreven. Ik kan vandaag niets zeggen over de evolutie, maar ik heb gevraagd deze zaak goed te volgen.

Mijnheer de Minister, ik zal u en ook andere verantwoordelijk ken te gepasten tijde schrijven, niet om protest aan te tekenen of om u attent te maken op uw fouten maar om u de evolutie te laten kennen. Ik zal u meedelen wat de gevolgen zijn van de slechte maatregelen ten aanzien van de betrokken school voor sociale promotie, de enige in Brussel, die met veel inspanningen tot stand kwam. Brussel is een Hoofdstedelijk Gewest, weliswaar met specifieke kenmerken maar het is een derde Gewest.

Vele Vlamingen zeggen dat in Brussel zeker geen vierde Gemeenschap mag ontstaan. Hiermee ben ik het volkomen eens, maar ik vrees dat velen onder ons spijtig genoeg enige achterstand hebben opgelopen ten aanzien van de politieke evolutie die zich in Brussel afspeelt, vooral in de Franse Gemeenschap. Velen hebben hun ogen van Brussel afgewend nadat begin vorig jaar de speciale wet voor Brussel werd goedgekeurd. Wij dachten dat hiermee het probleem was opgelost. Vandaag ben ik verplicht te zeggen dat het probleem niet is opgelost. Ondanks uw goede intenties om in Brussel inderdaad geen vierde Gemeenschap te laten ontstaan — wat ik trouwens evenmin wil — zullen uw niet aangepaste maatregelen op termijn aanleiding geven tot het ontstaan van een vierde Gemeenschap.

Ik verklaar mij nader. Op dit ogenblik is er sprake van een vermenging van budgettaire middelen, met name het aanwenden van gewestgeld als gemeenschapsgeld. Ik verzet mij daartegen principieel en in concreto, omdat ik zeer goed weet dat wanneer in Brussel een vermenging ontstaat

tussen gewest- en gemeenschapsgelden, inderdaad een vierde gemeenschap ontstaat. Wanneer de Vlaamse Gemeenschap in Brussel niet meer anders kan dan inderdaad grijpen naar gewestgeld dat haar door de Franstalige politici wordt aangeboden, precies omdat het de Franse Gemeenschap dient, lopen de Vlamingen in Brussel gevaar. Ik wens dit niet, maar ik vrees dat de Brusselse Vlamingen ertoe verplicht worden wanneer door Vlaanderen niet een serieuze analyse wordt gemaakt van de wijze waarop het probleem van het onderwijs en het culturele leven precies moet worden aangepakt, om te vermijden dat wij naar een vierde gemeenschap zouden evolueren.

Ik geef er mij rekenschap van dat de taal die ik spreek niet aangenaam is. Mijnheer de Minister, ook ik zou u liever komen danken voor de instandhouding van en de strijd die voor de Vlaamse Gemeenschap te Brussel wordt geleverd. Het is niet mijn plicht bij u te komen zeuren. Het is ook niet mijn bedoeling bij u te komen bedelen, maar ik kom wel bij u pleiten om de zaken zeer ernstig aan te pakken in het voordeel van onze Vlaamse Gemeenschap te Brussel die, met het volmondig akkoord van iedereen, blijkbaar toch nog altijd het venster moet blijven van Vlaanderen op Europa.

Mijnheer de Minister, om al deze redenen zal ik mij bij de stemming onthouden. Zoals beloofd zal ik u systematisch op de hoogte houden van het verdere verloop van deze aangelegenheid. **(Applaus)**

De Voorzitter . Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte mevrouw en heren collega's, de aanwezigheid in deze ruimte staat enigszins in contrast met de hoge golven, die door de aankondiging en de behandeling van dit grote decreet werden verwekt. Intussen is het ook vakantie. Vakantie in het onderwijs betekent zeker geen vakantie voor een Onderwijsminister en evenmin voor een Onderwijscommissie. Het is wel een tijd van bezinning, die waarschijnlijk ook het onderwijs deugd zal doen.

Met de invoering van dit decreet zal het onderwijs veel vernieuwingen te verwerken krijgen. Het is een belangrijk decreet geworden in uitvoering van het politiek akkoord, dat de consensus over de grote lijnen van het onderwijsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap heeft geformuleerd. Het is ook belangrijk als uitdrukking van de wijze waarop de Vlaamse Gemeenschap binnen haar autonomie aan het onderwijs vorm wil geven, met inspraak van de betrokken milieus, onder impuls van de Onderwijsminister en de hele Vlaamse Regering, met de volle verantwoordelijkheid van de decreetgever. De Vlaamse Raad moet zich uitdrukkelijk over de inhoudelijke, kwalitatieve en pedagogische aspecten van het onderwijs bezinnen en beslissingen nemen. Dat was in de tijd van het Schoolpact in het nationale Parlement bijna nooit het geval.

Het is belangrijk dat de decreetgever de evoluties in het onderwijsveld kan volgen en tijdig wordt betrokken bij belangrijke vernieuwingen en zich onder andere door hearings voorbereidt.

Dit decreet was ook belangrijk omwille van de vinnige tot hartstochtelijke discussie, met het gevolg, een politieke discussie, die het niveau van het klassieke meerderheid-minderheidsspel overstijgt en tot klare uitspraken verplicht.

Niettegenstaande belangrijke verduidelijkingen en toezeggingen in het debat werden aangebracht, moet het ons blijvend een zorg zijn de decreten, die afzonderlijke materies in onderwijs regelen, ook zoveel mogelijk afzonderlijk te behandelen en niet in een aaneengeklonken ketting.

Wij weten dat ons nog belangrijk wetgevend werk in de toekomst te wachten staat, aangezien de Minister heeft beloofd het statuut van het personeel in het gesubsidieerd onderwijs in het najaar te regelen en ook een decreetontwerp over het hoger kunstonderwijs en over het universitaire onderwijs, heeft aangekondigd.

In dit decreet zitten ook veel positieve aspecten. Inzake de werkingsmiddelen is de vereenvoudiging van de procedure ongetwijfeld een positieve

Maes

zaak. Ook de grotere autonomie voor de onderwijsinstellingen zouden wij als positief willen betitelen. Het begin van inspraak voor allen, die bij het lokaal onderwijsgebeuren betrokken zijn, aanzien wij eveneens als positief.

Wij hebben evenwel een paar bedenkingen. Mijnheer de Minister, verschuift de macht van de lokale school, die zelf binnen de regels over haar werkingsmiddelen beschikt, niet naar de inrichtende macht, die nu haar schaakspel kan spelen met de gemeenschapsgelden over de verschillende scholen, waarover zij zeggenschap heeft. Dat is een voordeel dat minder geldt voor de gemeenten, omwille van de kleinere schaal, evenals voor de gemeenschapsscholen, waar een omgekeerde beweging gebeurt van centralisatie naar decentralisatie.

Ik denk dat een aantal instellingen, die in het vrije net als inrichtende macht fungeerden, maar in feite niet over financiën beschikten, zulks in de toekomst wel zullen doen. Bijgevoel zullen een aantal machtsverschuivingen in het vrij onderwijs plaats grijpen, misschien ten nadele van de lokale schoolgemeenschap en ten voordele van inrichtende machten, die hun invloed over een groter gebied spreiden. Zij kunnen bijvoorbeeld in geval van sponsoring ook autonoom over de rest van het pakket beschikken om hun onderwijsdoel te dienen, tot en met het laten werken van internaten, zoals de Minister uitdrukkelijk heeft toegegeven.

Omwille van de loonkost die bij ARGO 60 ten honderd bedraagt, heeft men de gevolgen van de leerlingevoluntie voor alle netten beperkt. Als onderwijsmens verheugt mij dat ten zeerste. Maar uiteindelijk zal dit vragen doen rijzen naar de financierbaarheid van het hele onderwijs.

De koppeling van het gesubsidieerde onderwijs aan de ARGO in functie van artikel 17 van de Grondwet zal de kosten doen stijgen. Uiteindelijk zal men tot hervormingen moeten komen. Zal men dat doen ten koste van het gemeentelijk onderwijs of zal

men tot een rationalisering van het onderwijsaanbod overgaan ?

De Minister onderstreepte de noodzaak om tot grotere en sterkere geheelen te komen door groepering van scholen. Bedoelt hij dit binnen de netten of over de netten heen ? Wij achten dit laatste onontbeerlijk voor een rationeel beleid.

Ook inzake investeringen heeft men het gemeentelijk onderwijs slecht voorzien. Wel positief is de mogelijkheid tot het realiseren van investeringen voor onderwijs in het kader van het investeringsfonds. Maar de objectieve criteria van de ene zijn natuurlijk niet altijd de objectieve criteria van de andere.

Ik geef u als objectief criterium het voorbeeld van het patrimonium. Het patrimonium van het gemeenschaps-onderwijs wordt geschat op 46 miljard, terwijl het vrij en het gesubsidieerd officieel onderwijs respectievelijk beschikken over een patrimonium van 189 en 44,6 miljard. Men moet, objectief gezien, deze cijfers met de investeringscapaciteit vergelijken. Maar wat heeft men vastgesteld ? Het gemeenschaps-onderwijs ontvangt afgerond 1.607 miljoen, het vrij onderwijs 1.909 miljoen en het gesubsidieerd officieel onderwijs 461 miljoen, wat amper genoeg is om tien basisscholen te bouwen.

Wat de gemeenten betreft dekt dit bedrag op verre na niet de behoeften blijkens de ingediende dossiers. De regeling van de sociale voordelen dreigt de gemeenten de opvang van de kinderen in hun scholen te beletten, omwille van budgettaire gevolgen. De gemeenten worden namelijk verplicht om hetzelfde te doen voor andere netten. Dat was een negatieve beschouwing.

Positief is het hoofdstuk over het secundair onderwijs. Het was één van de meest betwiste, bestudeerde en best voorbereide delen van het decreet. Het secundair onderwijs is voor allen verplicht sinds de verlening van de leerplicht.

In dit ontwerp van decreet werd gezocht naar een pragmatische oplossing voor de controverse tussen de voorstanders van het VSO en van het

traditioneel onderwijs. Beide kampen waren als water en uur. Beide kampen zullen nu water in de wijn moeten doen. Maar elk zal de mogelijkheden hebben om, naast de gemeenschappelijke basisvorming, een eigen onderwijsaanbod te formuleren volgens een eigen pedagogisch profiel. Bovendien is de mogelijkheid om een afwijking te bekomen in het decreet ingeschreven.

Eén van onze grote bekommernissen was de kwaliteit van het onderwijs. De kwaliteitszorg wordt gediend door duidelijke vakinhouden in de gemeenschappelijke stam. Wij verheugen ons over het behoud van de vakken geschiedenis en aardrijkskunde en van de keuzemogelijkheid Engels en Duits.

Maar de garantie van kwaliteitsonderwijs lijkt ons nog onvoldoende aanwezig. Wij pleiten uitdrukkelijk voor een oriënterend examen vooraleer studenten het hoger onderwijs aanvangen ten einde de vele nodeloze en dure eerstejaarsmislukkingen te vermijden. Ik heb toch even de wenkbrauwen moeten fronsen toen ik in mijn krant de commentaar daarop vanwege de Guimardstraat heb gelezen. Zij zien alleen maar mogelijkheden om dit te vermijden door nog meer uitgaven. Wie het secundair onderwijs verlaat met een diploma dat toegang verleent tot hogere studies moet de morele garantie hebben dat zijn of haar vooropleiding hem of haar een voldoende basisoniveau verschaft om die studies aan te vatten.

Mijnheer de Minister, terloops willen wij hier onze bezorgdheid uitdrukken in verband met de regeling van de vereiste bekwaamheidsdiploma's in het onderwijs. Er komt een graad tot stand waarvoor zal worden getwist om er les te mogen geven tussen enerzijds regenten, die goedkoper zijn en anderzijds de licentiaten. Wij vrezen dat de goedkopere regenten het wel eens op de duurdere licentiaten kunnen halen. Gezien het huidige aanbod van het pedagogische hoger onderwijs en van de universiteiten, en de belofte van de universiteiten om eindelijk ernstig werk te maken van de leraarsopleiding — sommige doen dit inmiddels al — meen ik dat

Maes

wij hier een duidelijke keuze hadden moeten én kunnen maken.

Ik kom thans tot een ander omstreden hoofdstuk met name het deeltijds kunstonderwijs. Het is nog maar zelden in dit land gebeurt dat een onderwijshervorming gedurende drie jaar in pilootscholen werd voorbereid. Dit heeft geleid tot telkens weer bijsturen en evalueren. Ik wil dit uitdrukkelijk als positief vermelden.

Inzake het muziekonderwijs werd de hervorming uitgeprobeerd en bijgestuurd en toch — dit spijt ons ten zeerste — kwam er geen echte dialoog tot stand tussen de voor- en tegenstanders van de hervorming. Het bleef echt een dovemansgesprek. Vandaag moeten wij dus de knoop doorhakken. Zoals de Minister ben ook ik ervan overtuigd dat langer uitsstel geen enkele zin heeft, het dovemansgesprek kan er alleen maar erger op worden, maar het is een beetje laat vermits de schoolvakantie begonnen is. De handhaving van de urenstop voor een onderwijs dat gedurende zeven jaar zo sterk in expansie was kan niet langer worden volgehouden. Het artistieke onderwijs met beperkt leerplan kent immers een groot succes. Het is gegroeid tot 90.000 leerlingen in het muziekonderwijs en 40.000 in de beeldende kunsten.

De dialoog tussen kunstenaar en leerling is in de hervorming de essentie van het kunstonderwijs gebleven, wij zijn daar fier en tevreden over, met de garantie voor de hoogst mogelijke artistieke kwaliteit van de opleiding volgens het talent, de ingesteldheid, de bedoelingen en de tijdbesteding van de cursisten. De Regering ging akkoord met de opheffing van de urenstop. Aanvankelijk werd gezegd dat dit zonder budgettaire meerkost moest gebeuren. Uiteindelijk komt er 200 miljoen meer op tafel vanwege de Vlaamse Gemeenschap wat tegensprekt dat deze hervorming enkel uit bezuinigingsoverwegingen zou zijn ingegeven. Men heeft een hervorming willen invoeren die financieel haalbaar was maar die desalniettemin een flink pak meer kost en dat niet alleen aan de Vlaamse Regering.

Door een herziening van het subsidiëringssysteem wordt de prijs per ingeschreven leerling wel goedkoper. Maar ook de leerlingen en de ouders zullen ongeveer 100 miljoen meer op tafel moeten leggen via verdubbelde inschrijvingsgelden. De gemeenten zullen hun werkingskosten met één derde verminderd zien en de leraars zullen meer moeten presteren. Men spreekt over de tien ten honderd voor de leraars. Ik wijs er echter op dat bij voorbeeld het insluizen van studiemeesters in de rol van administratief personeelslid betekent dat hun prestaties van 32 naar 38 uur per week zullen gaan. Er komen dus meer, maar minder goed betaalde personeelsleden. Waar heb ik de Minister van Onderwijs horen zeggen dat hij voorstander was van het omgekeerde, met name minder leerkrachten maar beter betaalde? In het kunstonderwijs is dat dus niet het geval.

Dan wil ik het nog hebben over een aantal klachten waar grote eensgezindheid bestaat tussen de vóór- en tegenstanders van de hervorming in het muziekonderwijs. Zo is er geen geld voor vroegtijdige opleidingen, van zes jaar af bijvoorbeeld. De gemeenten die dit toch willen doen, zoals de onze, moeten dit zelf betalen. Zo is er ook geen geld om op vroege leeftijd met een instrument te beginnen. Voldoende geïndividualiseerd onderwijs met meer dan twee leerlingen per uur is nauwelijks te doen, behalve misschien als leerlingen ongeveer hetzelfde niveau hebben. In de beeldende kunsten liggen de normen van de laagste klassen te hoog, evenals voor het lager secundair. Een belangrijke reden voor het verzet tegen de hervorming ligt dus in de beperktheid van de budgettaire middelen. Die houdt ook een latente bedreiging in voor de kwaliteit. Daarom pleit ik voor de grootst mogelijke soepelheid en autonomie voor de scholen zelf.

Mijnheer de Minister, u beloofde een versoepeling van het cumulatieverbod. Als dit cumulatieverbod niet spoedig wordt versoepeld, zullen we binnenkort onvoldoende leerkrachten hebben.

Ook de hangende hervorming van het hoger kunstonderwijs betekent

een hypotheek. De leerkrachten worden niet voorbereid op het hervormd muziekonderwijs. Bevestigt de Minister de indiening van een ontwerp in het najaar 1990?

Minister D. Coens : Inhoudelijk zal dit een moeilijke zaak worden, want ik denk dat we met de betrokkenen moeilijk tot een consensus zullen komen.

Mevrouw N. Maes : Daar zijn wij ons van bewust, mijnheer de Minister. Toch denk ik dat wij van meet af aan de discussies op het veld grondiger moeten volgen om ons een opinie te vormen. Ik hoop dat alle collega's het belang daarvan tijdig inzien, anders krijgen we weer een hetze als de zaak in de pers wordt toegelicht. En dan is voor mij het moment voor serieuze bezinning voorbij.

Minister D. Coens : Wij zullen opnieuw onze verantwoordelijkheid moeten opnemen zoals wij dat gedaan hebben voor het deeltijds kunstonderwijs. Wachten op een consensus op het veld is niet de goede oplossing. Ik geloof wel in een beslissing genomen op democratische wijze in het Parlement. Wat wij nu doen voor het deeltijds kunstonderwijs, zullen wij op het einde van het jaar moeten doen voor het hoger kunstonderwijs.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, ik val u graag bij, maar ik denk toch ook dat de collega's de gelegenheid moeten hebben om vertrouwd te worden met deze problematiek. Zoals ik al zei, moeten we niet wachten tot het te rumoerig wordt. Als wij rustig kunnen nagaan wat er op het terrein gebeurt, kunnen we met kennis van zaken beslissen.

Mijnheer de Minister, mag ik uw aandacht vragen voor de evaluatie. Bij de bewaking van de kwaliteit is de evaluatie van uitzonderlijk belang. U heeft een evaluatiecommissie beloofd. Wanneer mogen we die verwachten? Zal bij de samenstelling van die commissie voldoende openbaarheid worden betracht zodat zowel de positieve als de negatieve kritiek aan bod kan komen en we achteraf geen verwijten moeten horen? Wie het evaluatierapport kritisch leest zal zien dat heel wat zorgen

De heer R. Garcia (SP) onderhield de vergadering over de positie van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

worden geuit, ook door mensen die de hervorming goed gezind zijn.

Mijnheer de Minister, mag ik in het bijzonder uw aandacht vragen voor een aantal zaken die bij de uitvoering komen kijken. Wij hebben in het decreet de programma's eigenlijk niet ingeschreven. Het zijn slechts modelprogramma's en geen opgelegde, verplichte programma's.

Mag ik ook uw aandacht vragen voor de bekwaamheidsbewijzen. Mijn bezorgdheid werd gewekt door de ons recent ter beschikking gestelde uitvoeringsbesluiten inzake de bekwaamheidsbewijzen voor beeldende kunsten. U weet dat de academie van Sint-Niklaas een belangrijke plaats geeft aan de afdeling tekenkunst, aan het figuurtekenen. Dit wordt in onze academie beschouwd als een basis voor een goede ontplooiing van de artistieke vaardigheden in de beeldende kunsten.

De leraar tekenkunst was steeds iemand die in zijn curriculum voldoende uren vrije grafiek- en figuurteke-

nen moest kunnen voorleggen. Daarbij kunnen alleen leraars in figuurtekenen, in vrije grafiek, in bouwkunst en schilderkunst in aanmerking komen. Men heeft er een resem van andere mogelijkheden aan toegevoegd zoals de reclamekunst en de toegepaste grafiek. Ik vind dat niet goed. Bij ons in Sint-Niklaas, zouden dergelijke leraren niet worden aangesteld. De vrees is groot dat door de reffectatie dergelijke personen ook terecht zullen komen in onze academie als leraars tekenen. Wij willen enkel bekwaame mensen aanstellen maar wij willen niet dat door een te ruime toepassing van de bekwaamheidsbewijzen door de overheid op reffectatielijsten personen kunnen terecht komen die niet bekwaam zijn.

Minister D. Coens : Er zal een tekort zijn, mevrouw Maes. Er zullen er niet veel op de reffectatielijst komen.

Mevrouw N. Maes : Wij hebben het daarnet over het muziekonderwijs gehad, mijnheer de Minister. Nu spreek ik uitdrukkelijk over beeldende kunsten. Omtrent de uitvoerings-

besluiten bestaat er discussie. Ik vraag u hier geen laksheid aan de dag te leggen. Onze leraars worden aangesteld na vergelijkende examens. Wij nemen alleen de beste. Wij willen het zo houden. Maar als u met uw bekwaamheidsbewijzen mensen toelaat als leraren tekenkunst die zelf onvoldoende aan tekenopleiding hebben, dan kunnen dat geen goede leraars zijn. U mag dat niet doen. U doet dat slechts onder syndicale druk. U mag daar niet aan toegeven.

Minister D. Coens : Als ze benoemd zijn moeten wij ze wel betalen.

Mevrouw N. Maes : Er is nooit in de bekwaamheidsbewijzen een dergelijke vrijheid toegestaan. U voert iets nieuws uit. Ik herhaal het. U moet dat niet doen. U moet zich niet laten doen.

Minister D. Coens : Moeten wij de benoemde leraars verder betalen, mevrouw ?

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, nu spreekt u in het algemeen over de reffectatie. Daar heb ik het niet over. Ik wil uw antwoord over bekwaamheidsbewijzen.

Minister D. Coens : Dat houdt ermee verband.

Mevrouw N. Maes : Ik vraag u in de bekwaamheidsbewijzen geen mensen toe te laten voor de tekenkunst die zelf onvoldoende tekenlessen gekregen hebben.

Minister D. Coens : Dat is evident.

Mevrouw N. Maes : In uw uitvoeringsbesluiten staan daarover tegenstrijdigheden. Ik wil u vragen die weg te gommen, er een streep door te zetten en alleen maar de punten op te nemen die voldoende bekwaamheidsgarantie geven. Het betreft vier disciplines, leraars tekenen vrije grafiek, leraars tekenen eventueel uit de bouw en de schilderkunst.

Minister D. Coens : In uw tekst spreekt u van het spook van de reffectaties. U kent het algemeen probleem. De betrokken personen zijn vast benoemd. Wanneer zij hun betrekking verliezen, behouden zij volgens het statuut hun wedde. Wij moe-

Coens

ten ze bijgevolg reffecteren, anders moet het statuut worden herzien.

Mevrouw N. Maes : Dat reffecteren is sociaal een mooie zaak. In het beperkt leerplan straft een slechte cursus zichzelf. Een leraar die aan zijn leerlingen niets te bieden heeft, krijgt geen cursisten meer ; als die leraar in vast verband benoemd is, komt hij op de reffectatielijst. Hoe vaak mag een leraar zijn cursus om zeep helpen vooraleer hij eruit gaat ?

Minister D. Coens : Hebt u concreet vaak te maken met reffectie ?

Mevrouw N. Maes : Niet vaak, maar we hebben er mee te maken. Wij hadden een cursus met goede cursisten en een zeer goede leraar, maar op het ogenblik dat wij de man willen benoemen kunnen wij dat niet want wij krijgen iemand anders die zijn eigen cursus om zeep heeft geholpen. De succesrijke leraar verhuist naar de concurrerende gemeente en begint daar opnieuw een goede cursus. De slechte leraar van die gemeente komt naar ons. Zulk systeem is niet te doen.

Minister D. Coens : Wij onderkennen beiden het probleem van het statuut waaraan de reffectatieproblematiek is gekoppeld. Het is de bedoeling — maar dat is niet eenvoudig — die problematiek te herzien, want u raakt een van de kernpunten van het statuut. Als men de zaak vanuit de belangen van de school bekijkt, komt men tot andere beschouwingen dan die waarmee wij in de realiteit te maken hebben, conform het statuut. De zaak is nog scherper in het kunstonderwijs dan in de andere onderwijsnetten. In algemene termen kan ik stellen dat ik voor een iets betere vakbekwaamheid ben. Ik zeg niet dat wij ons moeten opsluiten in een zeer strikte vakdiscipline. Ik ben de mening toegedaan dat wij dit in een ruimer kader mogen bekijken, ook in functie van het herstel van het klastitulariaat in het algemeen onderwijs. Ik vind dat heel belangrijk. Ik denk dat u gelijk hebt wanneer u de aandacht vestigt op de specifieke problematiek in het kunstonderwijs.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Mi-

nister, u weet dat ik vanuit een grote bekommernis voor die kwaliteitsopleiding binnen het onderwijs spreek. Ik zou u haast willen bezweren die kwaliteit te helpen garanderen. Laat geen mensen toe om een atelier te leiden die daar niet bekwaam toe zijn want zij zijn gedwongen om te mislukken. Iemand die keramiek wil geven moet die keramiek volledig kennen en moet dat gedurende jaren aan zijn leerlingen kunnen meegeven. Leerlingen in het kunstonderwijs beeldende kunsten of muziek komen niet één jaar bij een leraar. Die leraar moet zo goed zijn dat hij gedurende jaren die mensen kan boeien. Hij moet een meester zijn in zijn vak. Wij mogen die essentie van het kunstonderwijs niet loslaten in naam van de syndicale eisen waarbij iemand die ooit in het verleden wel eens tekenen heeft gekregen keramiek moet geven of omgekeerd. Ik pleit ervoor dat in de bekwaamheidsbewijzen de strengste normen worden gehanteerd, zorniet zullen wij met meer reffectaties te kampen hebben dan voor het kunstonderwijs goed is en dan voor uw budget gezond is.

Minister D. Coens : Durft u dan consequent een vraag stellen over de vaste benoemingen in die sector ?

Mevrouw N. Maes : De inrichtende macht — dit zijn vaak de gemeenten — moeten hierin zeer wijs oordelen. Vele inrichtende machten zijn voorzichtig en benoemen in vast verband, maar niet voor 22 lesuren ineens. Er moet tijd overblijven voor kunstbeoefening. Wij moeten anderzijds ook mensen met pensioen zenden die tot op de laatste dag schitterende leraars zijn en wiens cursisten 95 ten honderd halen met jury's van buitenaf.

Men kan dit niet veralgemenen. Sommige personen zijn uitgeblust op 35 en andere staan met 65 nog met volle vitaliteit voor de klas. De vraag is of mensen zich ook artistiek blijven vernieuwen. Dat kan natuurlijk niet worden gegarandeerd wanneer men iemand op 25 jaar in vast verband benoemt. Ik meen dus dat men met vaste benoemingen voorzichtig moet zijn, in het kunstonderwijs in het bijzonder.

Toch durf ik erop aandringen dat u

extra aandacht hebt voor het atelier tekenkunst. Het zou mij zeer veel plezier doen dat u in de bepalingen ter zake alleen de vroegere elementen overhoudt, namelijk de vier richtingen en de andere schrapt. De inspectie was hierover verdeeld, maar ik dring erop aan dat u ingaat op het verzoek van die inspecteurs die vragen om voor de tekenkunst de bekwaamheidsbewijzen te beperken tot vrije grafiek, schilderkunst, beeldhouwkunst en tekenkunst-bouwkunde.

Mijnheer de Minister, tijdens de discussie over de invoering van het nieuwe systeem in het muziekonderwijs beloofde u een graduele invoering. Uit de preciezering die ons in het verslag werd verstrekt, blijkt dat dat graduele nogal algemeen is. Was er geen andere graduele invoering mogelijk dan de huidige invoering in alle graden tegelijk ? Kan u de argumenten hiervoor in uw antwoord uiteenzetten ? Toen wij deze vraag in de Commissie hebben gesteld, hebt u ons geantwoord dat de invoering geleidelijk zou gebeuren. Het is reeds overduidelijk dat een volledig uitstellen van de hervorming voor- en tegenstanders niet dichter bij elkaar zal brengen. Ik ben dus voorstander van een geleidelijke invoering.

Mijnheer de Minister, wij leven in een vrij materialistische, utilitaristische tijd, beheerst door technologie en massamedia. De wereld van het kunstonderwijs is daarin een oase van waarden, schoonheid, creativiteit en levenskwaliteit. Het kunstonderwijs is een soort Amazonewoud voor onze samenleving, een bron van geestelijke zuurstof, een voorraad van ongekende variëteiten en een bron van vernieuwing en creativiteit. Dit moet men bewaren.

Het Nederlandstalig kunstonderwijs in Brussel vervult daarbij nog een supplementaire functie. Ik ben blij dat mevrouw Neyts die hierover vanmorgen reeds heeft gesproken opnieuw aanwezig is. Het is jammer dat de heer Garcia, die daarop ook is ingegaan, echter niet meer aanwezig is. Het Nederlandstalig kunstonderwijs in Brussel is een bruggehoofd van Nederlandse cultuur in onze hoofdstad. Daaraan mag geen af-

Maes

breuk worden gedaan door dit onderwijs in een ongunstige concurrentiepositie te brengen ten opzichte van het Franstalig kunstonderwijs, waar nog steeds geen inschrijvingsgeld wordt gevraagd. Voor het Nederlandstalig kunstonderwijs gaat men het inschrijvingsgeld echter verdubbelen. In Brussel is dit nefast, minder voor de beeldende kunsten, omdat het daar meestal om volwassenen gaat, maar wel voor het muziekonderwijs, waar het om kinderen gaat. Het getuigt van een treurige kruideniersmentaliteit het inschrijvingsgeld te handhaven.

De VU is vast van plan om hierover opnieuw een amendement in te dienen en erop aan te dringen het inschrijvingsgeld af te schaffen.

Mijnheer de Minister, u hebt wel voor Brussel speciaal een omkadering vastgesteld die 30 ten honderd ruimer is, maar de leerlingen moeten zich natuurlijk eerst willen inschrijven. Als men deze inschrijving belast met inschrijvingsgeld, bouwt men een drempel. Daarachter mag men de mooiste omkadering hebben, als de leerlingen niet over de drempel geraken, gaan ze naar de concurrentie. Als Vlaming kan ik dat echt niet accepteren. Wij hebben vastgesteld dat het bestaan van inschrijvingsgeld overall heeft geleid tot een vermindering van het aantal leerlingen. Daar waar de concurrentie het scherpst was, heeft dit zelfs tot een grote vermindering geleid. Ik wil dit geen tweede maal meemaken. Wij hebben vijf jaar nodig gehad om van die slag te bekomen en als het Nederlandstalig muziekonderwijs een beetje terug op peil is, geven wij het nog maar eens een klap.

Ik ben het daar echt niet mee eens. Ik kan dat met mijn geweten niet in overeenstemming brengen. Ik ben niet zinnens om nog één post in Brussel op te geven, zeker niet voor die schamele judaspenningen.

Minister D. Coens : Geloof u nu werkelijk dat het optrekken van 500 naar 1.000 frank fataal is ?

Mevrouw N. Maes : Ja, mijnheer de Minister.

Minister D. Coens : Ik niet.

Mevrouw N. Maes : Zeker als ik zie welke grote invloed die eerste 500 frank heeft gehad.

Minister D. Coens : Er zijn waarschijnlijk veel ingrijpender zaken dan die verhoging van 500 naar 1.000 frank.

Mevrouw N. Maes : Die verhoging van 500 naar 1.000 dreigt opnieuw hetzelfde effect te hebben en ik wil daaraan niet medeplichtig zijn. Wat brengt dat in feite op voor de Vlaamse begroting ?

Minister D. Coens : Het gaat ook om het principe. '.

Mevrouw N. Maes : Welk principe ? Ik verdedig ook een principe.

Minister D. Coens : Waarom moet het daar goedkoper zijn ?

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, als een bakker naast een grootwarenhuis woont waar het brood 1 frank goedkoper wordt verkocht, dan gaat hij dat ook trachten te doen.

Minister D. Coens : Dat is niet zeker. Ik kan u dat tegenspreken, want ik woon naast een bakker en die is duurder dan het grootwarenhuis. Nochtans wil iedereen bij de bakker zijn.

Mevrouw N. Maes : Omdat hij betere kwaliteit aanbiedt wellicht.

Minister D. Coens : Nu komen wij tot de kern van de zaak. Ik heb vertrouwen in de kwaliteit van het Nederlandstalig kunstonderwijs. Uw beeld van de bakker en het grootwarenhuis vind ik schitterend.

Mevrouw N. Maes : De kwaliteit van het Nederlandstalig kunstonderwijs in Brussel is zo goed dat het de klap na vijf jaar is te boven gekomen. Ik ben echter niet bereid opnieuw een klap toe te dienen. Een ezel stoot zich toch geen tweemaal aan een zelfde steen. Waarom zouden wij dit verlies aan leerlingen incasseren als het in het Vlaamse landsgedeelte zonder problemen kon verlopen. U bent blijkbaar moeilijk te overtuigen.

Minister D. Coens : Toch wat dat betreft. Ik geloof echt in een structurele versterking, vandaar 30 ten honderd meer omkadering. Zoals ik zei, vind ik de kwaliteit van het aanbod heel belangrijk.

Mevrouw N. Maes : Als het goede leraars zijn.

Minister D. Coens : Ik ga daarvan uit. Mag ik trouwens doen opmerken dat de Franstaligen het inschrijvingsgeld ook gaan invoeren.

Mevrouw N. Maes : Wanneer ?

Minister D. Coens : Nu.

Mevrouw N. Maes : Hoeveel ?

Minister D. Coens : Het is niet aan mij dit te bepalen, maar ik heb die informatie gekregen van mijn collega.

Mevrouw N. Maes : U prikkelt onze nieuwsgierigheid, mijnheer de Minister.

Minister D. Coens : Ik neem de verantwoordelijkheid op voor mijn sector.

Mevrouw N. Maes : Wij hebben een weloverwogen resolutie ingediend.

Minister D. Coens : Beschouw het niet als partijpolitiek, maar principieel.

Mevrouw N. Maes : Alle fracties hebben die resolutie mee ondertekend.

Minister D. Coens : Laten wij het niet in die termen stellen. U weet dat het Nederlandstalig onderwijs in Brussel eigenlijk niet leefbaar is zonder een recrutering vanuit de 19 gemeenten. Akkoord ?

Mevrouw N. Maes : Ja.

Minister D. Coens : Dus ook in de rand van Brussel-19 zijn er Nederlandstalige scholen, zowel kunstonderwijs als OSP, die soms leefbaarheidsproblemen kennen. Ook door uw voorstelling wordt men geconfronteerd met inschrijvingsgelden, minder wanneer het gaat om een school in de 19 gemeenten ten opzichte van een school in de rand van Vlaanderen. Ook dat is een aspect van de problematiek.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Mi-

Maes

nister, dat aspect is mij niet onbekend, maar wij hadden in de gemeenschappelijke resolutie gevraagd dat de Vlaamse Executieve rekening zou houden met de concurrentiepositie. Dat principe wil ik nog altijd verdedigen. Ik zet daar geen cijfer op.

Minister D. Coens : Er bestaat een concurrentiepositie zowel ten opzichte van het Franstalig als van het Nederlandstalig onderwijs juist binnen de 19 gemeenten. Er werd mij evenwel van Franstalige zijde gemeld dat zij eveneens tot die maatregel zullen overgaan.

Mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck: Mevrouw Maes, mag ik u even onderbreken ?

Mijnheer de Minister, u heeft gelijk wanneer u zegt dat heel wat onderwijsinstellingen buiten Brussel moeten recruteren om werkelijk te kunnen bloeien. Ik meen echter dat dit in veel mindere mate het geval zal zijn voor het deeltijds kunstonderwijs voor jonge kinderen omdat die minder gemakkelijk de grote afstanden zullen afleggen. Ik vraag u toch om daar terdege rekening mee te houden.

Minister D. Coens : Mevrouw Neyts, dit is een interessante beschouwing. Het is wellicht zo dat de afstand en het verkeer een grote rol spelen voor deze jonge kinderen, wat niet het geval is voor de volwassenen. Het is alleszins de moeite waard dit nader te onderzoeken. Wij delen allen de zorg voor de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, maar niet uitsluitend in concurrentietermen jegens de Franstaligen. Ik ga daar thans niet verder op in. Na de zomervakantie kan hierover in de commissie en in de Raad verder worden gepraat.

Mevrouw N. Maes : Dat is dan het eerste positieve geluid dat ik in dit debat te horen krijg. Het is niet te vroeg en het is nog niet veelzeggend.

Minister D. Coens : U ervaart het zinvolle karakter van dit debat !

Mevrouw N. Maes : Voor het eerst zal ik ervan overtuigd zijn dat wij niet

voor de banken staan te praten. Ik onthoud dat u voor de toekomst, voor wat de kinderen betreft, zal nagaan hoe in het Nederlandstalig muziekonderwijs in Brussel de leeftijds-pyramide is en welke afstanden er worden afgelegd.

Minister D. Coens : Ik zal de Vlaamse Raad vragen daar nu niets aan te wijzigen, maar ik ben bereid een nader onderzoek in te stellen op basis van de gegevens die ook mevrouw Neyts suggereert.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, u zal zich herinneren dat wij, na gesprekken met uw kabinetmedewerkers, in onze resolutie hebben gestipuleerd de ongezonde concurrentie niet uit te spreiden naar de Vlaamse rand van Brussel om daar geen slachtoffers te maken. Daarom hadden wij in onze resolutie gesteld dat voor de vaststelling van het inschrijvingsgeld voor instellingen in Brussel en voor kinderen binnen de Brusselse agglomeratie rekening zou worden gehouden met de concurrentiepositie van het Franstalig onderwijs. Wij vonden dit een beveiliging, want wij verwachten van de Vlamingen in Brussel wel de nodige moed, waardigheid en zelfrespect, maar niet alle ouders zijn helden.

Ik kom tot mijn laatste beschouwing, het hoger onderwijs. De succesrijke HOKT-opleidingen zullen voortaan over drie jaar worden gespreid. Mijnheer de Minister, u hebt gesproken over een lichte budgettaire weerslag, maar wat is licht in ons land ? De ondraaglijke lichtheid van het bestaan . . .

Minister D. Coens : Het boek is beter !

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Minister, kunt u mij iets meer uitleg geven over die lichte budgettaire weerslag. Ik vermoed dat u dit moeilijk kunt inschatten en dat u daarom spreekt over een lichte weerslag, met de hoop dat hij wel niet te zwaar zal zijn.

Minister D. Coens : Het is niet het geschikte ogenblik om dit te luid te zeggen.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer de Mi-

nister, wat op deze tribune gezegd wordt blijft momenteel een goed bewaard geheim. Ik vraag mij namelijk af welke de weerslag is op het publiek van de verlenging van deze opleidingen. Gaan de studenten, na de verlenging tot drie jaar nog in dezelfde groten getale het HOKT-onderwijs bezoeken ?

Minister D. Coens : Niemand kan dit vooraf zeggen. Dat was ook mijn verweer toen ik dit punt in de Executieve moest verdedigen. Vele redenen, vooral op Europees vlak, lagen hieraan ten grondslag. Het ging toch eigenlijk om een voortgezet secundair onderwijs, met 32 lessen en zo voorts. Men vroeg mij wat dit zou kosten en ik moet in eer en geweten antwoorden dat ik het niet weet.

Mevrouw N. Maes : Wij hebben vanzelfsprekend voorbeelden. Er is het hoger pedagogisch onderwijs. Een groot succes wat het leerlingenaantal betreft, is dat niet geworden. Ik vrees dus ook voor het behoud van de kwaliteit op termijn. Daarom zou ik u willen vragen, mijnheer de Minister — u mag dat niet opvatten als kritiek op het decreet — of het niet zinvol zou zijn dat de HOKT-scholen worden gegroepeerd. Wat ons betreft zien wij die groepering over de netten heen. Zo kunnen zij hun structuur versterken en hoeven zij niet mee te gaan op alle golven van de mode inzake wat al of niet aan opleiding wordt gevraagd in de industrie en daardoor de leerlingenaantallen zien slinken of stijgen. Aan een stijgend aantal leerlingen kan een school over het algemeen nogal gemakkelijk voldoen afgezien van enige bouwmoelijkheden, maar afslanken is moeilijk want dat gaat vaak ook ten koste van de kwaliteit van het onderwijs. Als deze scholen door het beleid zouden worden gestimuleerd tot een zekere hergroepering, dan zijn ze ook weerbaarder om zich flexibeler op te stellen en kunnen zij zich specialiseren in andere richtingen. Daardoor zijn ze dan beter gewapend tegen het modieuze karakter van bepaalde beroepen en voor vragen uit de industrie.

Ik kom nu aan mijn voorlaatste onderwerp, namelijk de sociale promotie.

De Voorzitter : Mevrouw Maes, er

Voorzitter

werd afgesproken met bepaalde leden van de Raad dat zij zich ter beschikking houden om vanavond nog het woord te voeren. U had mij gezegd dat u twintig minuten spreektijd nodig hebt. Ik wil u niet afremmen, maar mag ik u vragen met die afspraak enigszins rekening te houden ?

Mevrouw N. Maes : Ja, mijnheer de Voorzitter, maar ik wist niet dat het hier een zo geanimeerd gesprek zou worden. Ik behandel in spoedtempo het laatste deel van mijn uiteenzetting.

De sociale promotie is ook zo'n succesafdeling in ons tweedekansonderwijs. Ik heb het hier meer in het bijzonder over de invoering van het inschrijvingsgeld van 10 frank per uur en per week per cursus. Dat is slechts laat bekend geworden. Decreten bereiken ons in deze vakantieperiode erg laat. Wij hadden daarover al onze bekommering geuit, derhalve stel ik u nogmaals de vraag, mijnheer de Minister, of u niet bereid bent een bovengrens in te voeren bij dat inschrijvingsgeld. Nu is dat bedrag onbegrensd. Dat kan tot 4000 frank per jaar oplopen. Dat is mij voorgerekend door de directeur van het LBC van Sint-Niklaas en die man kan bijzonder goed rekenen.

Minister D. Coens : Ik deel u hier mede dat wij gekomen zijn tot de volgende regeling : het inschrijvingsgeld is vastgesteld op 10 frank per uur en per week met dien verstande dat men rekening houdt met werklozen, werkzoekenden en mindervaliden voor zover het beroepsgerichte opleidingen betreft. Dat is nieuw. Het verheugt mij dat ik het hier aan de echte belangstellenden kan meedelen.

Ik heb de lijst waarin de honderden richtingen in het onderwijs inzake sociale promotie eens op een rijtje worden gezet. Ik moet eerlijk erkennen dat ik toch opkijk van hetgeen wordt aangeboden. Alles is misschien wel zinvol, maar het ene toch meer dan het andere. Ik bedoel dat erg vriendelijk. Wij proberen de beroepsrichtingen heel duidelijk te onderkennen. De lijst staat vermeld in het voorontwerp van decreet. Ik vraag daarover

volgende week de goedkeuring van de Executieve en beloof al de commissieleden die lijst te bezorgen. Het is echt verhelderend om vast te stellen wat er allemaal bestaat. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen datgene wat men in het algemeen kan beschouwen als professioneel relevant en al het andere. Hoe dan ook ik beschouw het onderwijs niet als een louter professionele aanpak.

Mevrouw N. Maes : De vraag is evenwel hoeveel de gemeenschap hier moet betalen. Volgens mij moet de gemeenschap meer betalen voor het tweedekansonderwijs dan voor liefhebberijcursussen. Allerlei verenigingen richten cursussen in van pottenbakken of macramé enzovoort, maar de cursisten moeten ervoor betalen en dat is een goede regeling. Personen die hun beroeps-kansen willen vergroten dank zij het tweedekansonderwijs moeten door de gemeenschap worden geholpen, vermits precies deze personen vaak minder opleiding hebben genoten of moeilijkheden ondervinden om van beroep te veranderen.

Minister D. Coens : Ik zal de commissarissen inlichten over de stap voor stap genomen beslissingen. Ik heb de algemene oriëntatie ter zake reeds aangeduid.

De heer C. Moors : Het is duidelijk dat heel wat opleidingen, zoals bijvoorbeeld het taalonderricht, een zeer waardevolle persoonlijke vervolmaking inhouden. Naar mijn oordeel moet er dus zeker en vast iets worden gedaan in verband met het inschrijvingsgeld.

Mevrouw N. Maes : Mijnheer Moors, ik ben daar niet tegen. Volgens mij moet het tweedekansonderwijs maatschappelijk en financieel meer worden gesteund. Ik ben zelf een groot voorstander van zoveel mogelijk kansen bieden voor de artistieke en culturele vrijetijdsbesteding.

Wie bijvoorbeeld Chinees wil leren moet de kans daartoe krijgen, maar moet dat dan gebeuren op kosten van de gemeenschap, als wij vaststellen dat onze universiteiten hun afgestudeerden – vooral in Oosterse talen

– niet eens aan een betrekking kunnen helpen ?

De heer C. Moors : Het probleem van het inschrijvingsgeld voor cursussen voor sociale promotie werd geregeld, alsook voor het onderwijs van het korte type en van het lange type buiten de universiteit. Nu moet een oplossing worden gevonden wat betreft het kunstonderwijs. Wij worden dus telkens geconfronteerd met andere regelingen. Welke filosofie schuilt daar achter ? Volgens mij is het belangrijk dat hieraan een politiek inzicht wordt gegeven.

Minister D. Coens : Ik zal morgen pas antwoorden op de vraag van de heer Moors. Ik was toch al van plan op dat thema in te gaan. Ik zal niet alle punten behandelen in mijn antwoord, want ik verkies er enkele uit te diepen.

Mevrouw N. Maes : Dank u wel, mijnheer de Minister, mijnheer de rapporteur, bij de aanvang van mijn betoog heb ik u niet gefeliciteerd voor uw uitstekend verslag, vermits u aan een andere vergadering deelnam.

Mijn besluit is zowel positief als negatief, maar toch zal ik eindigen met een boeketje.

Mijnheer de Minister, de heer Vanhorenbeek meldde u de bezorgdheid van onze hele fractie over de lokale onderwijsraden. Ook in het vrij onderwijs bestaat hiertegen heel wat bezwaar. Veel leerkrachten behoren immers niet tot een vakbond en zijn ook niet zinnens zich daarbij aan te sluiten, maar wensen toch inspraak in het lokaal schoolbeleid. Volgens mij mag gesyndiceerd zijn niet als voorwaarde worden gesteld. Wij waren gelukkig met het ARGO-decreet, waar er zowel in de lokale raden als in de centrale raad angstvallig werd gewaakt dat er geen overwicht kon zijn van de vakbonden om dat zij de beroepsbelangen moeten behartigen en niet enkel de bewakers moeten zijn van de pedagogische kwaliteiten. Dat monopolie mogen zij niet hebben.

Nu komen wij echter in dezelfde val terecht. De leerkrachten worden op het lokaal vlak vertegenwoordigd

Maes

door de representatieve vakbonden. Men moet geen grote fantasie hebben om te beseffen dat het voor het vrij onderwijs praktisch over vertegenwoordigers van een en dezelfde vakbond zal gaan. Hun collega's zullen hiermee zeker niet altijd mee opgezet zijn. Dat weten wij uit ervaring.

Mijnheer de Minister, u heeft hetzelfde gedaan in de Nationale Onderwijsraad. De Nationale Onderwijsraad was één van de thema's op basis waarvan de Volksunie een positieve stemming heeft uitgebracht over het politiek akkoord. Wij vinden het een goede rationalisering, verruiming en verbetering dat heel het onderwijsbeleid wordt weggehaald uit dat nogal corporatistisch gedoe. Maar waarom het dan toevertrouwen aan dezelfde belanghebbenden die elkaar al overal ontmoeten? Wij hebben gevraagd dat de nieuwe stemmen in de Nationale Onderwijsraad zouden worden gehoord, maar het is de optelsom geworden van alle gevestigde machten, representatieve vakbonden en dito oudercomité's. Zo komt men niet tot echt pluralisme, maar blijft het onderwijsbeleid exclusief het terrein van de gevestigde belangengroepen uit de netten. VVL, de Raad voor het Pluralistisch Onderwijs, vertegenwoordigers van methodescholen of andere vernieuwende stemmen zullen daar niet worden gehoord. Toch moet deze pluralistische raad een kans krijgen om op een niet corporatistische wijze gestalte te geven aan een nieuw onderwijsbeleid.

Wij willen de inbreng van de Minister van Onderwijs en van de Vlaamse Raad zeker niet onderschatten. Wij denken dat de Nationale Onderwijsraad een belangrijk orgaan moet worden. Daarom betreuren wij het dat hij zo angstvallig tot de oude kapelletjes wordt beperkt.

Wij zullen dan ook een laatste poging doen om via de aangekondigde amendementen het ontwerp nog te verbeteren alvorens dit decreet goed te keuren omwille van al het goede dat erin zit. **(Applaus)**

De Voorzitter : De heer Sarens heeft het woord.

De heer F. Sarens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, graag sluit ik mij aan bij de lovende woorden die hier reeds werden uitgesproken ten aanzien van de verslaggever en zijn medewerkers.

In deze algemene bespreking wil ik even stil blijven staan bij de achtergrondgedachten die aan de basis hebben gelegen van het eenheidskader voor het secundair onderwijs dat nu voorligt. Ook lijkt het mij nuttig aandacht te besteden aan de gevoerde gesprekken over het al of niet verplicht maken van het vak geschiedenis. Verder wil ik het ook even hebben over de toekomstkansen van het technisch en beroepsonderwijs binnen de Vlaamse onderwijsstructuur.

Over de organisatie van het secundair onderwijs wil ik het volgende zeggen. Sommigen noemen het de slingerbewegingen van de geschiedenis. Anderen zeggen dat wat zich heden voordoet in de onderwijswereld het resultaat is van de maatschappelijke processen die geleid worden door het principe these, antithese en synthese. Als men sommige commentatoren gelooft zouden we vandaag terug in een veralgemeende type-oorlog zijn beland betreffende de structuur van het secundair onderwijs in Vlaanderen. We geloven dat het niet zo een vaart loopt.

Twee krachtlijnen willen we bij deze bespreking ontwikkelen. Ten eerste, het voorstel dat nu voorligt brengt vandaag een synthese van een belangrijk ke onderwijservaring die zijn aanvang nam in de jaren zestig. Ten tweede, democratisering van het onderwijs en kwaliteitsbevordering zijn niet noodzakelijk tegengesteld aan elkaar.

We willen eraan herinneren dat het vernieuwd secundair onderwijs niet zo maar uit de lucht is komen vallen. In de jaren zestig kende het secundair onderwijs een enorme toename van leerlingen. Meteen kwam ook de vraag tot stand naar democratisering van het secundair en van het hoger onderwijs. Op dat ogenblik was onze samenleving in totale beweging en werd het traditioneel gedachtengoed duchtig door mekaar geschud.

Aan de basis van heel dit maatschappelijk gebeuren lagen voornamelijk de grondige gewijzigde wetenschappelijke inzichten die werden opgebouwd in de vijftiger jaren. Het positivisme in het wetenschappelijk denken werd definitief doorbroken. Uiteraard had deze evolutie belangrijke uitlopers naar de ontwikkeling van de menswetenschappen, psychologie en pedagogie en dus ook naar het onderwijsgebeuren.

De vernieuwers van het onderwijs wensten twee zaken : een, het eerste uitgangspunt van het lesgeven moet zijn „de leerling en zijn mogelijkheden” ; twee, het maatschappelijk gebeuren is zo belangrijk geworden, maar ook zo complex, dat er een nood groeit aan meer maatschappelijke vorming in het onderwijs.

De vernieuwing werd door sommigen met veel idealisme aangepakt, door anderen schoorvoetend gevolgd en door nog anderen met zeer veel argwaan afgewezen.

In de loop der tachtiger jaren deden zich twee opmerkelijke fenomenen voor. Enerzijds stellen we vast dat heel wat scholen van het traditionele type vernieuwingsideeën overnamen van het vernieuwd secundair onderwijs en dat een aantal VSO-scholen, op een aantal belangrijke terreinen, terug evolueerden naar de traditionele richting. Anderzijds ontstond bij de publieke opinie, waarschijnlijk door een veranderd maatschappelijk klimaat, een sterke concurrentiegedachte tussen VSO en traditioneel onderwijs. De tijd was rijp om tot een synthese te komen die een duurzaam en sereen onderwijsklimaat zou realiseren.

Vandaag wordt met het invoeren van de nieuwe structuur in het secundair onderwijs een kader geschapen waarbinnen de pedagogische verscheidenheid éénvormig kan worden georganiseerd. Er wordt geen strakke uniformiteit opgelegd. De pedagogische ideeën van het traditioneel en het vernieuwd secundair onderwijs hebben hierin bestaansrecht en zijn mogelijk.

Het voorliggend decreet biedt volgende mogelijkheden : een evenwichtige spreiding tussen persoonlijk-

Sarens

heidsvorming en maatschappelijke vorming ; een beperkt uitstellen van de studiekeuze en een geleidelijke oriëntering begeleiden dan de keuzevrijheid van de leerling ; er is een minieme gedifferentieerde start die enerzijds rekening houdt met de studiemogelijkheden van de leerlingen en anderzijds aan elke jongere een basispakket aanbiedt op secundair niveau ; aan de scholen wordt, gespreid over de zes jaren, ruimschoots de mogelijkheid geboden zich te profileren op basis van het pakket dat ze aanbieden.

Belangrijk voor het onderwijs en dus voor onze samenleving is dat het democratiseringsproces wordt doorgezet. Dit wil zeggen dat de toegangswegen tot het onderwijs en de uitgangswegen uit het onderwijs zo breed mogelijk open gehouden worden.

We onthouden hierbij dat de gecreëerde sfeer in de school veel belangrijker is dan het schooltype. Daarnaast moet men vooral binnen de school aan kwaliteitsbewaking doen.

Dit laatste zal voornamelijk de concurrentiepositie van de school bepalen. Hierbij dient aangestipt dat de persoonlijkheid van de directie, de opstelling en inzet van de leerkrachten van kolossaal belang zijn. Er bestaat immers geen rechtstreeks verband tussen onderwijsuitgaven en onderwijskwaliteit.

Mijnheer de Minister, ik wil het ook even hebben over de gesprekken rond het al dan niet verplicht maken van het vak geschiedenis. Met veel aandacht hebben we de argumenten beluisterd die door velen, enkele weken terug, werden gebruikt om te pleiten voor het verplicht maken van het van geschiedenis in het ASO. Niet alle bewijsgronden werden even fraai gebracht, maar de meesten waren zeer waardevol. Het is dan ook niet mijn bedoeling hier in polemieken te treden, er is geen enkele reden toe.

Alleen vind ik het fout het vak geschiedenis te plaatsen tegenover het vak maatschappelijke vorming. We

kunnen mijns inziens alleen maar betreuren dat er in het basispakket niet voor de beide ruimte is. Ik ben dan ook de mening toegedaan dat „maatschappelijke vorming” naast een doelstelling ook een leervak is. Onze samenleving functioneert op een zeer complexe wijze en volgens bepaalde spelregels die zijn bepaald door de aanwezige waarden. In een soort technologie van de samenleving, dat we maatschappelijke vorming noemen, kan men deze maatschappelijke elementen leren kennen, de nuttige attitudes aanleren zodat men op een prettige wijze mee kan functioneren in de huidige samenleving. Internationale bedrijven geven aan hun kaderleden vandaag een soort basiseducatie in maatschappelijk functioneren.

Zopas hebben we het decreet op de echte basiseducatie goedgekeurd en benadrukt hoe belangrijk dit is voor een bepaalde groep uit onze samenleving. Het zou wel eens kunnen dat we een belangrijk gat in de onderwijsmarkt openlaten.

Waar in het secundair onderwijs leert men hoe de sociaal-economische besluitvorming in ons land geschiedt ; waar binnen dit geheel de plaats van de gewone burger is ; hoe de sociale zekerheid functioneert en hoe ze wordt gefinancierd ; door wie en waarvoor men is verzekerd ; hoe de ruimtelijke ordening en planning in een gemeente tot stand komt ; welke de rechten en plichten van de gemeentelijke inwoner zijn ; hoe de politieke besluitvorming vorm krijgt, wie de belangrijke drukkingsgroepen zijn ? Deze vragenlijst kan nog zeer lang gemaakt worden.

Er overvalt mij steeds een onbehaaglijk gevoel wanneer uit contacten met studenten van het secundair onderwijs enerzijds blijkt dat ze zo weinig afweten van die samenleving waarin ze leven en anderzijds dat zij eigenlijk een stuk op hun honger blijven naar inzicht en informatie toe. Bij het invoeren van een nieuwe structuur voor het secundair onderwijs moeten deze bedenkingen toch ook onze aandacht krijgen.

Ik wil het nu ook even hebben over de toekomstkansen van het technisch

en het beroepsonderwijs binnen de nieuwe onderwijsstructuur.

Het invoeren van een eenheidsstructuur heeft immers tot belangrijk gevolg dat de keuze tussen algemeen-, technisch- en beroepssecundair onderwijs vanaf het derde jaar wordt gemaakt. Daarnaast is er ook het ministerieel besluit dat de studierichtingen vastlegt. Als we goed hebben gerekend zal het technisch secundair onderwijs morgen 38 studierichtingen in de tweede graad en 68 studierichtingen in de derde graad hebben. Voor het beroepssecundair onderwijs zijn het er respectievelijk 34 en 62.

Men zou kunnen denken dat de technische scholen en de beroepsscholen het moeilijk zullen hebben om zich te profileren met hun aanbod in hun eerste graad. Zij hebben echter belangrijke troeven in handen wanneer zij wijzen op de reële mogelijkheden die jongeren hebben in en na het technisch onderwijs. Een groot aantal vacatures voor technisch geschoolde werknemers geraakt niet meer opgevuld. Heel wat technische en beroepsscholen hebben gekozen voor een positief ingestelde aanpak en weigeren nog langer de zoveelste trap te zijn in het onderwijs-watervalstelsel.

Door de hervorming brengt men een doorzichtiger structuur aan in het technisch en beroepsonderwijs.

Het lentedecreet zorgt verder voor een soepeler gebruik van de werkmiddelen en de werkingstoelagen. De lokale autonomie inzake aanwending van de toegekende middelen wordt versterkt, wat tot een snellere besluitvorming in de scholen kan leiden.

De samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs kan een nieuwe stimulans krijgen. Het bedrijfsleven heeft voor zijn verdere uitbouw dringend behoefte aan mensen met een ruime visie en een aangepaste en technische opleiding. Dit kan men in verschillende publicaties van de diverse beroepsverenigingen en beroepscentrales lezen. Deze kans voor het technisch en beroepsonderwijs mag niet worden gemist.

De Voorzitter : Mevrouw Leysen heeft het woord.

Mevrouw A. Leysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, over dit lentedecreet is reeds heel wat geschreven en gezegd. Ik zal op enkele titels van dit decreet verder ingaan.

In de eerste plaats zal ik het hebben over de verdeling van de middelen, bestemd voor onroerende investeringen in het onderwijs. De onroerende investeringen in het onderwijs worden eenvormig geregeld volgens objectieve criteria, waarbij dezelfde parameters gelden in alle netten. Het ontwerp voorziet een gegarandeerde financiering over een periode van vijf jaar. Dit laat de netten toe om aan een planning op lange termijn te doen.

Wij zijn verheugd, mijnheer de Minister, dat er een oplossing is voor het officieel gesubsidieerd onderwijs, het gemeentelijk onderwijs, het enige net dat qua subsidiëring achteruit is gegaan, omdat de rentetolagen werden afgeschaft. De gemeenten kunnen voor de schoolgebouwen een beroep doen op het Investeringsfonds door gebruik te maken van trekkingsrechten waarbij rekening wordt gehouden met het onderwijs dat de gemeenten zelf organiseren, met inbegrip van het deeltijds kunstonderwijs zoals u, tot ons genoege mijnheer de Minister, uitdrukkelijk in de commissie verklaarde.

Het bedrag dat voorzien is voor het officieel gesubsidieerd onderwijs, namelijk 594,6 miljoen, is te klein aangezien er volgens de laatste informatie meer dan 3 miljard aanvraagdossiers liggen te wachten op goedkeuring.

Welke oplossing denkt de Minister te geven aan de dossiers die reeds werden goedgekeurd en waarvoor er een tekort aan financieringsmiddelen is ? Onnodig te zeggen, mijnheer de Minister, dat voor dit net artikel 19 van het decreet, waarin wordt bepaald dat de investeringsmiddelen jaarlijks ten belope van maximaal 10 ten honderd kunnen worden aangewend voor de aankoop van zware/didactische apparatuur, gezien de krappe middelen, dode letter zal blijven.

Met betrekking tot het gemeentelijk onderwijs — daarna stap ik over naar

de overgangsbepalingen — wens ik erop te wijzen dat in artikel 181 is vermeld dat er een opheffing is van artikel 30, paragraaf 1, van de wetten betreffende het lager onderwijs, gecoördineerd op 20 augustus 1957 en gewijzigd door de wet van 1 juli 1964. Aangezien nu de regeling van het statuut van de leerkrachten bij decreet zal moeten geregeld worden, vraag ik mij af of er geen vacuüm zal kunnen ontstaan.

Thans kom ik tot titel III — Buitengewoon onderwijs. Mijnheer de Minister, in dit decreet wordt de tellingsdatum vastgesteld op 1 februari en de 10 procent-regel wordt opgeheven. Dat er in het verleden hierbij misbruiken werden vastgesteld is volgens mij geen voldoende reden om de BO-scholen te straffen. Het gewoon onderwijs stuurde na tellingsdatum van 1 oktober 706 leerlingen naar het BO, wat een aangroei betekent van 2,19 procent. Indien mocht blijken dat ditzelfde fenomeen nu gewoon van datum verschuift, zou ik u willen vragen deze 10 procent-regel opnieuw in te voeren. De BO-scholen moeten 2 jaar wachten om voor deze leerlingen werkingstoelagen te ontvangen, werkingstoelagen die onvoldoende zijn om de normale kosten te dekken. Deze scholen doen nog in grote mate een beroep op de caritas van de scholengemeenschap.

De budgettaire weerslag van titel III — Buitengewoon onderwijs van dit ontwerp-decreet betekent, volgens het verslag — bladzijde 33, dat voor de toekomst een besparing van respectievelijk 59,9 en 3,4 miljoen zal worden gerealiseerd. Kan de Minister mij de aard van deze besparingen mededelen ?

Een ander probleem zijn de werkingkosten. De toelagen worden nu verleend op basis van een nieuw verdelingsmechanisme, gebaseerd op een puntengewicht per leerling. In de Commissie heb ik uw bijzondere aandacht gevraagd voor het buitengewoon lager onderwijs. Dit kreeg een puntengewicht van 13, wat 13.843 frank per leerling betekent, terwijl voor een leerling in BUSO 36.206 frank wordt voorzien. Deze toelage voor het BLO, mijnheer de Minister, is te laag en zeker wanneer de

lonen van de busbegeleiders moeten worden aangevuld vanuit deze werkingstoelagen.

Immers de inrichtende machten in het vrij gesubsidieerd onderwijs zijn onderworpen aan de sociaalrechtelijke verplichting om aan hun busbegeleiders waarmee ze een arbeidsovereenkomst hebben afgesloten, het gewaarborgd minimum uurloon uit te betalen. Zij ontvangen van de overheid een toelage die duidelijk lager ligt dan dit minimumuurloon. Tot het schooljaar 89-90 werden reeds 9 scholen veroordeeld tot een boete gaande van 1.049.903 tot 10.000.000 met minnelijke schikking. Er zijn nog 6 aanklachten waarover nog geen uitspraak is gedaan.

Mijnheer de Minister, voor het probleem van de busbegeleiding in het buitengewoon onderwijs dient een structurele oplossing te worden gevonden.

Mag ik nog wijzen op twee artikelen van het voorliggend decreet die volgens mij in strijd zijn met artikel 17 van de Grondwet in verband met de gelijke behandeling van de onderwijsinstellingen en van de leerlingen ? Artikel 6 bevat inzake de internaten een discriminatie van de gesubsidieerde internaten van het buitengewoon onderwijs, die niet als medisch-pedagogische instituten worden gesubsidieerd. Artikel 37 regelt de oprichting van de ambten van rekenplichtig correspondent in het Gemeenschapsonderwijs. In § 2 van het elders gewijzigde koninklijk besluit nummer 66 van 20 juli 1982, wordt bepaald dat dezelfde normen gelden voor de oprichting van de ambten van rekenkundig correspondent in het gesubsidieerd onderwijs. Dit betekent zowel het vrij gesubsidieerd onderwijs, als het officieel onderwijs, het gemeentelijk onderwijs. Elk jaar wordt het percentage bij koninklijk besluit vastgelegd.

Mijnheer de Minister, u weet dat de inrichtende machten van het katholiek onderwijs hiervoor reeds een klacht bij de Raad van State hebben ingediend. Uiteraard moet worden afgewacht welke de uitspraak van deze Raad zal zijn. Mij lijkt dit toch een ongelijkheid die dient te worden weggerukt.

Leysen

Mijnheer de Minister, collega's, met betrekking tot titel IV over het secundair onderwijs wil ik even stilstaan bij het deeltijds, beroepssecundair onderwijs.

Bij wet van 29 juni 1983 werd op 1 september 1983 de leerplicht verlengd. Die biedt jongeren de mogelijkheid via deeltijds leren aan de leerplicht te voldoen. Een jaar later kwamen er experimenten deeltijds onderwijs in centra in Vlaanderen. Vanaf 1985 werd de steun gevraagd van het Europees Sociaal Fonds om altemerend leren uit te testen.

Vandaag wordt ons een ontwerp van decreet voorgelegd dat het experimenteel deeltijds onderwijs ontdoet van zijn experimenteel karakter en het tot een volwaardige vorm van secundair onderwijs omvormt. Dit verheugt ons omdat wij ervan overtuigd zijn dat deze onderwijsvorm, waarbij jongeren afwisselend op een school en in een bedrijf leren, voor sommige jongeren en voor sommige beroepen de aangepaste weg is.

Dit blijkt ook uit de groeiende cijfers. Het EDO is gestart met 500 leerlingen en telt nu 4.000 leerlingen. Voor 1.000 van deze jongeren is deeltijds leren de helft van de leertijd; ze leren altemerend op school en in het bedrijf. De overige 3.000 leerlingen zijn halftijds werkloos of werken thuis in de zaak. De altemerend lerenden, de eerste groep, vormen de betere groep binnen de populatie van het deeltijds onderwijs. Wat zal de Minister doen om de situatie van die resterende groep, waarin vooral meisjes en migranten aanwezig zijn, te verbeteren?

Uit het onderzoek van het HIVA blijkt dat het project altemerend leren bewees dat het de moeite loont en dit uit zich vooral in de hoge tewerkstellingspercentages van de jongeren die eraan deelnamen. Bovendien zijn hun contractvoorwaarden uiteindelijk gunstiger en is er een betere aansluiting tussen de job en de genoten opleiding.

De kritiek dat dit voor bedrijven extra goedkope arbeidskrachten zijn — dank zij de premies en de vermindere-

ring van de sociale bijdragen — dient op basis van de HIVA-resultaten zwaar te worden genuanceerd. Volgens de onderzoekers is de alternerende opleiding voor bedrijven veel eerder een investering in menselijk kapitaal, dan wel sociale dumping. Het gaat om premies van 33.000 frank. Nu het deeltijds onderwijs organiek wordt, rijst de vraag of men die toelagen in de scholen ook in de organieke regeling zal opnemen, omdat het Europees Sociaal Fonds op een bepaald moment zal afhaken. Kan de Minister hierop een antwoord geven? Tot wanneer is de steun van het Europees Sociaal Fonds verzekerd?

Door het organiek maken van het deeltijds onderwijs krijgen de leerkrachten hetzelfde statuut als hun collega's in het voltijds onderwijs. Tevens krijgen zij een eigen personeelsomkadering. Kan de Minister ons informeren over de hoegrootheid van deze omkadering die van essentieel belang is voor het goed functioneren van een centrum voor deeltijds onderwijs? Kunnen BUSO-leerlingen aan het deeltijds onderwijs deelnemen? Zijn de in- en uitstapmogelijkheden tussen het voltijds onderwijs, het deeltijds onderwijs, het onderwijs voor sociale promotie en het vormingswezen op elkaar afgestemd? Moeten binnen het onderwijs de nodige werkmiddelen niet worden overgeheveld wanneer de leerlingen laattijdig naar het deeltijds onderwijs overstappen?

Mijnheer de Minister, het verheugt ons dat het deeltijds beroepssecundair onderwijs met dit decreet een rechtmatige plaats krijgt in het geheel van het secundair onderwijs. Hierdoor krijgt het deeltijds onderwijs zijn maatschappelijke erkenning en worden de onduidelijkheden die er bestonden voor de jongeren, de ouders, de begeleiders en de arbeidswereld weggewerkt.

Een laatste titel waarover ik wil spreken is titel V, het deeltijds kunstonderwijs. Zoals u weet, mijnheer de Minister, ligt dit onderwijs mij nauw aan het hart.

Onze partij is geen voorstander om de hervorming van het kunstonder-

wijs nog eens met een jaar uit te stellen en dit om verschillende redenen.

Ten eerste, bij de herziening van het kunstonderwijs is men niet over één nacht ijs gegaan.

Het muziekonderwijs met beperkt leerplan is momenteel georganiseerd op basis van het ministereel besluit van 26 juli 1962. Dit besluit werd in de loop der jaren nauwelijks aangevuld of bijgestuurd, ondanks de diverse werkgroepen en de evoluties die telkens de kwalen bloot legden. Maar liefst 15 jaar voorbereidende werkzaamheden gingen aan de huidige besluiten vooraf. Tussen 1975 en 1985 werd een consensus bereikt over de grote lijnen. De regeringsverklaring van de Vlaamse Executieve van 1985 bevatte reeds een paragraaf over de hervorming.

De daaropvolgende jaren werd gewerkt naar concrete maatregelen zodat op 15 juli 1987 aan de Vlaamse Executieve vier ontwerp-besluiten werden voorgelegd. In zes pilootscholen werd de hervorming progressief ingevoerd en uitgetoetst, ten einde na een proefperiode en het aanbrengen van de nodige aanpassingen over te gaan tot veralgemening.

Het ontwerp van decreet dat nu voorligt, zorgt voor een nieuwe rechtsgrond en maakt een einde aan de onzekerheid die in de sector heerst.

De proefperiode werd vorig schooljaar verlengd, zodat nu de ervaringen van drie schooljaren konden worden geëvalueerd.

Ten tweede, het voorliggende ontwerp verstrekt van de filosofie om binnen het muziekonderwijs via een nieuwe structuur een bredere muzikale opleiding aan te bieden. Een muzikale opleiding is onvolledig wanneer ze beperkt is tot het aanleren van instrumentale, vocale vaardigheden en/of theorie.

De betekenis van de muziekbeoefening ligt bij de receptie, verwerking en overdracht van artistieke, humane en algemeen-culturele inhoud.

Binnen het muziekonderwijs moet zowel de aspirant-beroepsleerling, de groepsmusicus, als degene die zich in

Leysen

de muziektheorie wil verdiepen een volwaardige plaats vinden. Het is een uitdaging voor de academie om deze drie stromingen in één structuur op een volwaardige wijze te integreren. Door samenspel, samenzang en ensemble leert de leerling zijn instrumentale en vocale vaardigheid in een groter geheel inbrengen. Dit helpt de jongeren hun faalangst te overwinnen en het stimuleert hen om blijvend te musiceren. Hierdoor wordt de hoge uitval van de leerlingen vermeden.

Ten derde, de drie expressievormen : muziek, woord en dans worden op een gelijke wijze behandeld. Voor de dans zullen voortaan 2 lessen worden voorzien, één eigenlijke les en één oefenles. Dit laatste is noodzakelijk omdat verantwoorde oefeningen onder leiding van een bevoegd leraar in de geschikte infrastructuur dienen te gebeuren. De mogelijkheid bestaat om één lesuur van muzikale begeleiding te voorzien. Ook voor woordkunst worden nieuwe mogelijkheden geschapen.

Ten vierde, de soepelheid en de deregulering, die wordt ingebouwd, geeft, zowel aan de academie als aan de leerling, de kans in te spelen op eigen specifieke noden. Door het begrip minimumlessenrooster te vervangen door modellessenrooster staat het de inrichtende macht vrij zelf een volledig eigen lessenrooster — dat uiteraard inhoudelijk, pedagogisch en artistiek verantwoord dient te zijn — ter goedkeuring voor te leggen.

Door het systeem van de toelatingsproeven is het mogelijk vanaf 8 jaar via een toelatingsproef het laatste jaar van de lagere graad aan te vatten en dus reeds zeer jong, vanaf 9 jaar, door te stromen naar de hogere graden. Het urenpakket dat door toepassing van de diverse coëfficiënten wordt verworven, mag naar eigen inzicht vrij worden aangewend. Dit kan betekenen dat men aan een zwakkere afdeling uren toekent afkomstig van een sterkere. Of dat men vanaf het eerste jaar meteen een instrumentale opleiding voorziet. De leerling kan in de hogere graad, naar eigen behoeften zelf zijn studiepakket samenstellen,

rekening houdend met de belasting in het dagonderwijs en eventuele andere hobby's. Hierdoor zullen er minder jongeren afhaken.

Ten vijfde, rekenen wij op u, mijnheer de Minister, om de afspraken die in de Vlaamse Executieve werden gemaakt uit te voeren. Het ontwerp-decreet tot regeling van het hoger kunstonderwijs om een einde te maken aan de verwarring omtrent de opleiding en diploma's in het hoger kunstonderwijs, in het bijzonder in de koninklijke conservatoria, dient te worden voorgelegd. Wij zijn er voorstander van in de toekomst binnen het hoger kunstonderwijs voor de studierichting woord en de studierichting dans, slechts één getuigschrift pedagogische leergangen in te richten. Wij wensen dat het huidig groot aantal pedagogische getuigschriften in de studierichting muziek wordt teruggebracht tot een viertal getuigschriften.

Mevrouw N. Maes : Het is nu al zo moeilijk om leraars te vinden.

Mevrouw A. Leysen : Ik denk toch dat het nuttig is omdat er anders te veel diverse getuigschriften zullen zijn, die wegens gebrek aan de nodige discipline niet met mekaar kunnen worden vergeleken. Ik steun hierbij op de kwaliteit van de mensen die in het onderwijs staan.

Er moet ook een nieuwe regeling worden uitgewerkt tot versoepeling van de cumulbeperking, rekening houdend met de specificiteit van dit onderwijs. Het moet zo zijn dat de leerkrachten blijven musiceren en hun eigen beroep blijven uitoefenen. Indien men zich enkel zou beperken tot het lesgeven, zou dat een verarming inhouden, niet enkel in de muziekacademies, maar ook wat de plastische kunsten betreft.

De invoering van de nieuwe structuur zal gedurende de ganse periode in al haar aspecten — inhoudelijk, structureel, budgettair — worden geëvalueerd. VBSG, die meer dan 90 ten honderd van de inrichtende machten vertegenwoordigt, dringt erop aan bij de invoering van de herstructurering de nodige middelen te voorzien om binnen het net een begeleidings- en evaluatiecommissie op te richten, die ge-

durende de eerste jaren van de herstructurering instaat voor de opvolging.

Minister D. Coens : Zo kunnen wij blijven evalueren en wie zal dan de evaluatie van de evaluatie maken ?

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de Minister, wanneer moet worden geëvalueerd zal dat zeker dienen te gebeuren door de steden en gemeenten, die meer dan 90 ten honderd van de inrichtende machten vertegenwoordigen. Ik denk dat zij niet afkerig staan tegenover de uitbreiding van de evaluatiecommissie.

Minister D. Coens : Voor mij zijn zij de bevoorrechte gesprekspartners, samen met de inspectie van de administratie.

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de Minister, wij willen toch nog enkele bedenkingen naar voor brengen.

Ten eerste, de nieuwe structuur wordt geschraagd door een grotere inspanning te vragen van alle betrokkenen. De ouders moeten een financiële bijdrage leveren via het inschrijvingsgeld. De leerkrachten zullen voortaan 22 uur in plaats van 20 uur voor de klas staan in de lagere en de middelbare graad. De gemeenten dienen een grotere financiële inspanning te leveren door een bijdrageverhoging in het werkingsgeld en voor het administratief personeel. Ten slotte schrijft de Vlaamse Gemeenschap een meeruitgave in op haar begroting voor het kunstonderwijs.

Zijn de inspanningen, die van alle betrokken partijen worden gevraagd, verantwoord en welke weerslag zal dit hebben ? Zijn zij eigenlijk op een evenredige wijze verdeeld ?

Ten tweede, wij vragen ons af of de coëfficiëntenregeling voldoende is om over de nodige lestijden te kunnen beschikken om in de diverse filialen een minimum aan onderwijs in te richten. De coëfficiënt voor de afdeling dans zal bij het verder herstructureren zeker moeten worden herzien.

Ten derde, de nieuwe structuur zal resulteren in een gebrek aan lokalen. Het is dus noodzakelijk dat er fysici-

Leysen

sche en financiële normen worden vastgelegd voor de schoolgebouwen en dat toegang verkregen wordt tot subsidies voor schoolgebouwen. Met infrastructuur voor de afdelingen woord en dans is er nog weinig ondervinding. Een ernstige studie dringt zich hier op.

Ten vierde, om degelijk pedagogisch geschoold personeel beschikbaar te hebben voor het muziekonderwijs dient de opleiding in het hoger kunst- onderwijs te worden herzien. Een extra subsidiëring voor het inrichten van de nodige bijscholing en **navor-**ming is geen overdreven luxe. Ook de procedures ter zake zouden mogen worden vereenvoudigd.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, aan de hand van de documenten die wij ter beschikking kregen in verband met de herstructurering van het kunstonderwijs en de uitvoerige en fundamentele discussie in de commissie zou het, mijns inziens, van kwade wil getuigen wanneer men blijft beweren dat deze hervorming te snel, niet voorbereid en

niet professioneel werd aangepakt. uit de bijlage bij het verslag blijkt dat de evaluatie voor de diverse **expres-**sievormen per graad en per vak op een degelijke manier is gebeurd en dat de leerplannen voor de nieuwe vakken klaar zijn.

Onze fractie zal dan ook het **lentedecreet** graag goedkeuren.

Minister D. Coens : Mijnheer de Voorzitter, bij het einde van deze openbare vergadering wens ik me nogmaals te verontschuldigen omdat ik 9 minuten te laat was deze middag.

Ik kan u verzekeren dat het echt om heikracht ging. Ik moest aanwezig zijn op een belangrijk overleg in verband met het onderwijs voor migranten.

Reeds 20 jaar ben ik in het Parlement en ik respecteer ten volle de prerogatieven van het Parlement ten opzichte van de Regering. Ik heb me dan ook sinds 1979 als Minister steeds gericht naar deze democratische grondregel. In die zin kan ik ten volle uw

afkeuring van mijn laattijdigheid aanvaarden, alleen betreur ik — vooral als mens — de termen van uw veroordeling zoals ik die terugvind in het Beknopt Verslag, evenwel zonder vermelding van mijn verontschuldiging.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Wij komen morgen om 10 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 19.05 uur.
